

Załącznik nr 1
do Uchwały LXXXI/1184/24
Sejmiku Województwa Małopolskiego
z dnia 25 marca 2024 roku

MAŁOPOLSKA

**Raport za rok 2023 z realizacji
Małopolskiego Programu Profilaktyki
i Przeciwdziałania Uzależnieniom,
w tym uzależnieniom behawioralnym
na lata 2022-2026**

Departament Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej
Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
Kraków, marzec 2024

Tytuł: Raport za rok 2023 z realizacji Małopolskiego Programu Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym na lata 2022-2026

Przy publikowaniu treści zawartych w niniejszym opracowaniu prosimy o podawanie źródła danych

Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego

Ul. Raclawicka 56, 30-017 Kraków, tel. +48 12 63 03 202, fax. +48 12 630 35 24, <http://www.malopolska.pl/>

Departament Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej

Ul. Raclawicka 56, e-mail: sekretariat.ps@umwm.malopolska.pl

Spis treści

1. WPROWADZENIE.....	4
2. ZADANIA SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA	5
3. EPIDEMIOLOGIA UZALEŻNIEŃ W MAŁOPOLSCE	6
3.1 Rozpowszechnienie używania substancji psychoaktywnych	6
3.1.1 Używanie substancji psychoaktywnych wśród młodych dorosłych	7
3.2 Zatrucia nowymi substancjami psychoaktywnymi	13
3.3 Choroby zakaźne związane z używaniem narkotyków.....	14
3.4 Dostępność napojów alkoholowych i substancji psychoaktywnych	17
3.5 Przystępczość związana z narkotykami oraz przestępstwa popełnianie pod wpływem alkoholu w Małopolsce	21
3.6 Leczeni w województwie małopolskim	26
3.7 Zasoby instytucjonalne oraz kontraktowanie świadczeń w obszarze uzależnień	32
3.8 Sytuacja życiowa osób z problemem uzależnień w województwie małopolskim	39
4. FINANSOWANIE PROGRAMU	44
4.1 Środki finansowe przeznaczone przez samorządy gminne w województwie małopolskim na przeciwdziałanie uzależnieniom.....	44
4.2 Zadania finansowane ze środków budżetu województwa małopolskiego.....	47
5. DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO W RAMACH REALIZACJI MAŁOPOLSKIEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM, W TYM UZALEŻNIENIOM BEHAVIORALNYM NA LATA 2022-2026	49
5.1 Cel operacyjny 1 – Wspieranie działań profilaktycznych oraz edukacyjnych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych w obszarze problematyki związanej z uzależnieniami	49
5.2 Cel operacyjny 2 – Rozwój systemu pomocy osobom uzależnionym oraz ich rodzinom.....	62
5.3 Cel operacyjny 3 – Rozwój oraz wzmacnianie współpracy z instytucjami i osobami działającymi w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom oraz monitorowanie sytuacji epidemiologicznej dotyczącej uzależnień.....	71
6. EFEKTY DZIAŁAŃ PODEJMOWANYCH NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM	82
7. REKOMENDACJE	85
ZAŁĄCZNIKI:	86
Załącznik nr 1 Zrealizowane wskaźniki w 2023 roku w ramach Małopolskiego Programu Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym na lata 2022-2026.....	86
Załącznik nr 2 Zasoby instytucjonalne w województwie małopolskim w 2023 roku w zakresie leczenia uzależnień.	92

1. Wprowadzenie

Małopolski Program Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym na lata 2022-2026 (MPPiPU) został opracowany w oparciu o zapisy ustawowe określające zadania samorządu województwa w zakresie zapobiegania uzależnieniom zawarte w ustawie z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawie z 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii. Program uwzględnia również wytyczne Narodowego Programu Zdrowia (NPZ) na lata 2021-2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642), przyjętego rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r., w zakresie określonym w celu operacyjnym nr 2 – Profilaktyka uzależnień.

Niniejszy Raport przedstawia działania podejmowane w 2023 roku przez instytucje wskazane w Programie, jako jego realizatorzy: Samorząd Województwa, jednostki samorządu gminnego oraz powiatowego, Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego, Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia, Kuratorium Oświaty w Krakowie, Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Krakowie, Komendę Wojewódzką Policji w Krakowie, placówki leczenia uzależnień oraz organizacje pozarządowe.

Wszystkie wymienione w Raporcie działania wpisują się w cele oraz zadania Małopolskiego Programu Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym na lata 2022-2026.

Przedstawione w dokumencie dane statystyczne i epidemiologiczne zostały opracowane na podstawie danych pozyskanych z:

- Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (KCPU)
- Sprawozdania Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego,
- Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Krakowie (WOTUW),
- Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie (MUW),
- Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie (KWP),
- Małopolskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia (MOW NFZ),
- Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie (WSSE),
- Głównego Urzędu Statystycznego,
- Placówek leczenia uzależnień,
- Organizacji pozarządowych.

Raport przedstawia syntezę danych statystycznych oraz informacji na temat zrealizowanych w 2023 roku zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami. Zawarte w dokumencie informacje przedstawiają wymiar problemu używania substancji psychoaktywnych w kontekście czynów popełnionych przeciwko ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii oraz wydatków poniesionych na realizację świadczeń zdrowotnych w rodzaju opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień oraz zdrowotnych i społecznych konsekwencji związanych z problematyką uzależnień. Część Raportu zawierająca informację o zrealizowanych w 2023 roku działaniach z obszaru przeciwdziałania uzależnieniom, wskazuje merytoryczne zaangażowanie podmiotów w wielostopniową profilaktykę (uniwersalną, selektywną, wskazującą). Niniejszą informację wieńczy podsumowanie zawartych zagadnień oraz rekomendacje będące ich wynikiem, a także zestawienie placówek udzielających pomocy osobom z problemem uzależnień w województwie małopolskim.

Dane statystyczne i epidemiologiczne zawarte w przedkładanym raporcie, zbierane są zgodnie z ustawą o statystyce publicznej. Upoważnione instytucje, po opracowaniu

dostępnego zakresu danych, udostępniają je zazwyczaj dopiero w drugiej połowie roku, następującego po roku sprawozdawczym. Z uwagi na to niektóre dane przedstawione w raporcie bazują na danych dostępnych z wcześniejszych lat.

2. Zadania samorządu województwa

Zgodnie z nowelizacją ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, samorząd województwa realizuje zadania w obszarze uzależnień w postaci jednego wojewódzkiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, który stanowi część strategii wojewódzkiej w zakresie polityki społecznej, i który uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia.

Sejmik Województwa Małopolskiego w dniu 27 grudnia 2021 roku podjął Uchwałę Nr XLVIII/673/21 w sprawie uchwalenia Małopolskiego Programu Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym na lata 2022-2026 (MPPPU). W programie został określony cel nadrzędny: **Wzmacnianie działań kształtujących prozdrowotny styl życia, ze szczególnym uwzględnieniem redukcji szkód o charakterze rodzinnym, społecznym i zdrowotnym, związanych ze spożywaniem alkoholu, używaniem substancji psychoaktywnych oraz uzależnieniami behawioralnymi.** Dla realizacji celu nadrzędnego zaplanowano 3 cele operacyjne, w ramach których przewidziano 23 zadania. Wszystkie zadania poprzez działania profilaktyczne, prewencyjne, lecznicze i rehabilitacyjne, a także z obszaru reintegracji społecznej i zawodowej służą pełnej realizacji Programu.

Małopolski Program Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym na lata 2022-2026 został opracowany w oparciu o doświadczenia zdobyte podczas realizacji Małopolskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2014-2021 oraz Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014-2021. Stanowi instrument umożliwiający wsparcie merytoryczne instytucji oraz współdziałanie z organami administracji publicznej i partnerami społecznymi, co jest warunkiem pomyślnego jego wspólnego wdrażania.

Instytucją wspierającą oraz realizującą program jest Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia (WOTUW), wchodzący w skład Szpitala Klinicznego im. dr Józefa Babińskiego w Krakowie. W celu realizacji zadań z obszaru przeciwdziałania narkomanii Zarząd Województwa Małopolskiego Uchwałą nr 509/21 z dnia 29 kwietnia 2021 roku powołał obecnego Eksperta Wojewódzkiego do Spraw Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego. Zadania Eksperta zostały określone w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii.

Wysokość środków finansowych przekazywanych na realizację Programu jest corocznie określana przez Sejmik Województwa Małopolskiego w uchwale budżetowej. Środki finansowe na realizację Programu pochodzą z dochodów uzyskiwanych przez Województwo Małopolskie z tytułu wydawania zezwoleń na obrót hurtowy napojami alkoholowymi o zawartości do 18% alkoholu, zgodnie z art. ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Dopuszcza się możliwość realizacji zadań z obszaru przeciwdziałania uzależnieniom współfinansowanych z innych źródeł oraz współfinansowanie działań realizowanych wspólnie z partnerami Programu.

Na podstawie art. 4 ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, Zarząd Województwa Małopolskiego

przedkłada sejmikowi województwa raport z wykonania w danym roku programu i efektów jego realizacji w terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.

3. Epidemiologia uzależnień w Małopolsce

Jednym z podstawowych źródeł danych o skali używania substancji psychoaktywnych oraz częstości występowania uzależnień behawioralnych są reprezentatywne badania ankietowe. Dane statystyczne oraz epidemiologiczne przedstawione w niniejszym dokumencie bazują na danych pochodzących z Raportu z badań pn. „Diagnoza używania substancji psychoaktywnych wśród młodych dorosłych w dwóch powiatach województwa małopolskiego w 2023 r., raportu z badań wykonanych w ramach projektu pt. „NARKOTYKI, ZDROWIE PSYCHICZNE i REDUKCJA SZKÓD – stosowanie strategii chroniących a negatywne konsekwencje związane z używaniem narkotyków wśród młodych dorosłych”¹, Wydziału Polityki Społecznej Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego, Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie, Wojewódzkiej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Krakowie, Małopolskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia Internetowego Obserwatora Statystyk Społecznych oraz danych udostępnianych przez Krajowe Centrum ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom, Krajowego Centrum ds. AIDS oraz Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego PZH – Państwowy Instytut Badawczy, Zakład Epidemiologii Chorób Zakaźnych i Nadzoru, statystyk Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Niniejsze opracowanie ma charakter wyłącznie przeglądowy, a nie naukowy w związku z tym nie zachodzi potrzeba standaryzacji prezentowanych danych.

3.1 Rozpowszechnienie używania substancji psychoaktywnych

Według danych Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, w 2022 r. na każdego Polaka przypadło 9,37 l czystego alkoholu. Najczęściej wybieranym napojem alkoholowym było piwo - przeciętny Polak spożył ok. 92,9 l piwa. W przypadku win i miodów pitnych liczba wypitego alkoholu w przeliczeniu na jednego mieszkańca naszego kraju wynosiła ok. 6,3 l, natomiast średnie spożycie wyrobów spirytusowych to ok. 3,5 l.²

Informacje dotyczące rozpowszechnienia używania substancji psychoaktywnych (zwłaszcza tych, których posiadanie jest w Polsce nielegalne) pochodzą przede wszystkim z różnych badań ankietowych. Jednym z tego typu opracowań jest badanie EZOP - II³ sprawdzające kondycję psychiczną Polek i Polaków. Wyniki badania odnoszące się do używania narkotyków wskazują, że chociaż raz w ciągu całego życia jakiegokolwiek narkotyku próbowało 5,1% populacji w wieku 18 lat i więcej. Oznacza to, że doświadczenie takie ma za sobą ponad 1 593 tys. osób. Rozpowszechnienie używania jakiegokolwiek narkotyku w czasie ostatnich 12 miesięcy wynosiło 1,3% można zatem założyć, że było to 338 tys osób z populacji generalnej.

¹ Dokument opracowany przez Instytut Psychiatrii i Neurologii w Warszawie na zlecenie Krajowego Biura d.s. Przeciwdziałania Narkomanii. „Raport z badań wykonanych w ramach projektu p.n. „NARKOTYKI, ZDROWIE PSYCHICZNE i REDUKCJA SZKÓD – stosowanie strategii chroniących a negatywne konsekwencje związane z używaniem narkotyków wśród młodych dorosłych” Jakub Greń, Krzysztof Ostaszewski, Joanna Stefaniuk, Warszawa, 2021

² Źródło: <https://kcpu.gov.pl/wp-content/uploads/2023/09/Spozycie-napoiow-alkoholowych-na-jednego-mieszkanca.pdf>

³Moskalewicz J., Wciórka J. (2021). Kondycja psychiczna mieszkańców Polski. Raport z badań „Kompleksowe badanie stanu zdrowia psychicznego społeczeństwa i jego uwarunkowań – EZOP II”. Warszawa: Instytut Psychiatrii i Neurologii.

W porównaniu z wynikami poprzedniego pomiaru EZOP-I⁴ rozpowszechnienie używania jakiegokolwiek narkotyku w czasie ostatnich 12 miesięcy nie uległo zmianie i wynosiło 1,3% aktualnych użytkowników narkotyków (EZOP I – 327 tys., EZOP II - 338 tys.).

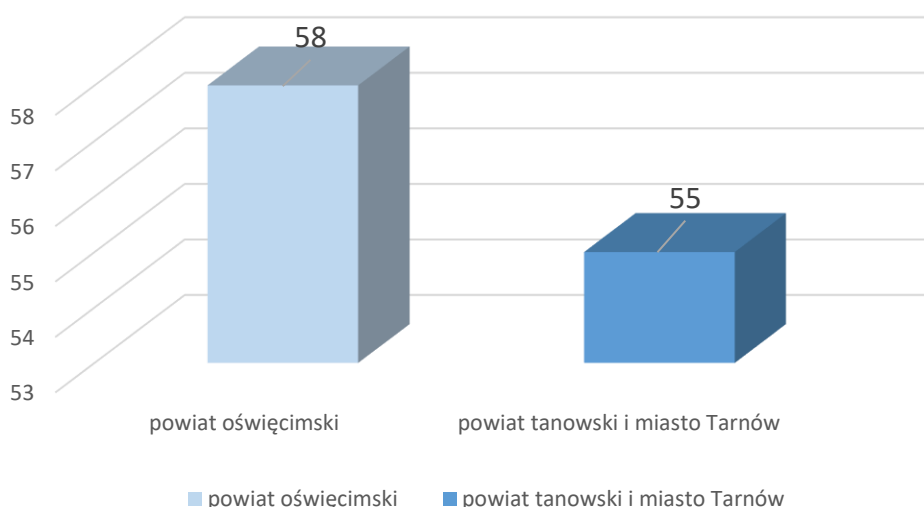
Odnotowano wzrost odsetka badanych, którzy kiedykolwiek w życiu używali przynajmniej jednego narkotyku z 4,4% do 6,3% oraz użytkowników tzw. narkotyków klubowych z 0,6% do 1,4%. Natomiast wśród sięgających kiedykolwiek w życiu po opioidy nastąpił spadek z 0,3% do 0,1%.

3.1.1 Używanie substancji psychoaktywnych wśród młodych dorosłych

Na zlecenie Województwa Małopolskiego w 2023 r. przeprowadzone zostało badanie ankietowe pn. Diagnoza używania substancji psychoaktywnych wśród młodych dorosłych w trzech powiatach województwa małopolskiego. Badanie zostało przeprowadzone wśród uczniów dwóch ostatnich roczników szkoły średniej oraz studentów, głównie z grupy wiekowej 16-25 lat. Do respondentów łącznie skierowano 1000 autorskich kwestionariuszy ankiet, 500 w powiecie oświęcimskim, 250 w powiecie tarnowskim i 250 w mieście Tarnów. Badanie miało na celu dokonanie diagnozy spożywania alkoholu i używania narkotyków oraz innych substancji psychoaktywnych przez młodych dorosłych uczących się i studiujących na terenie Tarnowa, powiatu tarnowskiego i oświęcimskiego.

Wyniki badania wskazują, że 58% badanych w powiecie oświęcimskim i 55% w powiecie tarnowskim i Tarnowie zażywało kiedykolwiek substancje psychoaktywne, przy czym około 1/5 respondentów w każdym z powiatów nie utożsamia alkoholu z substancją psychoaktywną.

Wykres 1. Zażywanie kiedykolwiek substancji psychoaktywnych (%)

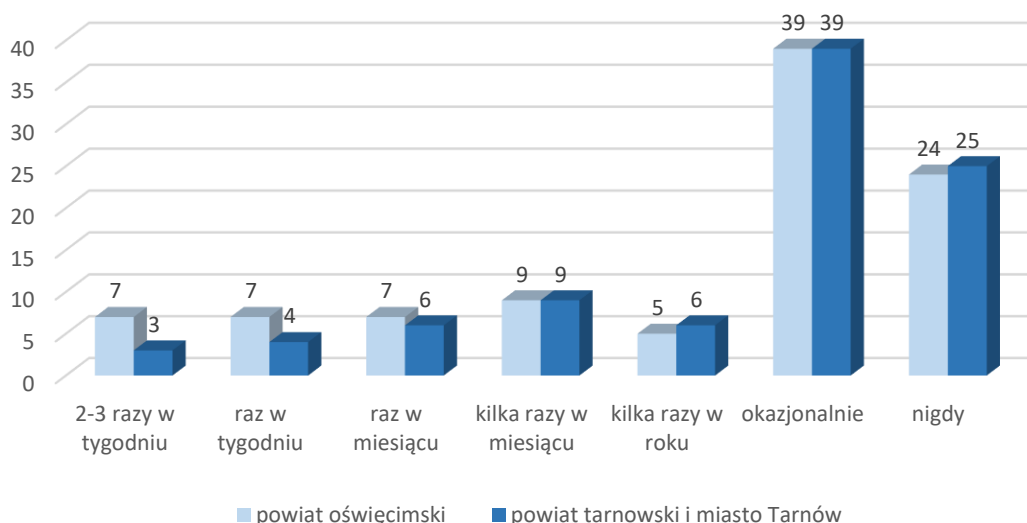
Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych z badania ankietowego „Diagnoza używania substancji psychoaktywnych wśród młodych dorosłych w trzech powiatach województwa małopolskiego w 2023 r.”

Wyniki badania wskazują, że 1/5 ankietowanych z regionów objętych badaniem nigdy nie sięga po substancje psychoaktywne, a 39% sięga po substancje psychoaktywne okazjonalnie. Przynajmniej raz lub kilka razy w tygodniu po substancje psychoaktywne sięga 14% ankietowanych w powiecie oświęcimskim i 7% w Tarnowie i powiecie tarnowskim.

⁴ Moskalewicz J., Kiejna A., Wojtyński B. (2012) Kondycja psychiczna mieszkańców Polski. Raport z badań „Epidemiologia zaburzeń psychiatrycznych i dostęp do psychiatrycznej opieki zdrowotnej – EZOP Polska”. Warszawa: Instytut Psychiatrii i Neurologii.

Przynajmniej raz w miesiącu po substancje psychoaktywne sięga 16% badanych w powiecie oświęcimskim i 15% badanych z Tarnowa i powiatu tarnowskiego. Najczęściej jest to alkohol oraz marihuana.

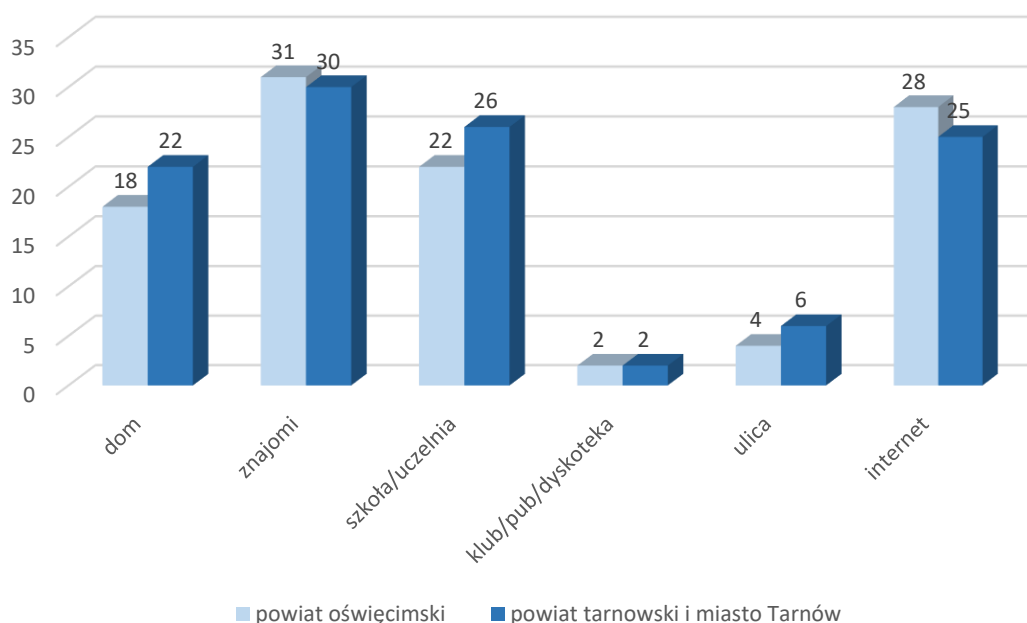
Wykres 2. Częstotliwość (skala) zażywania substancji psychoaktywnych (%)

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych z badania ankietowego „Diagnoza używania substancji psychoaktywnych wśród młodych dorosłych w trzech powiatach województwa małopolskiego w 2023 r.”

Źródłem wiedzy, z którego po raz pierwszy respondenci dowiedzieli się o substancjach psychoaktywnych w przypadku 31% badanych w powiecie oświęcimskim i 30% badanych w Tarnowie i powiecie tarnowskim byli znajomi, następnie szkoła/uczelnia (odpowiednio 22% i 26%), Internet (odpowiednio 28% i 25%) oraz dom w przypadku 18% respondentów powiatu oświęcimskiego i 22% Tarnowa i powiatu tarnowskiego.

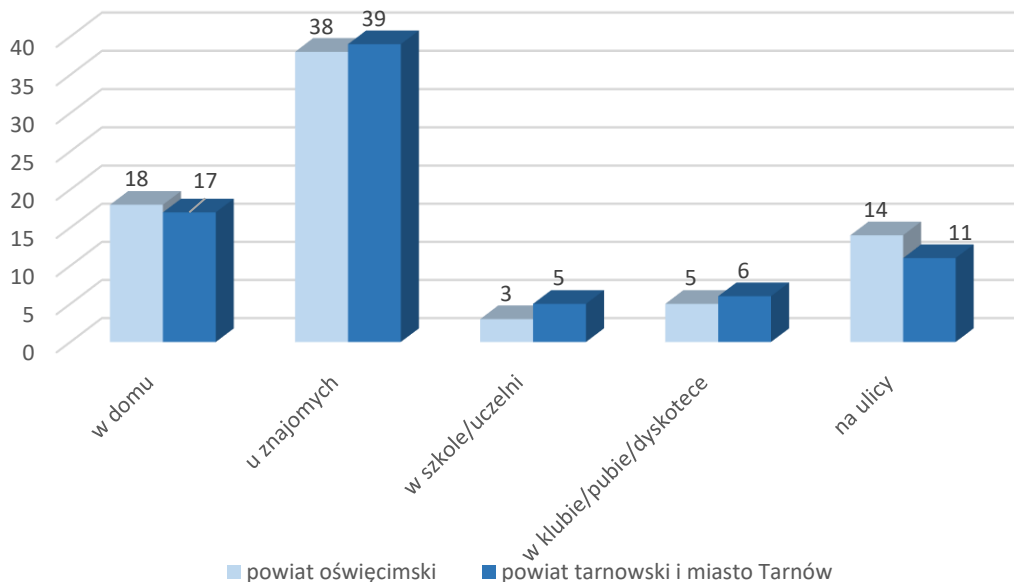
Wykres 3. Źródło wiedzy po raz pierwszy o substancjach psychoaktywnych (%)

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych z badania ankietowego „Diagnoza używania substancji psychoaktywnych wśród młodych dorosłych w trzech powiatach województwa małopolskiego w 2023 r.”

Ankietowani wskazują, że po raz pierwszy substancje psychoaktywne zażywali u znajomych (38% w powiecie oświęcimskim i 39% w powiecie tarnowskim i Tarnowie), w domu (18% respondentów powiatu oświęcimskiego i 17% powiatu tarnowskiego i Tarnowa) oraz na ulicy (odpowiednio 14% i 11%).

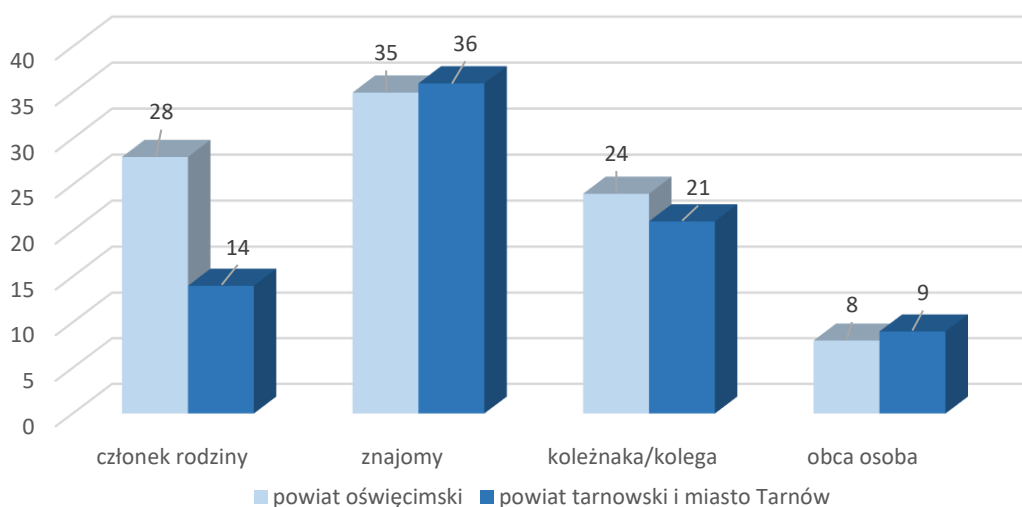
Wykres 4. Miejsce pierwszego zażycia substancji psychoaktywnych (%)

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych z badania ankietowego Diagnoza używania substancji psychoaktywnych wśród młodych dorosłych w trzech powiatach województwa małopolskiego w 2023 r.

Wyniki badania wskazują na związek pomiędzy miejscem zażycia po raz pierwszy substancji psychoaktywnej z osobą, która udostępniła taką substancję. Najczęściej osobami, które jako pierwsze udostępniły substancje psychoaktywne respondentom byli znajomi (na co wskazuje 35% ankietowanych w powiecie oświęcimskim i 36% w Tarnowie i powiecie tarnowskim), koleżanka/kolega (odpowiednio 24% i 21%) oraz członek rodziny (brat, siostra, rodzic lub ktoś inny z rodziny), których wymienia 28% badanych w powiecie oświęcimskim i 14% w Tarnowie i powiecie tarnowskim.

Wykres 5. Osoba, która po raz pierwszy udostępniła substancje psychoaktywne (%)

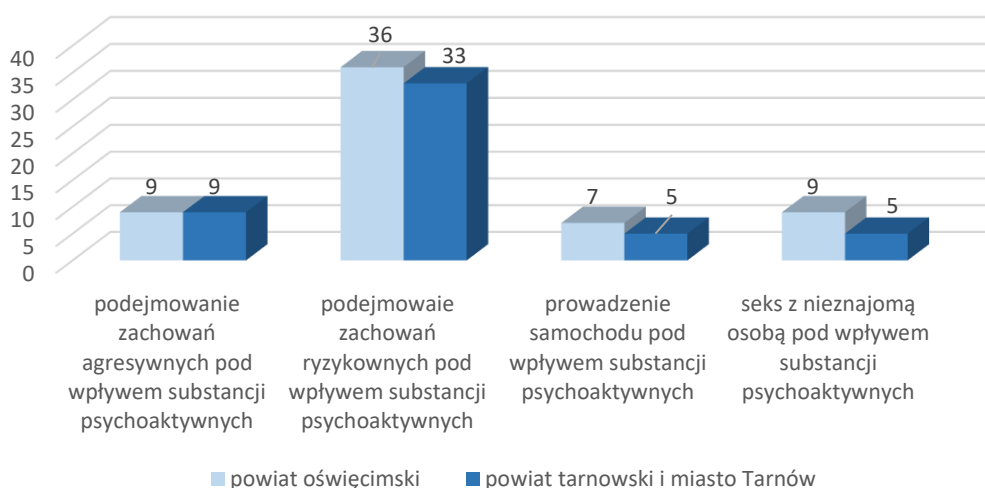

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych z badania ankietowego Diagnoza używania substancji psychoaktywnych wśród młodych dorosłych w trzech powiatach województwa małopolskiego w 2023 r.

Wyniki badania wskazują, że 9% badanych przyznaje się do podejmowania zachowań agresywnych pod wpływem substancji psychoaktywnych, a 1/3 do podejmowania zachowań ryzykownych.

Z kolei do prowadzenia samochodu pod wpływem substancji psychoaktywnych przyznaje się mniej niż 10 % ankietowanych (9% w powiecie oświęcimskim, 5% w powiecie tarnowskim i Tarnowie), podobnie jak do podejmowania seksu z nieznaną osobą pod wpływem substancji psychoaktywnych (odpowiednio 9% i 5%).

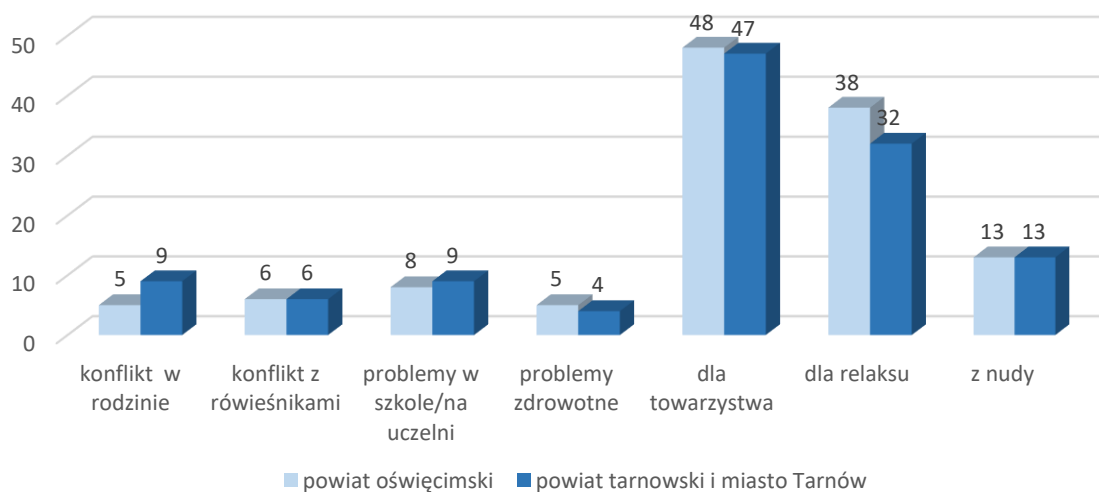
Wykres 6. Zachowania pod wpływem substancji psychoaktywnych (%)

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych z badania ankietowego Diagnoza używania substancji psychoaktywnych wśród młodych dorosłych w trzech powiatach województwa małopolskiego w 2023 r.

Badani używają substancji psychoaktywnych głównie dla towarzystwa, na które wskazuje blisko połowa badanych, dla relaksu substancji psychoaktywnych używa 1/3 badanych, znużenie wskazuje 13% ankietowanych w każdym z powiatów, w których prowadzono badanie. Na dalszych miejscach znalazły się konflikt w rodzinie, z rówieśnikami oraz problemy w szkole, na uczelni i problemy zdrowotne.

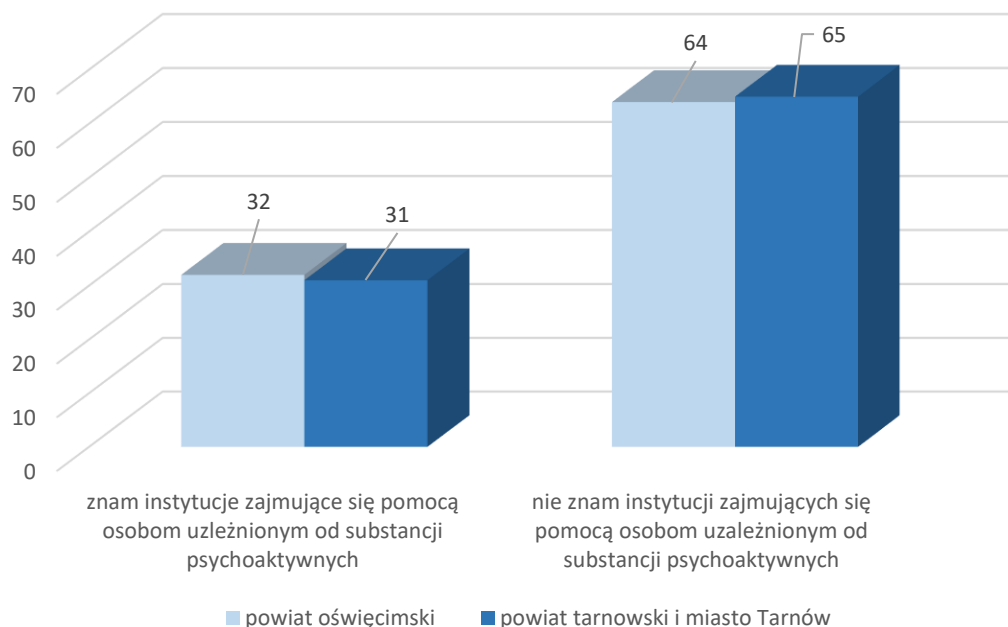
Wykres 7. Przyczyny używania substancji psychoaktywnych (%)

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych z badania ankietowego Diagnoza używania substancji psychoaktywnych wśród młodych dorosłych w trzech powiatach województwa małopolskiego w 2023 r.

Wyniki badania wskazują, że większość respondentów (2/3 ankietowanych) nie zna instytucji, które wspierają osoby uzależnione od substancji psychoaktywnych.

Wykres 8. Znajomość instytucji wspierających osoby uzależnione od substancji psychoaktywnych (%)

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych z badania ankietowego Diagnoza używania substancji psychoaktywnych wśród młodych dorosłych w trzech powiatach województwa małopolskiego w 2023 r.

Wnioski z badania

- ✓ Stwierdzono brak wiedzy respondentów na temat zagrożeń związanych z używaniem alkoholu. Młodzież nie utożsamia alkoholu z substancją psychoaktywną.
- ✓ Do pierwszej inicjacji z substancjami psychoaktywnymi najczęściej dochodzi u znajomych i to oni są zazwyczaj osobą, która jako pierwsza je udostępniła. Kolejnym najczęściej wskazywanym miejscem pierwszego spożycia tego rodzaju substancji był dom. Co do roli domu i najbliższego otoczenia (w tym szkoły) stwierdzono, że Blisko 1/5 respondentów wskazuje, że miejscem, w którym pierwszy raz zażyli substancje psychoaktywne był dom. Członkowie rodziny stanowili drugą najczęściej wskazywaną grupę osób udostępniających po raz pierwszy taką substancję .
- ✓ Stwierdzono, że 1/3 respondentów podejmuje zachowania ryzykowne pod wpływem substancji psychoaktywnych. Pozytywnym aspektem wynikającym z raportu jest deklaracja przez ok. 80% ankietowanych, że nigdy nie prowadzili samochodu pod wpływem substancji psychoaktywnych.
- ✓ Wyniki badania wskazują, że 9% badanych przyznaje się do zachowań agresywnych pod wpływem substancji psychoaktywnych, a 1/3 do podejmowania zachowań ryzykownych. Z kolei do podejmowania seksu z nieznaną osobą pod wpływem substancji psychoaktywnych przyznaje się 9% badanych w powiecie oświęcimskim i 5% badanych w powiecie tarnowskim i Tarnowie.
- ✓ Szczególnie niepokojące jest fakt, iż używanie substancji psychoaktywnych dla większości respondentów stanowi formę spędzania wolnego czasu.
- ✓ Respondenci posiadają niewielką wiedzę w zakresie organizacji wspierających i pomagających osobom z problemem uzależnień od środków psychoaktywnych.

Kolejnym badaniem związanym z używaniem narkotyków przez młodych dorosłych jest projekt badawczy pt. „NARKOTYKI, ZDROWIE PSYCHICZNE i REDUKCJA SZKÓD – stosowanie strategii chroniących a negatywne konsekwencje związane z używaniem narkotyków wśród młodych dorosłych” realizowany w okresie od 2020-07-14 r. do 2021-12-15 r. przez Instytut Psychiatrii i Neurologii na zlecenie Krajowego Biura do spraw Przeciwdziałania Narkomanii (aktualnie Krajowe Centrum ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom).

Uczestnikami badania były osoby pomiędzy 18 a 30 rokiem życia, które przynajmniej trzykrotnie w ciągu 12 miesięcy poprzedzających udział w badaniu używały substancji psychoaktywnych innych niż alkohol i nikotyna. Do badania online przystąpiło 10 415 osób, z czego po weryfikacji odrzucono ankiety osób, u których braki danych stanowiły, co najmniej 80% odpowiedzi na kluczowe pytania lub które nie spełniały kryteriów włączenia do badania. Obniżyło to liczebność badanej grupy do 7 253 osób. Większość uczestników badań stanowili mężczyźni (69,1%). Grupa badana charakteryzowała się dużym zróżnicowaniem ze względu na miejsce zamieszkania oraz aktualne wykształcenie i zajęcie.

Wyniki badania wskazują, że wśród jego uczestników najczęściej używaną substancją psychoaktywną była marihuana, a najrzadziej syntetyczne kannabinoidy oraz dysocjanty. Około 40% respondentów zadeklarowało, że pandemia nie wywołała zmian w częstotliwości sięgania po substancje psychoaktywne. Taki sam odsetek ankietowanych ocenił swoje używanie jako częstsze, natomiast pozostała część uczestników badania stwierdziła, że rzadziej sięga po tego typu substancje w stosunku do poprzedniego okresu. Należy podkreślić, że częstość używania poszczególnych grup substancji była zróżnicowana ze względu na płeć oraz wiek. Największe różnice zaobserwowano w przypadku psychodelików, dysocjantów i opioidów oraz stymulantów i leków, a także, choć na nieco niższym poziomie, używanie stymulantów i syntetycznych kannabinoidów.

Uczestnicy badania najczęściej używali substancji we własnym domu (ok 77% badanych), u swoich znajomych (71%) lub „na zewnątrz (np. w parku, przed domem /blokiem, na łonie natury, w lesie, itd.” (61%). Przy czym większość (ok. 57%) deklarowała używanie substancji w towarzystwie niż samemu/samej. Jak wynika z odpowiedzi łączenie substancji (podczas jednej okazji) stosowała ok. połowa osób biorących udział w badaniu, ok. 17% z nich robiło to przynajmniej 2-4 razy w miesiącu. Takie zachowanie częściej deklarowali mężczyźni.

W zakresie szkód i problemów związanych z przyjmowaniem narkotyków, najczęstszymi odpowiedziami były: problemy ze snem, wyczerpanie, lęk/niepokój, spadek nastroju i obniżenie motywacji do działania. Najrzadziej zgłaszano utratę przytomności, wypadki lub uszkodzenia ciała, samookaleczenia, niechciane doświadczenia seksualne czy hospitalizacje. Doświadczanie negatywnych konsekwencji deklarowały najczęściej kobiety oraz osoby z młodszych grup wiekowych. Jak podaje raport, około 38% respondentów nie wykazywało symptomów zaburzeń związanych z używaniem substancji psychoaktywnych⁵, blisko 55% uczestników uzyskało wynik świadczący o umiarkowanym nasileniu zaburzeń lub szkodliwym wzorze używania substancji, a ok. 8% badanej grupy uzyskało wynik sugerujący występowanie uzależnienia od substancji psychoaktywnych⁶ lub ciężkiego zaburzenia związanego z używaniem substancji.⁷

Blisko 1,8 tys. uczestników badania potwierdziło, że zostało u nich zdiagnozowane jakieś zaburzenie psychiczne (najczęściej były to: depresja - ok. 75%, zaburzenia lękowe – ok. 52% i zaburzenie używania substancji - ok. 23%). Dodatkowo ok. 35% respondentów miało dwie

⁵ Zgodnie z wynikami w teście przesiewowym DUDIT.

⁶ Wg. ICD 10

⁷ Wg. DSM5

diagnozy współwystępujące, a 33% badanych miało trzy diagnozy lub więcej. Ok. 75% zdiagnozowanych próbowało leczyć się na własną rękę, z czego ok. 55% używało w tym celu różnych substancji psychoaktywnych (najczęściej w przypadku depresji i zaburzeń lękowych). W ocenie badanych samoleczenie z wykorzystaniem substancji psychoaktywnych jest czasem skuteczniejsze niż profesjonalna terapia (głównie samoleczenie z wykorzystaniem psychodelików, marihuany i empatogenów). Jednocześnie u tych osób wzrasta ryzyko rozwinięcia się zaburzeń związanych z używaniem tego rodzaju substancji. Jak wynika z badania samoleczenie częściej praktykują kobiety, natomiast w przypadku depresji i zaburzeń lękowych – samoleczenie stosowali przede wszystkim mężczyźni. Analiza danych z badania wykazała, że poza samoleczeniem do najczęstszych powodów sięgania przez młodych ludzi po substancje psychoaktywne należą chęć poprawy nastroju oraz ułatwienie kontaktów towarzyskich/ społecznych.

Negatywne konsekwencje związane z używaniem substancji psychoaktywnych obejmują szeroki zakres szkód i problemów, stanowiących poważne zagrożenie dla młodzieży i młodych dorosłych. Należy tu wymienić szkody oraz problemy zdrowotne (zatrucia, przedawkowania, infekcje, urazy i uszkodzenia ciała, zgony, upośledzenie pamięci i procesów poznawczych, kłopoty z regulacją emocji, ryzyko wystąpienia zaburzeń psychicznych oraz uzależnienia), społeczne (problematyczne relacje z bliskimi, nauczycielami i rówieśnikami oraz konsekwencje społeczne na poziomie populacyjnym, jak angażowanie się w przestępczość), materialne (wysokie kwoty przeznaczane na zakup substancji psychoaktywnych, ryzyko utraty lub zniszczenia mienia w związku z ich używaniem, problemy ze znalezieniem i utrzymaniem pracy) i prawne (przestępstwa, wykroczenia, odpowiedzialność karna i konflikty z prawem).

Pomimo licznych wysiłków podejmowanych w celu zapobiegania, leczenia i zwalczania problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, zjawisko to jest wciąż szeroko rozpowszechnione i stanowi poważne zagrożenie, szczególnie dla ludzi młodych⁸. Szkodliwość używania substancji psychoaktywnych nie jest jednakowa u wszystkich, którzy po nie sięgają, gdyż zależna jest od wielu czynników: właściwości substancji (toksyczność, potencjał uzależniająca), ilości przyjmowanej substancji, częstotliwości i sposobu jej przyjmowania. Nie bez znaczenia są również indywidualne motywy będące przyczyną sięgania po tego typu substancje.

3.2 Zatrucia nowymi substancjami psychoaktywnymi

Problem „dopalaczy”, czyli tak zwanych nowych narkotyków, które zawierają w swoim składzie substancje psychoaktywne działające na układ nerwowy człowieka w sposób podobny do „tradycyjnych” narkotyków, pojawił się w Europie w połowie poprzedniej dekady, natomiast w Polsce w 2008 roku pojawił się pierwszy sklep internetowy oraz placówki stacjonarne oferujące dopalacze.

Z używaniem „dopalaczy” wiąże się wiele zagrożeń. Są to substancje, które wykazują działanie podobne do „klasycznych” narkotyków, niekiedy nawet silniejsze. Substancje wchodzące w skład dopalaczy najczęściej nie znajdują się na wykazie substancji psychotropowych, środków odurzających oraz nowych substancji psychoaktywnych, wprowadzonym rozporządzeniem Ministra Zdrowia. Ich skład chemiczny ciągle ulega zmianie (do wykazu regularnie dopisywane są nowe substancje), to powoduje, że trudno przewidzieć, jaki będą miały wpływ na organizm. Na temat większości z nich wciąż nie ma potwierdzonych

⁸ Raport z badań w ramach projektu p.n. „Narkotyki, zdrowie psychiczne i redukcja szkód – stosowanie strategii chroniących a negatywne konsekwencje związane z używaniem narkotyków wśród młodych dorosłych” J. Greń, K. Ostaszewski, J. Stefaniuk; Instytut Psychiatrii i Neurologii w Warszawie, Warszawa, 2021

danych dotyczących ich rzeczywistej szkodliwości. Często w „dopalaczach” znajduje się kilka różnych substancji psychoaktywnych, co potęguje ich szkodliwe działanie. Ponadto substancje użyte do ich produkcji nie są w żaden sposób przebadane, niejednokrotnie nie jest znane ich źródło pochodzenia oraz mogą być niezwykle niebezpieczne dla zdrowia a nawet życia. Dodatkowe zagrożenie stanowi fakt, że zawartość środka czynnego w tych produktach podlega znacznym wahaniom, istotny jest również brak informacji, w jakich dawkach należy je stosować. W efekcie brak doświadczeń z tymi substancjami zwiększa ryzyko powikłań u użytkowników. O niektórych z tych substancji można przypuszczać, że są bardziej niebezpieczne niż ich nielegalne odpowiedniki.

Zgodnie z przepisami wynikającymi z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 172) Główny Inspektor Sanitarny podejmując działania z zakresu wczesnego ostrzegania tworzy rejestr zatruc lub podejrzeń zatruc środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi, w celu ograniczenia zagrożeń, stwarzanych przez te substancje. Rejestr prowadzony jest w formie elektronicznej, jako System Monitorowania Informacji o Środkach Zastępczych i Nowych Substancjach Psychoaktywnych (SMIOD). Dane zawarte w systemie pochodzą m.in. od podmiotów wykonujących działalność leczniczą oraz podmiotów prowadzących badania pośmiertne.

W 2022 roku (dane za 2023 rok będą dostępne w III kwartale 2024 roku) na terenie kraju odnotowano **303** przypadki interwencji medycznych związanych z użyciem nowych substancji psychoaktywnych lub środków zastępczych (517 przypadków w 2021 r.). Z obszaru województwa małopolskiego zgłoszono **83** przypadki (w 2021 r. było to 39 przypadków), co stanowiło największą liczbę zgłoszeń w skali kraju. Wśród zarejestrowanych przypadków z terenu Małopolski 27,7% dotyczyło kobiet, natomiast 72,3% mężczyzn.

Zgłoszenia pochodziły z dwóch powiatów: chrzanowskiego oraz nowosądeckiego. Wśród osób do 18 r.ż. zarejestrowanych zostało łącznie 31 przypadków zatruc, co stanowiło 13,3% spośród wszystkich zgłoszonych zatruc lub podejrzeń zatruc (SZ, NSP i N-L-In). Wśród osób powyżej 18 r.ż. liczba zarejestrowanych przypadków była ponad 7 krotnie większa. Największa liczba zgłoszeń dotyczyła osób z grup wiekowych 30-39 lat (33,2%) oraz 19-24 lat (22,1%). Spośród zgłoszonych przypadków 95 wymagało hospitalizacji przez okres dłuższy niż 24 godziny, 68 osób zostało poddanych obserwacji na Szpitalnych Oddziałach Ratunkowych, natomiast 63 osoby nie wymagały hospitalizacji.

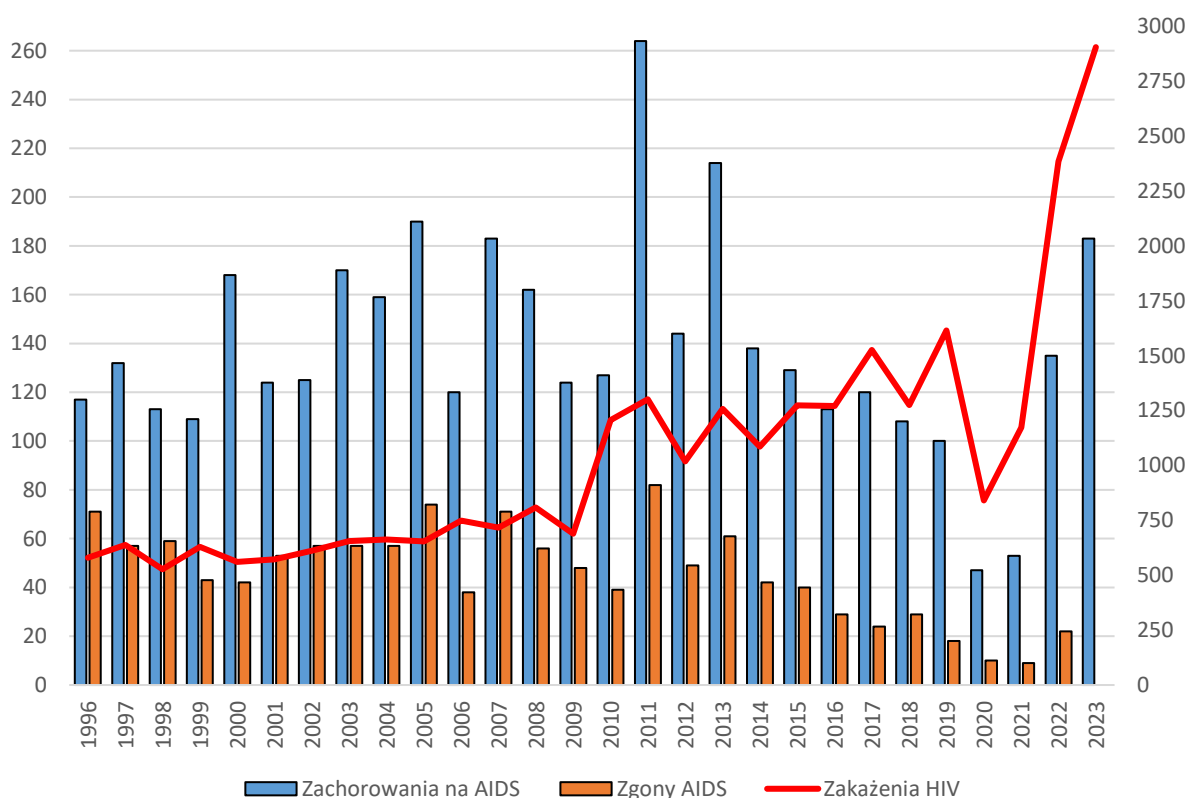
Dane pochodzące z rejestrowanych zgłoszeń nie stanowią rzeczywistej liczby zdarzeń o charakterze podejrzenia zatrucia NSP. Z informacji przekazywanych przez lekarzy z województwa małopolskiego wynika, że liczba interwencji medycznych jest większa i nie wszystkie są zgłaszane. Brak możliwości powszechnego oznaczania substancji czynnych w materiale biologicznym powoduje, że zatrucia z powodu NSP są nadal rozpoznawane na podstawie przebiegu klinicznego, wywiadu lekarskiego oraz okoliczności zdarzenia, bez potwierdzenia analitycznego. Potwierdzenie analityczne badaniami toksykologicznymi w chwili obecnej jest niedostępne.

3.3 Choroby zakaźne związane z używaniem narkotyków

Według danych Krajowego Centrum ds. AIDS w latach 1985 - 2022 w Polsce nosicielami wirusa HIV było 29 676 osób, na AIDS chorowało 3 979, a 1 465 chorych zmarło. Z danych Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego PZH – Państwowego Instytutu Badawczego

(NIZP PZH - PIB)⁹ wynika, że w 2022 roku w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia zarejestrowano 2 361 nowych przypadków zakażenia HIV w skali całego kraju (z wstępnych danych NIZP PZH – PIB wynika, że w 2023 roku liczba nowo wykrytych zakażeń wyniosła aż 2905 przypadków) oraz odnotowano 132 (183 w 2023r.) nowe zachorowania na AIDS na poziomie krajowym, 24 chorych na AIDS zmarło (w tym 2 z województwa małopolskiego). Na dzień 31.12.2022 r. leczeniem antyretrowirusowym (ARV) objętych było około 18,2 tys. pacjentów (wzrost o ponad 20% w stosunku do roku 2021). Leczenie jest prowadzone i finansowane w ramach programu zdrowotnego Ministra Zdrowia pn. „Leczenie antyretrowirusowe osób żyjących z wirusem HIV w Polsce na lata 2022 – 2027”.

Wykres 9. Zakażenia HIV, zachorowania na AIDS oraz zgony chorych na AIDS w latach 1996-2023.

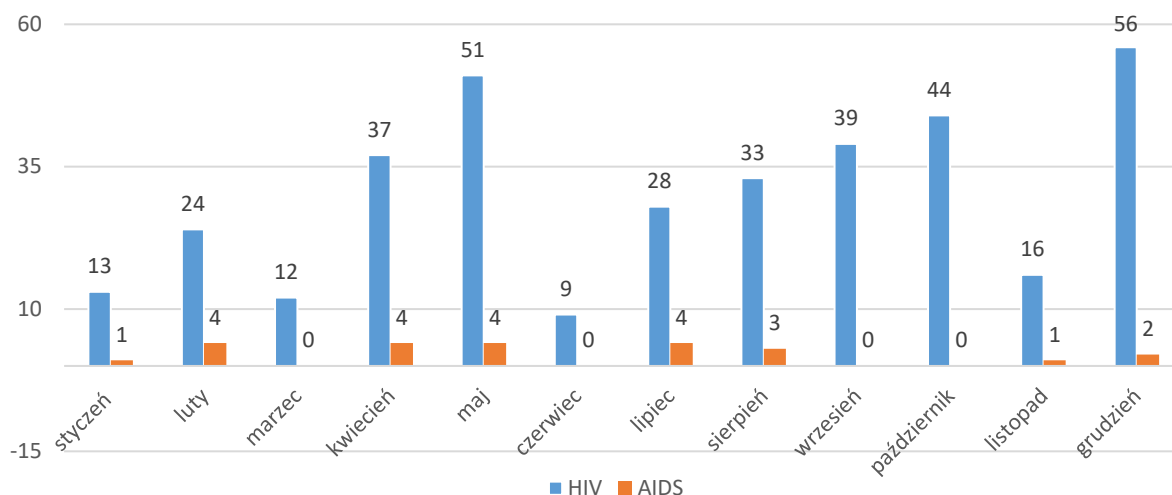
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych NIZP PZH - Zakład Epidemiologii Chorób Zakaźnych i Nadzoru http://wwwold.pzh.gov.pl/oldpage/epimeld/hiv_aids/index.htm

Z dostępnych danych¹⁰ wynika, że w województwie małopolskim w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r. stwierdzono: 373 nowe przypadki zakażenia HIV (największa liczba nowych zakażeń w skali kraju), 15 nowych zachorowań na AIDS oraz 2 zgony chorych na AIDS.

⁹ Choroby zakaźne i zatrucia w Polsce w 2022 roku”, Mirosław P. Czarkowski, Urszula Wielgosz, Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego PZH - Państwowy Instytut Badawczy Zakład Epidemiologii Chorób Zakaźnych i Nadzoru, Warszawa 2023

¹⁰Zakażenia HIV i zachorowania na AIDS w 2022 roku NIZP PZH PIB - Zakład Epidemiologii Chorób Zakaźnych i Nadzoru https://wwwold.pzh.gov.pl/oldpage/epimeld/hiv_aids/index.htm

Wykres 10. Liczba przypadków HIV i AIDS zarejestrowanych w Małopolsce w okresie 01.01-31.12.2022 r.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM w oparciu o dane z NIZP PIB - Zakład Epidemiologii Chorób Zakaźnych i Nadzoru za rok 2022 https://wwwold.pzh.gov.pl/oldpage/epimeld/hiv_aids/index.htm

Zasadniczą informacją w kwestii profilaktyki zapobiegania nowym zakażeniom oraz pomocy osobom zakażonym HIV jest między innymi wiedza na temat przyczyn zakażeń oraz odsetek osób zakażonych. Wśród osób z pozytywnym wynikiem, wciąż przeważają mężczyźni mający kontakty seksualne z mężczyznami (248 osób, u których stwierdzono zakażenie). Jednak niepokojąco rośnie liczba zakażeń wśród osób heteroseksualnych (208 przypadków w 2022 r., 74 w 2021 r., 51 w 2020 r.). Według dostępnych informacji trzecią, co do częstości występowania przyczynę zakażeń stanowi stosowanie narkotyków w iniekcjach. Liczba zakażeń wirusem HIV tą drogą transmisji w ostatnich latach systematycznie malała, co może być związane z mniejszą popularnością substancji psychoaktywnych podawanych w formie iniekcyjnej, jak również zwiększeniem świadomości wśród użytkowników narkotyków oraz prowadzeniem działań z zakresu redukcji szkód (wymiana strzykawek i igieł). Jednakże w 2023 r. odnotowano wzrost liczby zakażeń spowodowanych przyjmowaniem narkotyków w iniekcjach (30 przypadków w porównaniu do 11 zakażeń w 2021 r. i 14 w roku 2020). Należy monitorować w kolejnych latach czy wzrost ten był incydentalnym przypadkiem, czy też mamy do czynienia ze zmianą trendów przyjmowania narkotyków. Na podstawie powyższych danych można zauważyć, że obecnie HIV to przede wszystkim zakażenie przenoszone drogą kontaktów seksualnych. Bez wątplenia osoby mające licznych partnerów seksualnych oraz stosujące środki psychoaktywne są bardziej narażone na zakażenie, dlatego tak istotną kwestią oprócz profilaktyki jest regularne wykonywanie badania w kierunku HIV przez osoby należące do grup podwyższonego ryzyka.

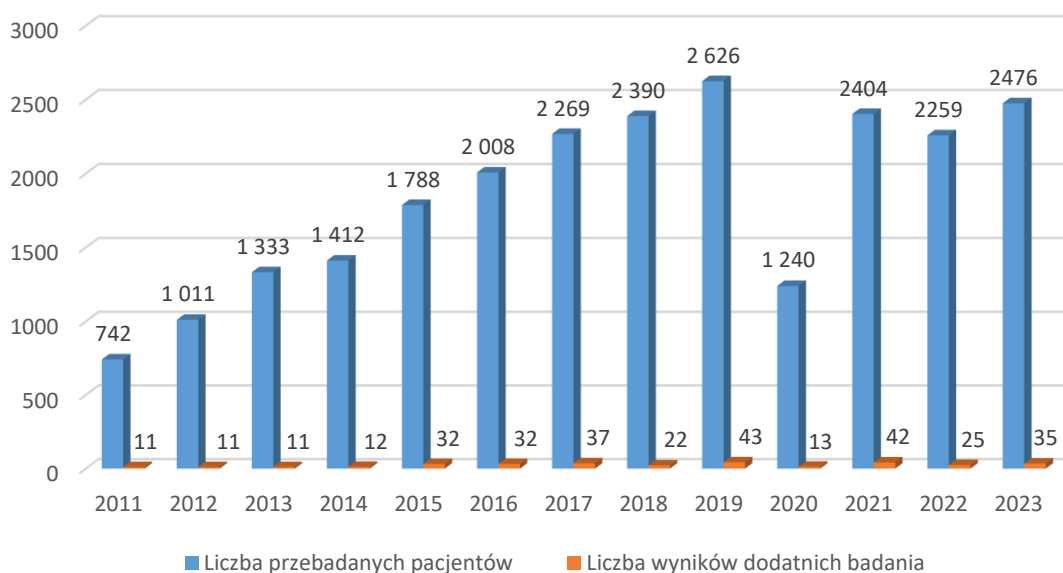
W województwie małopolskim w 2023 roku funkcjonowały dwa Punkty Konsultacyjno-Diagnostyczny (PKD) znajdujące się w Krakowie przy Placu Szczepańskim 3 oraz w Nowym Sączu przy ul. Lwowskiej 20, w których bezpłatnie i anonimowo można było wykonać testy na obecność wirusa HIV. Prowadzone były też rozmowy około testowe oraz poradnictwo w zakresie ryzykownych zachowań seksualnych.

Punkt w Krakowie został utworzony w 2015 roku i obecnie prowadzony jest przez Stowarzyszenie Profilaktyki Zdrowotnej "Jeden Świat" oraz finansowany przez Krajowe Centrum ds. AIDS oraz Gminę Kraków. W 2023 roku w Punkcie Konsultacyjno-Diagnostycznym w Krakowie przyjęto 2 476 klientów (w tym 825 kobiet, 1 608 mężczyzn, 11 osób zadeklarowało płeć inną niż M/K), przeprowadzono 2444 testów oraz udzielono 32

porady bez testu. Wykryto 35 przypadków zakażenia wirusem HIV, z czego 2 przypadki dotyczyły kobiet a 33 mężczyzn. Spośród wyników dodatnich: 29 osób było narodowości polskiej oraz 6 osób narodowości innej (w tym 3 osoby z Ukrainy oraz po 1 osobie z Francji, Chorwacji i Azerbejdżanu). Jeśli chodzi o drogę zakażenia, to 5 osób zakażyło się drogą kontaktów różnopłciowych, 27 mężczyzn mających kontakty seksualne z mężczyznami, jeden drogą kontaktów z oboma płciami (biseksualnych). Brak danych odnośnie pozostałych dróg zakażenia.

Punkt Konsultacyjno-Diagnostyczny w Nowym Sączu został dofinansowany ze środków finansowych województwa małopolskiego w ramach konkursu „Profilaktyka i przeciwdziałanie uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym w latach 2023-2024”. PKD prowadzony był przez Stowarzyszenie Profilaktyki Zdrowotnej "Jeden Świat". W Punkcie przyjęto 62 klientów, przeprowadzono 98 testów wraz z poradnictwem okołotestowym. Wykryto 3 przypadki zakażenia wirusem HIV, wszystkie dotyczyły mężczyzn. Źródłem zakażenia w dwóch przypadkach były kontakty heteroseksualne, w jednym przypadku kontakty homoseksualne.

Wykres 11. Liczba pacjentów PKD w Krakowie latach 2011-2023

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych z Punktu Konsultacyjno-Diagnostycznego w Krakowie.

Należy pamiętać, iż wciąż najskuteczniejszym środkiem zapobiegania zakażeniom HIV jest efektywna, systematyczna profilaktyka i edukacja zdrowotna oparta na aktualnym stanie wiedzy, skierowana do ogółu społeczeństwa na temat czynników ryzyka, dróg zakażenia oraz możliwości leczenia.

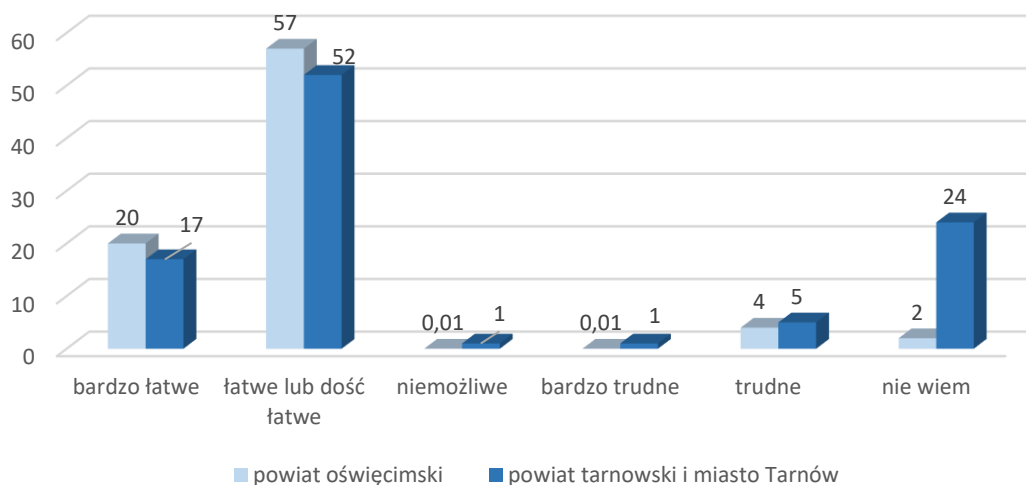
3.4 Dostępność napojów alkoholowych i substancji psychoaktywnych

Przyjmowanie substancji jest uwarunkowane głównie ich dostępnością. Niestety popyt oraz podaż środków odurzających (bez względu na legalność ich posiadania) pozostaje wciąż dużym problemem społecznym nie tylko w Polsce ale również w Europie.

Jak wskazuje analiza wyników „Diagnozy używania substancji psychoaktywnych wśród młodych dorosłych w trzech powiatach województwa małopolskiego”, dostępność substancji psychoaktywnych dla młodych dorosłych nie stanowi większego problemu, co w znacznym stopniu może się przekładać na częstotliwość i ilość zażywanych substancji psychoaktywnych.

Bardzo łatwe, łatwe lub dość łatwe jest zdobycie substancji psychoaktywnych dla 77% badanych w powiecie oświęcimskim i dla 69% badanych w powiecie tarnowskim i Tarnowie.

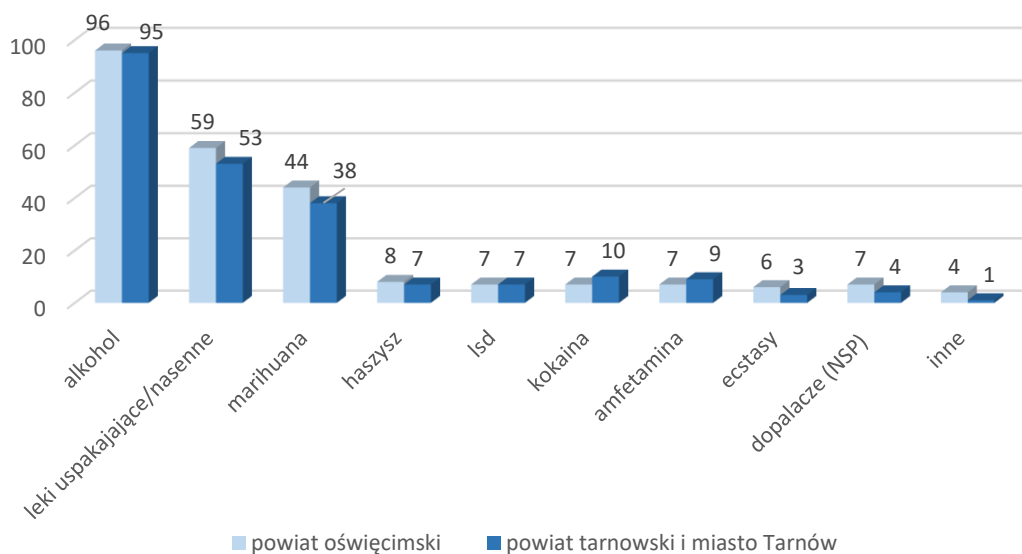
Wykres 12. Dostępność substancji psychoaktywnych (%)

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych z badania ankietowego „Diagnoza używania substancji psychoaktywnych wśród młodych dorosłych w trzech powiatach województwa małopolskiego w 2023 r.”

Według 96% ankietowanych w powiecie oświęcimskim i 95% badanych w Tarnowie i powiecie tarnowskim najłatwiej dostępnym środkiem psychoaktywnym jest alkohol, następnie leki uspokajające i nasenne - odpowiednio 59% i 53%, czyli substancje, których zakup jest legalny i nie wiąże się z podjęciem większego ryzyka. Niepokoić może fakt, że 44% ankietowanych w powiecie oświęcimskim i 38% ankietowanych w Tarnowie i powiecie tarnowskim wskazało, że nie ma również problemu z dostępem do marihuany, której posiadanie jest w Polsce nielegalne.

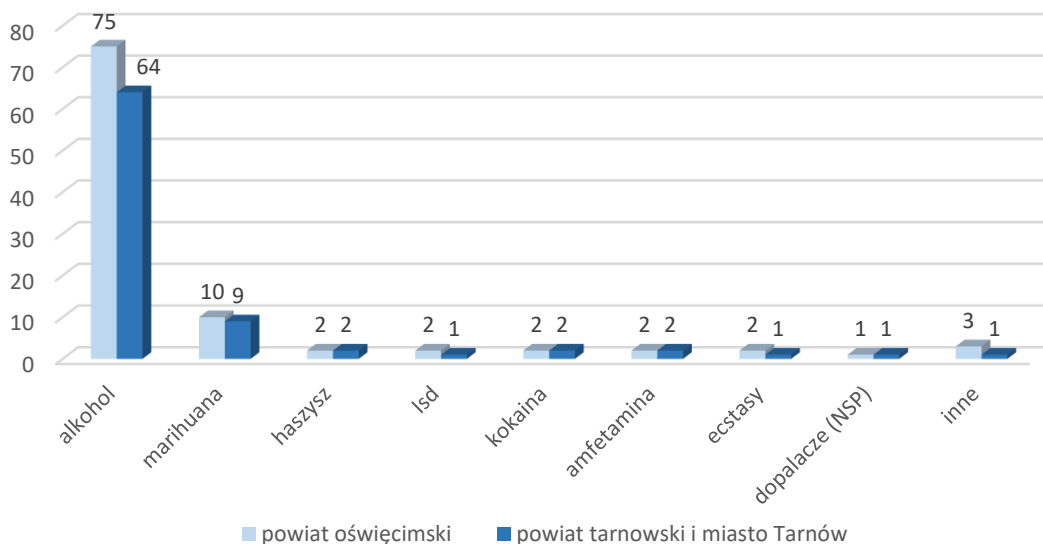
Wykres 13. Dostępność poszczególnych substancji psychoaktywnych (%)

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych z badania ankietowego „Diagnoza używania substancji psychoaktywnych wśród młodych dorosłych w trzech powiatach województwa małopolskiego w 2023 r.”

Największa liczba respondentów sięga po alkohol, czyli substancję najłatwiej dostępną. W powiecie oświęcimskim jest to 75%, a w Tarnowie i powiecie tarnowskim 65%. Substancje psychoaktywne, które według respondentów nie są łatwo dostępne nie są substancjami najczęściej zażywanymi. Zatem częstotliwość zażywania substancji psychoaktywnych wiąże się ściśle z ich dostępnością.

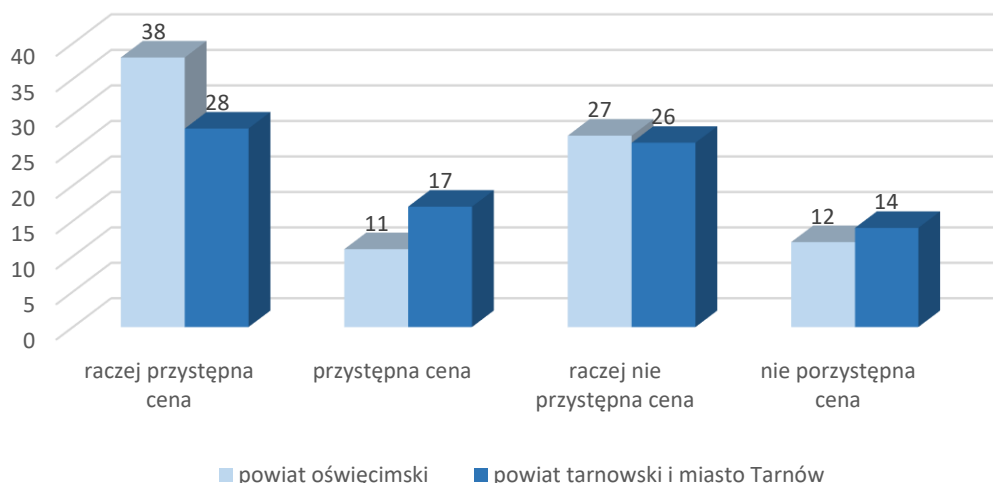
Wykres 14. Najczęściej zażywane substancje psychoaktywne (%)

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych z badania ankietowego Diagnoza używania substancji psychoaktywnych wśród młodych dorosłych w trzech powiatach województwa małopolskiego w 2023 r.

Prawie połowa badanych uważa, że dostępne na rynku substancje psychoaktywne są w przystępnych cenach dla kupujących (49% w powiecie oświęcimskim i 45% w powiecie tarnowskim i Tarnowie).

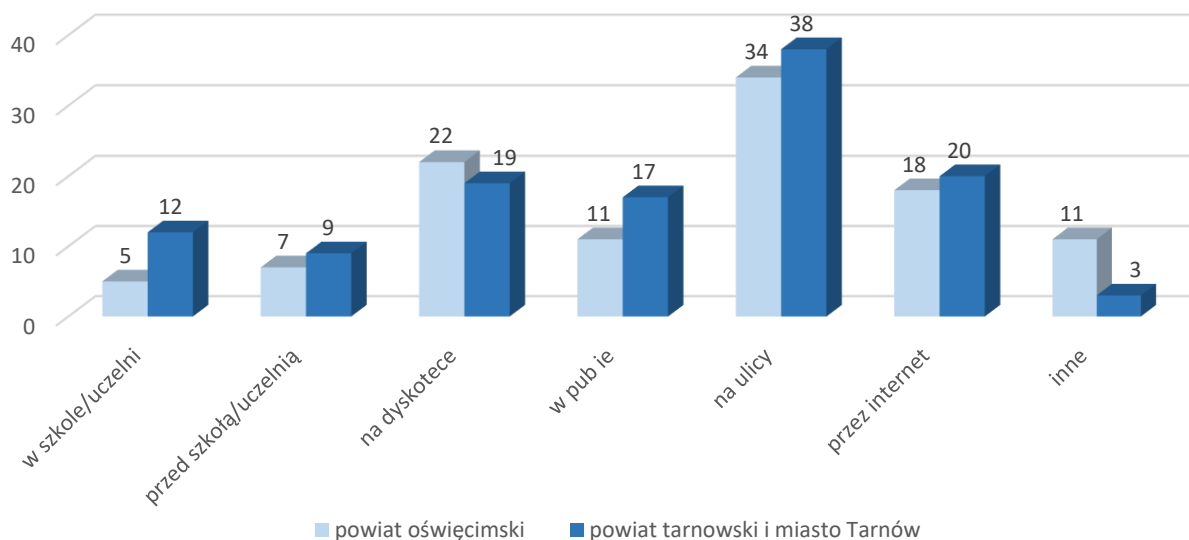
Wykres 15. Przystępność cenowa substancji psychoaktywnych dla kupujących wg ankietowanych (%)

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych z badania ankietowego Diagnoza używania substancji psychoaktywnych wśród młodych dorosłych w trzech powiatach województwa małopolskiego w 2023 r.

Najczęstszym miejscem zakupu substancji psychoaktywnych 34% badanych w powiecie oświęcimskim i 38% w powiecie tarnowskim i Tarnowie wskazało ulicę, nieco mniej Internet, dyskotekę, pub i szkołę/uczelnię.

Wykres 16. Miejsca zakupu substancji psychoaktywnych (%)

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych z badania ankietowego Diagnoza używania substancji psychoaktywnych wśród młodych dorosłych w trzech powiatach województwa małopolskiego w 2023 r.

Czynnikiem wpływającym na wysokość spożycia alkoholu, a także na problemy związane z piciem alkoholu jest fizyczna możliwość jego nabycia mierzona m.in. liczbą punktów sprzedaży napojów alkoholowych na danym obszarze. W Polsce zasadniczą rolę w formułowaniu strategii ograniczania dostępności fizycznej alkoholu, biorąc pod uwagę instrumenty regulacji prawnych, mają jednostki samorządu terytorialnego.

W województwie małopolskim w ostatnich latach limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych uchwalonych przez gminy był corocznie zmniejszany, jednak od 2021 roku obserwowany jest wzrost liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych. W porównaniu do roku wcześniejszego w 2021 roku liczba punktów wzrosła o ponad 3,5 % (387 punkty sprzedaży) i wyniosła łącznie 11 426 punktów. Natomiast w 2022 r. liczba ta wzrosła do 11 538 punktów, co stanowi zwiększenie o 112 miejsc sprzedaży. Największy udział w liczbie punktów sprzedaży napojów alkoholowych stanowiły sklepy – 7 167 punktów, z czego 6 065 posiadało w asortymencie napoje alkoholowe o zawartości alkoholu powyżej 18%. Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży wyniosła 281 osób, natomiast w przypadku punktów sprzedających napoje o zawartości alkoholu powyżej 18% - 374 osoby. Liczba obowiązujących zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w województwie małopolskim zmniejszyła się ogółem o ponad 0,8% tj. z 28 717 w 2021 r. do 28480 w 2022 roku. W 2022 r. wydano o 237 mniej zezwoleń niż w 2021 roku. Ze sprawozdań Krajowego Centrum ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom (KCPU G-1) wynika, że w 2022 roku gminy województwa małopolskiego cofnęły 54 zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, natomiast z powodu sprzedaży alkoholu osobom do lat 18 zostały cofnięte 3 zezwolenia.

Ograniczenia sprzedaży napojów alkoholowych są jednym ze sposobów zmniejszania spożycia alkoholu o potwierdzonej skuteczności. Zmniejszenie dostępności do alkoholu wymusiłoby ograniczenie picia również wśród młodzieży. Kolejnym elementem, który również ma wpływ na spożycie napojów alkoholowych jest tzw. ekonomiczna dostępność alkoholu.

Wskaźnikiem obrazującym dostępność ekonomiczną napojów alkoholowych jest liczba butelek poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych, które można kupić za średnie miesięczne wynagrodzenie. W 2022 r. można było kupić 1 889 butelek piwa, 269 butelek wina oraz 219 butelek mocnego alkoholu. W porównaniu do 2021 roku dostępność ekonomiczna wzrosła o 91 butelek piwa, 13 butelek wina i 3 butelki wódki (pomimo 10% podwyżki podatku akcyzowego od napojów alkoholowych).¹¹ Jest to nieco mniejszy wzrost, niż w roku 2021 w stosunku do 2020 roku. Wówczas w ciągu roku dostępność ekonomiczna wzrosła o 125 butelek piwa, 45 butelek wina i 15 butelek wódki (przy 10% podwyżce podatku akcyzowego od napojów alkoholowych). Średnie roczne spożycie napojów alkoholowych na 1 mieszkańca w litrach w przeliczeniu na 100% alkohol zmniejszyło się względem roku wcześniejszego i wyniosło w 9,37 litra (9,73 w 2021 r.). Natomiast spożycie w litrach na jednego mieszkańca w 2022 roku kształtowało się następująco: wyroby spirytusowe (100% alkoholu) – 3,50 l (w 2021 - 3,8 l), wino i miody pitne – 6,3 l (6,7 l w 2021 r.), a w przeliczeniu na 100% alkohol – 0,76 l (2021r. - 0,8 l), piwo – 92,9 l (w 2021 r. – 93,2), w przeliczeniu na 100% alkohol – 5,11 l (2021 r. – 5,13).

3.5 Przestępczość związana z narkotykami oraz przestępstwa popełnianie pod wpływem alkoholu w Małopolsce

3.5.1 Przestępstwa z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii

Istotnym zagadnieniem związanym nierozzerwalnie z dostępnością do nielegalnych substancji psychoaktywnych jest przestępczość „narkotykowa” wynikająca z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Przestępczość „narkotykowa” na terenie Małopolski w 2023 roku:

- Przestępstwa stwierdzone – **9 754** (10 004 w 2022 roku) spadek o 250,
- Przestępstwa wykryte (% wykrycia) – **98,5** (98,2 w 2022 roku) wzrost o 0,3%,
- Czyny karalne nieletnich – **439** (813 w 2022 roku) spadek o 374.

Najwięcej przestępstw stwierdzonych z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w 2023 roku wykazały niżej wymienione jednostki Policji:

- KMP Kraków – **4 001** przestępstw stwierdzonych (1 558 w 2022 roku) wzrost o 2 443,
- KPP Wadowice – **1 183** przestępstw stwierdzonych (409 w 2022 roku), wzrost o 255,
- KPP Oświęcim – **686** przestępstwa stwierdzone (1 292 w 2022 roku) spadek o 606,
- KMP Tarnów – **544** przestępstw stwierdzonych (298 w 2022 roku) wzrost o 167,
- KPP Brzesko – **477** przestępstw stwierdzonych (1 121 w 2022 roku) spadek o 644,
- KPP Bochnia – **465** przestępstw stwierdzonych (1 008 w 2022 roku) spadek o 654,
- KPP Gorlice – **421** przestępstwa stwierdzone (1 772 w 2022 roku), spadek o 1 351,
- KMP Nowy Sącz – **397** przestępstw stwierdzonych (550 w 2022 roku) spadek o 153,

Osoby podejrzane, nieletni sprawcy:

- Ogółem podejrzanych – **2 199** (2 236 w 2022 roku), mniej o 37 podejrzanych, w tym:
 - nieletni sprawcy – **114** (112 w 2022 roku), wzrost o 2,
 - zatrzymani na gorącym uczynku – **1 220** (1 281 w 2022 roku), spadek o 61,
 - tymczasowo aresztowani – **92** (65 w 2022 roku), wzrost o 27.

¹¹ „Dostępność ekonomiczna napojów alkoholowych” – dane statystyczne udostępnione przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

Udział nieletnich sprawców w ogólnej liczbie osób podejrzanych w 2023 roku wyniósł 5% (3% w 2020 roku, 6% w 2021, 5% w 2022 r.).

Najczęściej popełniane przestępstwa z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w 2023 roku:

- Art. 62 dot. nielegalnego posiadania narkotyków:
ust. 1 – **2 802** (4 087 w 2022 roku), ust. 2 – **212** (232 w 2022 roku), ust. 3 – **284** (245 w 2022 roku),
- Art. 59 dot. nielegalnego rozprowadzania narkotyków w celach zarobkowych
ust. 1 – **2 676** (3 643 w 2022 roku), ust. 2 – **240** (168 w 2022 roku),
- Art. 58 dot. nakłaniania innych do używania narkotyków:
ust. 1 – **379** (930 w 2022 roku), ust. 2 – **110** (36 w 2022).

Art. 62 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii mówi, iż kto, wbrew przepisom ustawy, posiada środki odurzające lub substancje psychotropowe, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3. Jeżeli przedmiotem czynu, jest znaczna ilość środków odurzających lub substancji psychotropowych, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10. W wypadku mniejszej wagi, sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku. W 2018 r. wprowadzono do ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii art. 62b dotyczący posiadania Nowych Substancji Psychoaktywnych, zgodnie z którym, kto wbrew przepisom ustawy, posiada nowe substancje psychoaktywne podlega grzywnie. Jeżeli przedmiotem czynu, o którym mowa powyżej, jest znaczna ilość nowych substancji psychoaktywnych sprawca, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3. Jeżeli przedmiotem czynu karalnego, są środki odurzające, substancje psychotropowe lub nowe substancje psychoaktywne w ilości nieznacznej, przeznaczone na własny użytek sprawcy, postępowanie można umorzyć również przed wydaniem postanowienia o wszczęciu śledztwa lub dochodzenia, jeżeli orzeczenie wobec sprawcy kary byłoby niecelowe ze względu na okoliczności popełnienia czynu, a także stopień jego społecznej szkodliwości.

Podobnie jak w latach poprzednich głównym przedmiotem przestępstwa z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii były niżej wymienione środki psychoaktywne: Marihuana, Amfetamina, Kokaina, Haszysz, tabletki Ecstasy/MDMA, 4-MMC, 3-MMC, 4 CMC, Metaamfetamina, LSD.

Jednym z największych miejsc podaży i popytu narkotyków na terenie Małopolski pozostaje Miasto Kraków. Udzielanie odpłatne lub nieodpłatne narkotyków odbywa się najczęściej na ulicy, pubach/dyskotekach, samochodach, parkach i w pobliżu szkół.

Z informacji uzyskanych od jednostek terenowych wynika, iż na terenie województwa małopolskiego ceny sprzedawanych narkotyków w 2023 r. kształtowały się podobnie jak w latach poprzednich tj.:

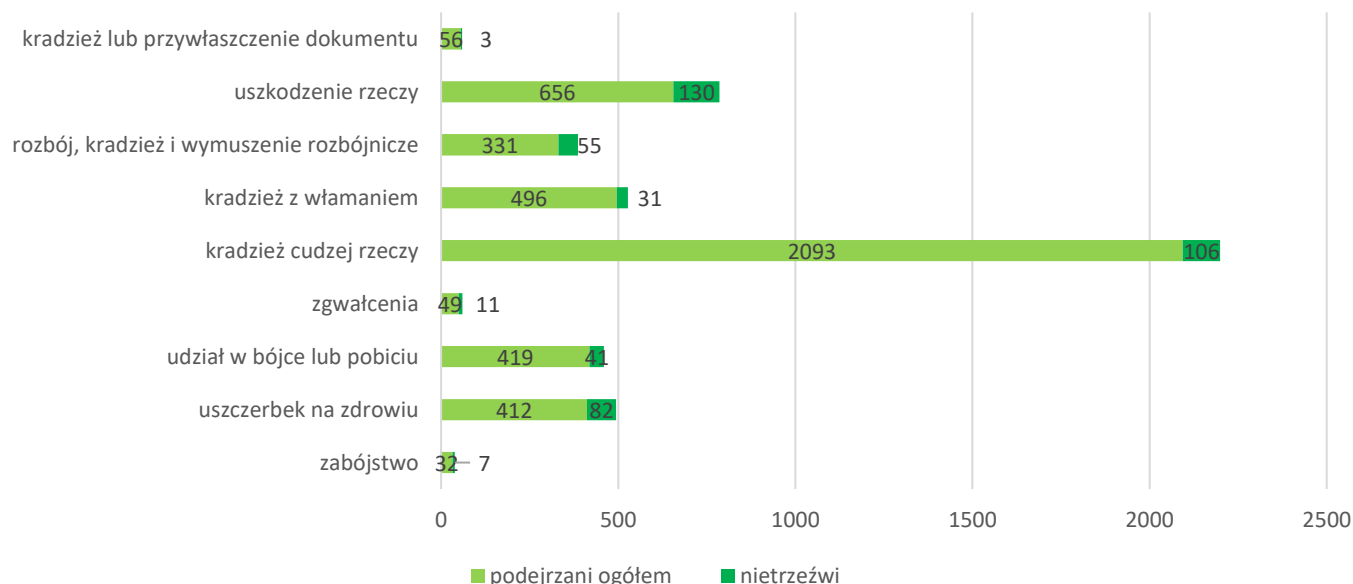
- Konopie indyjskie: około 640-880 zł za krzew, gdzie średnio można uzyskać z przeciętnego krzewu około 22 gramów kwiatostanu,
- Ziele konopi innych niż włókniste: 30 – 40 zł za 1 gram,
- Tabletki Ecstasy: 5 – 15 zł za sztukę,
- Kokaina: 250 – 400 zł za 1 gram,
- Grzyby halucynogenne: 2,5 zł za sztukę lub około 25 zł/gram,
- LSD: 15 zł za 1 listek,
- Heroina: 40 – 50 zł za 1 gram,
- Amfetamina: 20 zł za 1 gram,
- Haszysz: 30 - 50 zł za 1 gram.

3.5.2 Udział nietrzeźwych w popełnianych przestępstwach w Małopolsce

Osoby uzależnione, nietrzeźwe są często sprawcami popełnianych przestępstw. Poniżej dane statystyczne z Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie z 2023 r. dotyczące liczby sprawców z podziałem na nietrzeźwych podejrzanych w kategoriach przestępstw:

- Zabójstwo – podejrzani ogółem – 32 osoby (z czego 7 nietrzeźwych),
- Ciężki uszczerbek na zdrowiu – podejrzani ogółem - 15 osób (z czego 2 nietrzeźwych),
- Lekki i ciężki uszczerbek na zdrowiu - podejrzani ogółem - 397 osób (z czego 80 nietrzeźwych),
- Udział w bójce lub pobiciu – podejrzani ogółem - 419 osób (z czego 41 nietrzeźwych),
- Zgwałcenia – podejrzani ogółem – 49 osób, (z czego 11 nietrzeźwych),
- Kradzież cudzej rzeczy – podejrzani ogółem – 2 093 osób (z czego 106 nietrzeźwych), w tym 63 osoby niepełnoletnie (z czego 1 nietrzeźwa),
- Kradzież z włamaniem – podejrzani ogółem - 496 osób (z czego 31 nietrzeźwych),
- Rozbój, kradzież i wymuszenie rozbójnicze – podejrzani ogółem - 331 osób (z tego 55 nietrzeźwych), w tym 20 osób niepełnoletnich (z czego 1 nietrzeźwa),
- Uszkodzenie mienia/rzeczy – podejrzani ogółem - 656 osób (z czego 130 nietrzeźwych),
- Prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego – podejrzani ogółem – 3 018 osób (z czego 2 901 nietrzeźwych), w tym 3 osoby nieletnie nietrzeźwe,
- Posługiwanie się dokumentem stwierdzającym tożsamość innej osoby, kradzież lub przywłaszczenie dokumentu – podejrzani ogółem – 56 osób (z czego 3 nietrzeźwych).

Wykres 17. Udział nietrzeźwych w popełnionych przestępstwach

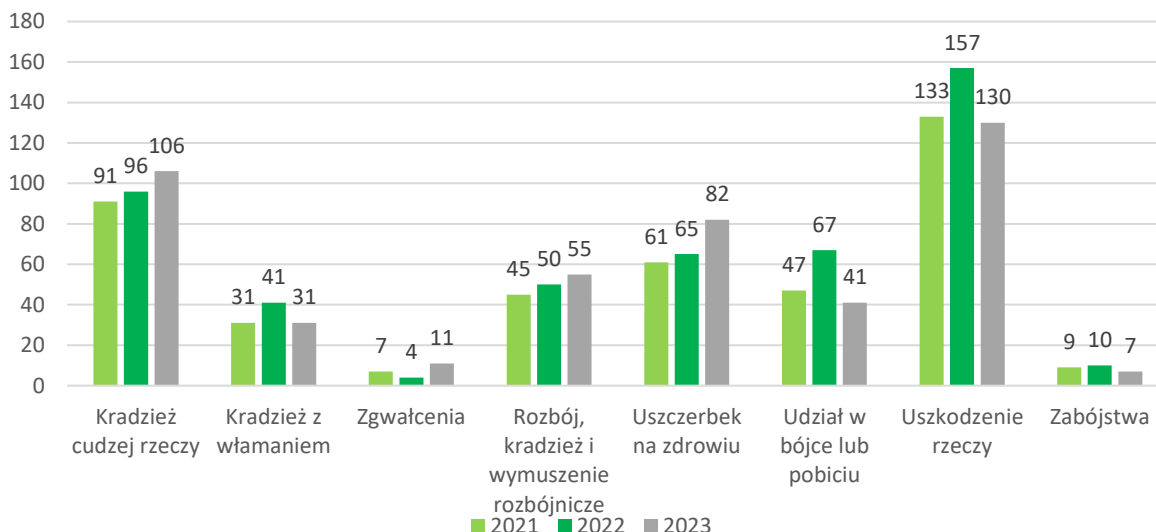

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych statystycznych za 2023 r. przekazanych z Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie

W porównaniu do lat ubiegłych w 2023 r. zanotowano zmniejszenie udziału nietrzeźwych w bójce i pobiciu o 39% w porównaniu do 2022 i o 13% w porównaniu do 2021 r. oraz w zabójstwach o 30 % w porównaniu do 2022 i o 22% w porównaniu do 2021 roku. Spadek udziału nietrzeźwych odnotowano również w kategoriach: kradzieży z włamaniem i uszkodzenie rzeczy (odpowiednio o 24% i 17%). Największy wzrost nietrzeźwych widoczny

jest wśród podejrzanych o zgwałcenia o 275% w porównaniu do 2022 r. i o 57% w porównaniu do 2021 r. Nieco niższy wzrost odsetka osób nietrzeźwych utrzymuje się w kategoriach: uszczerbek na zdrowiu (o 26%), kradzież cudzej rzeczy oraz rozbój, kradzież i wymuszenia (wzrost o 10%).

Wykres 18. Liczba sprawców z podziałem na nietrzeźwych podejrzanych w kategoriach przestępstw w latach 2021 – 2023

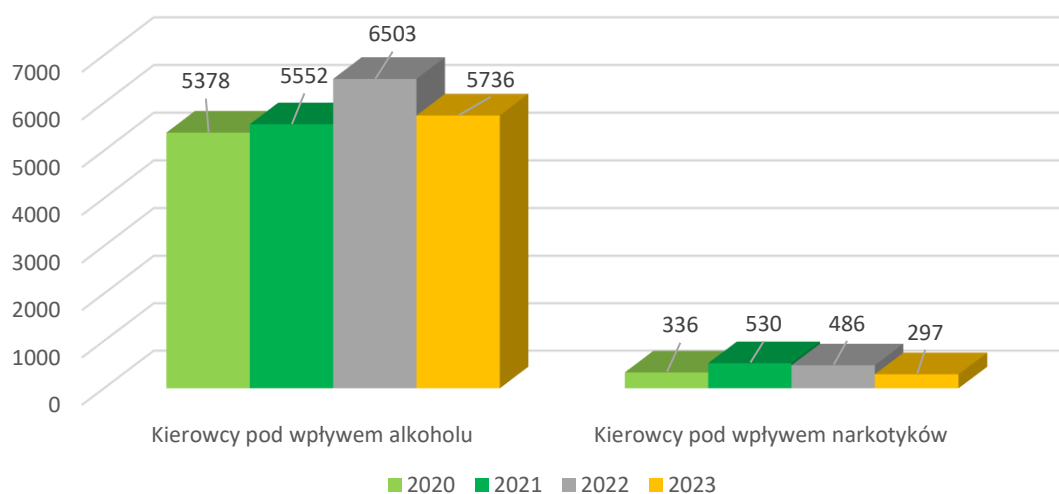

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych statystycznych za lata 2021 - 2023 przekazanych z Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie

3.5.3 Kierujący pod wpływem alkoholu i substancji psychoaktywnych

Na terenie województwa małopolskiego w 2023 roku przebadano **1 384** kierowców (**2 053** w 2022 r.) na zawartość narkotyków oraz 1 140 810 osób na zawartość alkoholu (1 069 654 osób w 2022 roku). Ujawniono 5 736 kierowających pod wpływem alkoholu (6 503 osoby w 2022 r.) oraz 297 osób pod wpływem środka działającego podobnie do alkoholu (486 kierowających w 2022r.). Nietrzeźwi kierowcy spowodowali w 2023 roku 147 wypadków drogowych (spadek o blisko 15% w porównaniu do roku 2022) oraz 822 kolizje (spadek o prawie 17% względem roku 2022), w wyniku czego śmierć poniosło 11 osób (wzrost o ponad 57%) a 174 osoby zostały ranne (spadek o 14,7%).

Wykres 19. Liczba kierowających pod wpływem alkoholu i narkotyków w latach 2020 – 2023

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych statystycznych za lata 2020 -2023 przekazanych przez Komendę Wojewódzką Policji w Krakowie.

Małopolskie Ośrodki Ruchu Drogowego w Krakowie, Tarnowie i Nowym Sączu organizowały kursy reedukacyjne w zakresie problematyki przeciwalkoholowej i przeciwdziałania narkomanii dla kierujących pojazdem w stanie nietrzeźwości, w stanie po użyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu. W 2023 r. odbyło się 125 kursów (w 2022 r. – 125), w których uczestniczyło 1 725 osób (w 2022 r. - 1 672).

Policjanci garnizonu małopolskiego wzorem lat ubiegłych realizują działania zmierzające do ograniczania zjawiska, jakim jest alkoholizm poprzez organizowanie akcji mających na celu m.in. ujawnianie łamania prawa w zakresie nielegalnej sprzedaży alkoholu, udostępniania czy ułatwiania dostępu do alkoholu osobom nieletnim. Specjaliści ds. nieletnich oraz dzielnicowi prowadzą spotkania i prelekcje z młodzieżą, podczas których Policja uświadamia młodym osobom szkodliwość spożywania alkoholu. Prowadzone są także rozmowy z właścicielami lokali, w których sprzedawany jest alkohol na temat ewentualnych konsekwencji czynów przeciwko ustawie o wychowaniu w trzeźwości.

Minister Zdrowia określił w drodze rozporządzenia wykaz podmiotów uprawnionych do przeprowadzania badań, mających na celu ustalenie czy dany produkt jest środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną oraz wykaz nowych substancji psychoaktywnych. Zmiany te w sposób zasadniczy uprościły drogę do skutecznego „ścigania” osób, które łamią zakaz wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych. Państwowa Inspekcja Sanitarna na bieżąco monitoruje przypadki wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych. Właściwi państwowi inspektorzy sanitarni pozyskują informacje o obrocie środkami zastępczymi we własnym zakresie lub otrzymują informacje od służb takich jak: Policja, Centralne Biuro Śledcze, Służba Celna, Straż Miejska. Współpraca ta, szczególnie ze Służbą Celną, Policją i Państwową Inspekcją Farmaceutyczną, jest sformalizowana dzięki porozumieniu zawartemu przez Głównego Inspektora Sanitarnego w dniu 26 października 2011 roku. Z uwagi na fakt, iż proceder wprowadzania do obrotu i używania środków zastępczych wymaga skoordynowanych działań zapobiegawczych różnych służb w województwie małopolskim, organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej realizują swoje działania we współpracy z Policją i Służbą Celną. Udział Policji w kontrolach obiektów jest bardzo istotny z uwagi, chociażby na bezpieczeństwo kontrolujących. Dodatkowo organy te wyposażone zostały przez ustawodawcę w takie narzędzia prowadzenia kontroli, jak możliwość wylegitymowania osób czy przeszukania sklepu, co w dużej mierze stanowi o skuteczności podejmowanych działań.

W 2023 roku na terenie województwa małopolskiego pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej przeprowadzili 33 kontrole w związku z wprowadzaniem do obrotu produktów, co do których zachodziło uzasadnione podejrzenie, że stwarzają zagrożenie dla życia i zdrowia. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie zabezpieczono produktów i nie pobierano próbek do badań laboratoryjnych. Nie wydano decyzji administracyjnych w oparciu o ustawę o przeciwdziałaniu narkomanii ani nie nałożono kar pieniężnych.

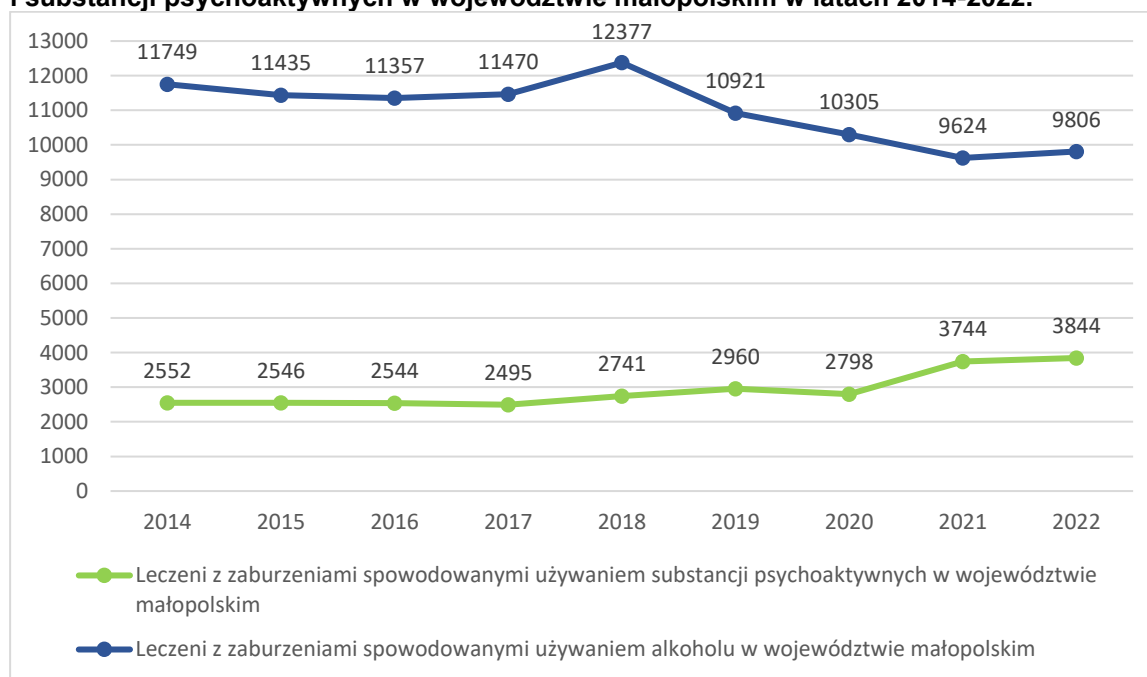
Zjawisko wprowadzania do obrotu środków zastępczych w województwie małopolskim pomimo podejmowanych działań istnieje nadal. Należy nadmienić, że rynek dopalaczy to także obrót środkami zastępczymi przez Internet i przez osoby prywatne (dilerzy), gdzie działania organu są znacznie utrudnione. Rynek internetowy należy do jednego z najtrudniejszych do kontroli. W województwie małopolskim, w miarę posiadanych możliwości, prowadzony jest monitoring stron internetowych. Działania te są prowadzone w celu eliminacji bądź ograniczenia podejrzanych produktów w sprzedaży internetowej i zmierzają do blokowania funkcjonowania sklepów internetowych oferujących w sprzedaży środki zastępcze. Poza

kompetencją organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest sprzedaż tzw. „z ręki do ręki”, gdzie obrót tymi produktami jest największy.

3.6 Leczeni w województwie małopolskim

Uzależnienie od substancji psychoaktywnych wiąże się niejednokrotnie z występowaniem zaburzeń psychicznych. Szacuje się, że mniej więcej 1/5 osób z zaburzeniami nastroju spełnia również kryteria zaburzeń związanych z używaniem substancji. Zaburzenia spowodowane używaniem substancji psychoaktywnych najczęściej występują w sytuacji utraty zdolności kontrolowania stosowania substancji, takich jak narkotyki, leki, alkohol lub tytoń, wywołujących szkody zarówno u ich użytkowników jak i osób z ich otoczenia. Niektóre osoby cierpiące na zaburzenia psychiczne sięgają po substancje psychoaktywne w celu radzenia sobie z uciążliwymi symptomami. Liczba osób leczonych ambulatoryjnie w związku z zaburzeniami spowodowanymi używaniem alkoholu w województwie małopolskim na przestrzeni ostatnich kilku lat widocznie spadała, chociaż w 2022 r. nieznacznie wzrosła w porównaniu do roku poprzedniego, natomiast wśród leczonych z zaburzeniami spowodowanymi przyjmowaniem innych substancji psychoaktywnych obserwuje się trend wzrostowy.

Wykres 20. Leczeni ambulatoryjnie z zaburzeniami spowodowanymi używaniem alkoholu i substancji psychoaktywnych w województwie małopolskim w latach 2014-2022.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej na podstawie informacji z Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Z danych Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego wynika, że liczba osób z zaburzeniami spowodowanymi używaniem alkoholu leczonych ambulatoryjnie w województwie małopolskim w 2022 roku (dane za rok 2023 dostępne będą w trzecim kwartale 2024 roku) wynosiła 9 806, w tym w wieku do 18 lat leczonych było 25 osób. Najwięcej pacjentów z zaburzeniami spowodowanymi używaniem alkoholu leczono z powodu zespołu uzależnienia – 8 556 pacjentów (ok. 60%) oraz współuzależnienia - 1 421 osób (ok. 12%). W dalszej kolejności uplasowały się: używanie szkodliwe - 582 leczonych (6%) oraz inne zaburzenia psychiczne – 243 chorych (2%). Szczegóły przedstawia tabela poniższa tabela.

Tabela 1. Liczba osób z zaburzeniami spowodowanymi używaniem alkoholu leczonych ambulatoryjnie w województwie małopolskim w 2022 roku

Wyszczególnienie		Leczeni		Leczeni po raz pierwszy	
		ogółem	w wieku 0-18 lat	ogółem	w wieku 0-18 lat
Ogółem	2020 rok	10 305	18	3 356	10
	2021 rok	9 624	142	1250	77
	2022 rok	9 806	25	3 382	18
W tym	mężczyźni	7 441	18	2 668	13
	osoby zamieszkałe na wsi	4 011	11	1 468	7
	opieka czynna	4 519	6	1 510	2
Ogółem zaburzenia psychiczne spowodowane używaniem alkoholu według rozpoznania zasadniczego:					
ostre zatrucie (F10.0)		41	0	9	0
używanie szkodliwe (F10.1)		582	11	217	10
zespół uzależnienia (F10.2)		8 556	13	2 902	8
zespół abstynencyjny bez majaczenia (F10.3)		221	0	111	0
zespół abstynencyjny z majaczeniem (F10.4)		11	0	7	0
zaburzenia psychotyczne bez majaczenia (F10.5)		84	0	29	0
zespół amnestyczny (F10.6)		68	1	20	0
inne zaburzenia psychiczne (F10.7, F10.8, F10.9)		243	0	87	0
Współuzależnienia		1 173	4	481	4
Współistniejące uzależnienie od środków psychoaktywnych (F11-F19)		934	10	370	9

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych z Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego.

W 2022 roku największa liczba pacjentów z zaburzeniami spowodowanymi używaniem alkoholu leczona (ambulatoryjnie) była w powiatach: m. Kraków – 3 793 pacjentów (ok.39% wszystkich leczonych), m. Tarnów – 1 219 pacjentów (ok.12%) oraz w powiecie chrzanowskim – 606 pacjentów (ok 16%). Dane ze wszystkich powiatów województwa małopolskiego przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 2. Leczeni ambulatoryjnie z zaburzeniami spowodowanymi używaniem alkoholu w województwie małopolskim według powiatów za 2022 rok.

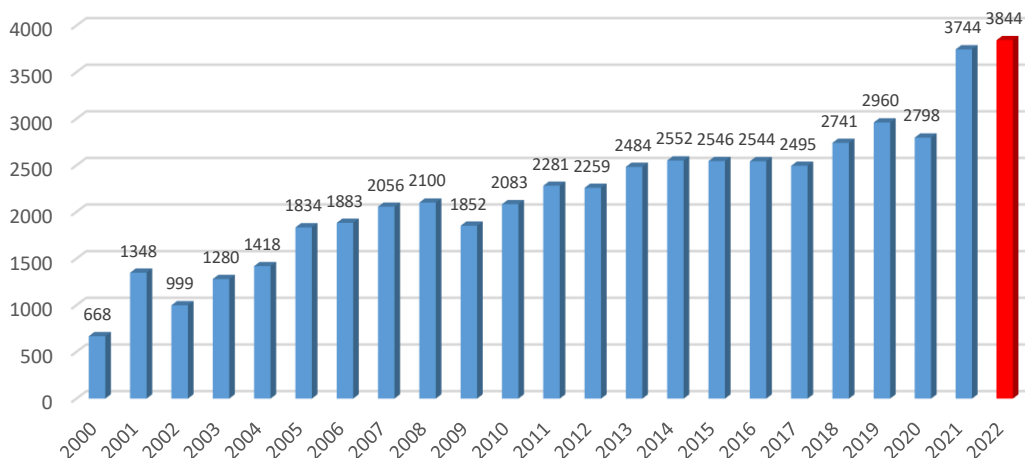
Wyszczególnienie	Leczeni ogółem z zaburzeniami spowodowanymi używaniem alkoholu				Współistniejące uzależnienie od środków psychoaktywnych	Współuzależnienia
	Ogółem	Mężczyźni	Osoby zamieszkałe na wsi	Opieka czynna		
m. Kraków	3 793	2 704	577	838	520	609
m. Nowy Sącz	489	379	234	351	48	162
m. Tarnów	1 219	907	697	679	85	72
bocheński	16	14	9	3	8	0
brzeski	224	171	165	200	0	42
chrzanowski	606	432	161	349	19	25
dąbrowski	26	24	18	4	0	3
gorlicki	432	343	312	424	0	132
krakowski	99	82	66	87	9	0
limanowski	215	180	172	159	36	50
miechowski	183	159	121	115	3	0

Wyszczególnienie	Leczeni ogółem z zaburzeniami spowodowanymi używaniem alkoholu				Współistniejące uzależnienie od środków psychoaktywnych	Współuzależnienia
	Ogółem	Mężczyźni	Osoby zamieszkałe na wsi	Opieką czynna		
myślenicki	319	263	226	133	107	0
nowosądecki	0	0	0	0	4	0
nowotarski	498	419	309	479	0	0
olkuski	302	239	162	0	0	0
oświęcimski	565	460	243	243	53	58
proszowicki	35	31	24	25	0	0
suski	44	32	24	32	18	0
tarnowski	199	175	147	199	0	0
tatrzański	140	102	64	5	14	20
wadowicki	381	310	280	194	0	0
wielicki	21	15	0	0	10	0
Małopolskie	9 806	7 441	4 011	4 519	934	1 173

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych – na podstawie danych z Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego

W 2022 roku odnotowano wzrost liczby pacjentów z zaburzeniami psychicznymi spowodowanymi używaniem środków psychoaktywnych leczonych w poradniach. Trend wzrostowy w tym zakresie obserwowany jest już od początku XXI wieku. W stosunku do roku 2021 odnotowano wzrost liczby leczonych o 100 osób, co stanowi blisko 3%. Zmniejszenie liczby pacjentów w roku 2020 związane jest z wybuchem epidemii COVID-19 oraz okresowym zamknięciem placówek leczniczych i ograniczeniami związanymi z przyjmowaniem pacjentów. Dane dotyczące liczby leczonych z zaburzeniami psychicznymi spowodowanymi używaniem środków psychoaktywnych w województwie małopolskim w poszczególnych latach przedstawione zostały na poniższym wykresie (dane za rok 2023 będą dostępne w trzecim kwartale 2024 roku).

Wykres 21. Leczeni ambulatoryjnie z zaburzeniami psychicznymi spowodowanymi używaniem środków psychoaktywnych w Województwie Małopolskim w latach 2000-2022

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych z Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego.

W wieku do 18 lat leczonych było 197 pacjentów (tj. 5,1% spośród wszystkich leczonych). Liczba leczonych ogółem mężczyzn wyniosła 2 487 (tj. 65% leczonych ogółem). Najwięcej

osób leczonych było z powodu używania kilku substancji jednocześnie lub innych substancji psychoaktywnych – 2 170 pacjentów (ok. 56% wszystkich chorych). Od kilku lat utrzymuje się wysoka tendencja występowania zaburzeń psychicznych spowodowanych przyjmowaniem: leków uspokajających i nasennych (607 pacjentów – wzrost o blisko 20% w stosunku do roku wcześniejszego), kanabinoli (289 leczonych), opiatów (276 pacjentów) oraz spowodowanych współzależnieniem (495 pacjentów – wzrost o 50% w porównaniu do 2021 roku), czy też używaniem innych substancji pobudzających, w tym kofeiny (159 pacjentów). Znaczna liczba pacjentów wykazuje także współistniejące uzależnienie od alkoholu - 519 osób (ok. 14%).

Tabela 3. Liczba osób z zaburzeniami spowodowanymi używaniem środków psychoaktywnych leczonych ambulatoryjnie w województwie małopolskim w 2022 roku.

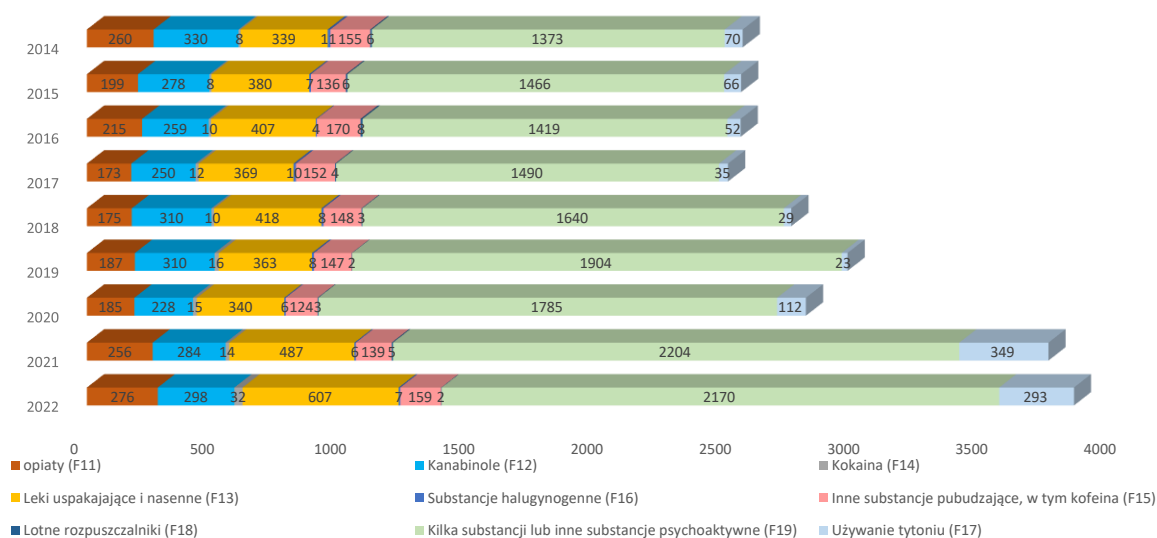
Wyszczególnienie		Leczeni			Leczeni po raz pierwszy		
		ogółem	w tym w wieku		ogółem	w tym w wieku	
			do 18 lat	19-29 lat		do 18 lat	19-29 lat
Ogółem	2020 rok	2798	95	954	816	51	333
	2021 rok	3744	142	1389	1250	77	429
	2022 rok	3 844	197	1 434	1 581	119	559
w tym:	mężczyźni	2487	100	989	1059	57	419
	osoby zamieszkałe na wsi	542	42	197	201	22	69
	opieka czynna	945	69	270	328	34	133
Ogółem zaburzenia psychiczne spowodowane używaniem substancji psychoaktywnych według rozpoznania zasadniczego:							
opiaty (F11)		276	4	103	59	2	32
kanabinoły (F12)		298	22	167	142	14	70
leki uspokajające i nasenne (F13)		607	9	88	216	2	24
kokaina (F14)		32	2	23	9	1	4
inne substancje pobudzające, w tym kofeina (F15)		159	16	86	81	11	47
substancje halucynogenne (F16)		7	2	3	4	2	1
lotne rozpuszczalniki (F18)		2	0	0	1	0	0
kilka substancji lub inne substancje psychoaktywne (F19)		2 170	141	944	786	87	362
używanie tytoniu (F17)		293	1	20	283	0	19
współistniejące uzależnienia od alkoholu (F10)		519	2	62	170	1	25
współzależnienia		495	27	72	344	23	55

* opieka czynna dotyczy pacjentów, którym wyznaczane i egzekwowane są terminy następnych wizyt w ciągu roku.

Uwaga: Liczba leczonych z zaburzeniami psychicznymi ogółem nie stanowi sumy liczby leczonych według rozpoznania zasadniczego. Różnica między sumą rozpoznań, a liczbą leczonych wynika z tego, że jeżeli w poradni nie ma zatrudnionego lekarza psychiatry (bądź konsultanta psychiatry), to wykazywana jest tylko ogólna liczba pacjentów (bez rozpoznań).

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych z Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego.

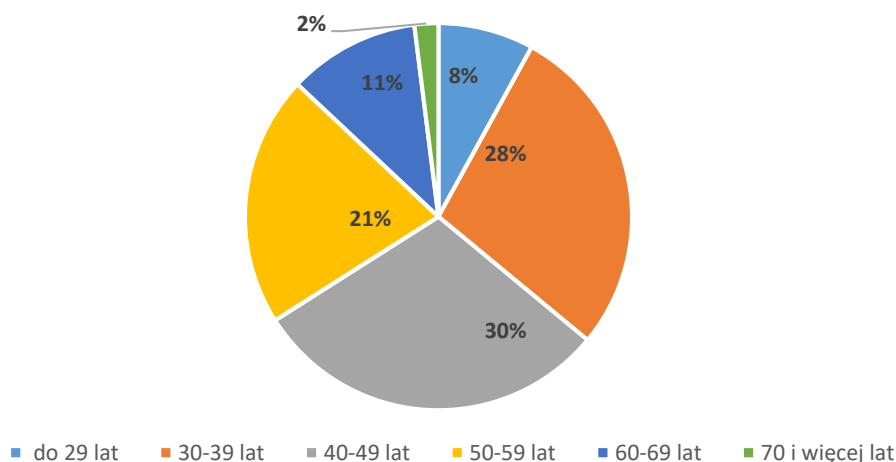
Wykres 22. Zaburzenia psychiczne spowodowane używaniem substancji psychoaktywnych.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie sprawozdania MZ-15 (od 2010 roku na podstawie danych Wydziału Polityki Społecznej Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego).

Z danych pozyskanych z oddziałów leczenia alkoholowych zespołów abstynencyjnych oraz leczenia zespołów abstynencyjnych po substancjach psychoaktywnych (detoksykacja) wynika, że na terenie województwa małopolskiego zdecydowaną większość pacjentów stanowią mężczyźni 87,7% (w 2022 r. 88,3%) natomiast kobiety stanowiły 12,3% leczonych (w 2022 r. 11,7%). Największy odsetek wśród osób poddanych leczeniu detoksykacyjnemu stanowią osoby w wieku 40 - 49 lat (30%) oraz 30 - 39 lat (28%), najmniej leczonych stanowią osoby po 70 roku życia (ok. 2%). Średni czas pobytu na oddziałach detoksykacyjnych zawierał się w przedziale pomiędzy 8,8 (Szpital Specjalistyczny im. Henryka Klimontowicza) a 14 dni (Szpital Specjalistyczny im. Ludwika Rydygiera Sp. z o.o. w Krakowie). Najczęściej występujące substancje psychoaktywne z powodu których pacjenci ci byli leczeni: morfina, amfetamina, ectasy, kodeina, tramadol, oxycodon, mefedron, marihuana, benzodiazepiny, alfa pvp.

Wykres 23. Liczba osób leczonych w oddziałach leczenia alkoholowych zespołów abstynencyjnych oraz leczenia zespołów abstynencyjnych po substancjach psychoaktywnych (detoksykacja) z podziałem na grupy wiekowe

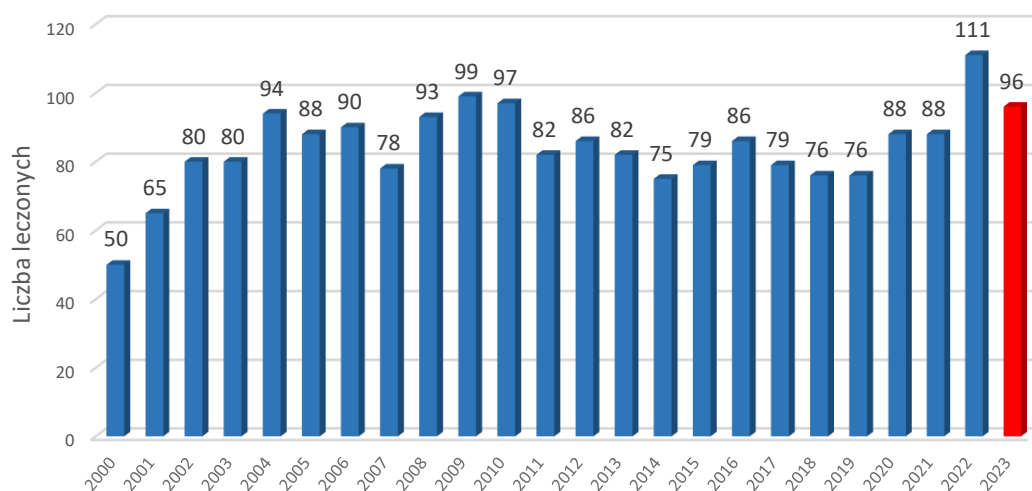

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych z jednostek ochrony zdrowia.

Działania z zakresu redukcji szkód w dziedzinie narkomanii koncentrują się na niwelowaniu szkodliwych skutków zażywania narkotyków. W Polsce programami redukcji szkód są m. in. programy substytucji lekowej oraz programy wymiany igieł i strzykawek, które zakładają pomoc osobom uzależnionym bez konieczności ich abstynencji. Poradnia MONAR w Krakowie realizuje program wymiany igieł i strzykawek, Poradnia Leczenia Uzależnień Szpitala Specjalistycznego im. L. Rydygiera Sp. z o.o. w Krakowie realizuje program substytucji lekowej poprzez kierowanie pacjentów do programu substytucyjnego, a Areszt Śledczy w Krakowie przy ul. Montelupich 7 realizuje program leczenia substytucyjnego dla osób pozbawionych wolności z uzależnieniem od opiatów.

W 2023 roku programem substytucyjnym w **Poradni Leczenia Uzależnień Szpitala Specjalistycznego im. L. Rydygiera w Krakowie** objęto 96 osób (31 kobiet i 65 mężczyzn), tj. o ponad 13,5% mniej niż w 2022 roku.

Wykres 24. Liczba osób objętych leczeniem substytucyjnym w Małopolsce w latach 2000 – 2023

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych z Poradni Leczenia Uzależnień Szpitala Specjalistycznego im. L. Rydygiera Sp. z o.o. w Krakowie.

Program substytucyjny obejmował leczenie metadonem, levomethadonem oraz bunorfiną. Liczba pacjentów leczonych metadonem wyniosła 69 osób, w tym w wieku 19-29 lat – 2 kobiety, w wieku 30-64 lat – 67 osób (22 kobiety i 45 mężczyzn), w tym 7 obywateli z Ukrainy. Liczba leczonych levomethadonem wyniosła 11 osób, w tym w wieku 19-29 lat – 1 mężczyzna, w wieku 30-64 lat – 10 osób (5 kobiet i 6 mężczyzn). Bunnorfina była dystrybuowana wśród 16 pacjentów Poradni, w tym: 4 w wieku 19-29 lat (1 kobieta i 3 mężczyzn) oraz 12 w wieku 30-64 lat (2 kobiety i 14 mężczyzn). Osoby te głównie nadużywały opiatów/opioidów oraz substancji towarzyszących, tj.: alkohol, "dopalacze", metkatynon, amfetamina, extazy, marihuana, benzodiazepiny oraz barbiturany.

Pacjenci objęci leczeniem substytucyjnym zamieszkiwali w następujących powiatach:

- miasto Kraków: 81 osób (56 mężczyzn, 25 kobiet)
- powiat brzeski m. Brzesko: 2 osoby (mężczyzna i kobieta)
- powiat gorlicki m. Moszczenica: 1 osoba (kobieta)
- powiat katowicki m. Katowice: 1 osoba (mężczyzna)
- powiat krakowski: 1 osoba (kobieta)
- powiat myślenicki m. Myślenice: 1 osoba (kobieta)
- powiat nowosądecki m. Nowy Sącz: 1 osoba (mężczyzna)
- powiat rzeszowski m. Rzeszów: osoba 1 (mężczyzna)

- powiat tarnobrzegi m. Tarnobrzeg: 3 osoby (2 mężczyzn i 1 kobieta)
- powiat tarnowski m. Tarnów: 1 osoba (mężczyzna)
- powiat wadowicki m. Andrychów: 1 osoba (mężczyzna)
- powiat wielicki: 1 osoba (kobieta)

Areszt Śledczy w Krakowie przy ul. Montelupich 7 jest pierwszą w Polsce jednostką penitencjarną, realizującą program leczenia substytucyjnego metadonem dla osób pozbawionych wolności. Program nosi nazwę „Metar Kraków” i jest realizowany w więziennym Zakładzie Opieki Zdrowotnej we współpracy z Poradnią Leczenia Uzależnień Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. Rydygiera w Krakowie od 2003 roku.

W 2023 roku programem objętych zostało 13 osób (11 mężczyzn oraz 2 kobiety) w przedziale wiekowym od 27 do 54 lat. Obecnie w Areszcie Śledczym przebywają 4 osoby objęte programem. Najczęściej przyjmowanymi substancjami psychoaktywnymi przez uczestników programu były leki przeciwdepresyjne i leki przeciw lękowe.

Pacjenci objęci leczeniem substytucyjnym w 2023 roku w Areszcie Śledczym przy ul. Montelupich pochodzili z różnych województw:

- województwo małopolskie:
 - ✓ m. Kraków – 6 mężczyzn, 1 kobieta,
 - ✓ powiat wielicki – 1 mężczyzna,
- województwo mazowieckie:
 - ✓ m. Warszawa – 2 mężczyzn,
 - ✓ powiat pruszkowski – 1 kobieta
- województwo lubuskie:
 - ✓ powiat świdnicki – 1 mężczyzna,
- województwo podkarpackie:
 - ✓ m. Tarnobrzeg – 1 mężczyzna.

3.7 Zasoby instytucjonalne oraz kontraktowanie świadczeń w obszarze uzależnień

W 2023 roku Małopolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia przeznaczył łączną kwotę **80 941 394,51 zł** na leczenie uzależnień od substancji psychoaktywnych w województwie małopolskim, tj. o ponad 22% więcej niż w 2022 r. (62 946 343,33 zł). Przeznaczone środki zostały podzielone na: lecznictwo ambulatoryjne – 21 285 448,25 zł, lecznictwo dzienne – 3 951 625,71 zł oraz lecznictwo stacjonarne – 55 704 320,55 zł. Liczba poradni działających w zakresie leczenia uzależnień wynosiła 55 (54 w 2022). W poradniach leczonych ogółem było 15 693 pacjentów (15 037 pacjentów w 2022). W omawianym okresie w województwie małopolskim funkcjonowały 162 miejsca pobytu dziennego dla osób uzależnionych (196 w 2022), w których leczono 864 pacjentów (800 w 2022). Oddziały/ośrodki stacjonarne dysponowały 485 miejscami/łózkami (485 w 2022), z których skorzystało łącznie 5 995 pacjentów (5 628 w 2022). Z uwagi na fakt, że uzależnienia od alkoholu oraz środków psychoaktywnych często współwystępują u tych samych pacjentów prezentowane zestawienie dotyczy wszystkich kontraktowanych w tym zakresie świadczeń. Ujęcie to umożliwia spojrzenie na skalę środków przeznaczanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia na leczenie osób uzależnionych w Małopolsce – tabela 4, 5 i 6.

Tabela 4. Lecznictwo ambulatoryjne w zakresie leczenia uzależnień w województwie małopolskim w 2023 roku.

Lp.	Zakres świadczeń	Wartość kontraktów w złotych	Liczba poradni	Liczba pacjentów
1.	Poradnia leczenia uzależnień	13 458 473,16	37	10 808
2.	Poradnia terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu	4 402 037,24	11	3 046
3.	Poradnia terapii uzależnień dla dzieci i młodzieży	488 136,39	2	295
4.	Poradnia terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol	1 702 611,16	4	1 243
5.	Program Leczenia Substytucyjnego	1 234 190,30	1	101
SUMA		21 285 448,25	55	15 693

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych przesłanych przez Małopolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia.

Tabela 5. Lecznictwo dzienne w zakresie leczenia uzależnień w województwie małopolskim w 2023 roku.

Lp.	Zakres świadczeń	Wartość kontraktów w złotych	Liczba placówek	Liczba miejsc pobytu dziennego	Liczba pacjentów
1.	Świadczenia dzienne terapii uzależnienia od alkoholu	2 575 716,10	8	112	529
2.	Świadczenia dzienne leczenia uzależnień	1 375 909,61	3	50	335
SUMA		3 951 625,71	11	162	864

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych przesłanych przez Małopolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia.

W 2023 roku w stosunku do 2022 r. ubyłła jedna placówka realizująca świadczenia dzienne terapii uzależnienia od alkoholu (9 w 2022 r., 8 w 2023 r.) oraz jedna placówka realizująca świadczenia dzienne leczenia uzależnień (4 w 2022 r., 3 w 2023 r.). Pomimo zmniejszenia liczby miejsc pobytu dziennego, w placówkach tych świadczeń udzielono większej liczbie pacjentów (wzrost o 8% z 800 w 2022 r. do 864 w 2023 r.).

Tabela 6. Lecznictwo stacjonarne w zakresie leczenia uzależnień w województwie małopolskim w 2023 roku.

Lp.	Zakres świadczeń	Wartość kontraktów w złotych	Liczba placówek	Liczba łóżek	Liczba pacjentów
1.	Leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych (detoksykacja)	14 339 987,41	4	93	2 910
2.	Leczenie zespołów abstynencyjnych po substancjach psychoaktywnych (detoksykacja)	2 824 008,38	2	27	487
3.	Leczenie uzależnień stacjonarne	9 794 320,42	2	93	731
4.	Świadczenia terapii uzależnienia od alkoholu	17 362 693,82	2	162	1 398
5.	Krótkoterminowe świadczenia terapii uzależnień od substancji psychoaktywnych	6 006 589,36	2	65	300

Lp.	Zakres świadczeń	Wartość kontraktów w złotych	Liczba placówek	Liczba łóżek	Liczba pacjentów
6.	Świadczenia rehabilitacji dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych ze współistniejącymi innymi zaburzeniami psychicznymi głównie psychotycznymi (podwójna diagnoza)	5 376 721,16	1	45	169
SUMA		55 704 320,55	13	485	5 995

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych przesłanych przez Małopolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia.

W zakresie leczenia stacjonarnego w zakresie leczenia uzależnień w województwie małopolskim w 2023 roku liczba placówek oraz liczba dostępnych łóżek nie uległa zmianie względem roku wcześniejszego. Kwota przeznaczona na leczenie stacjonarne uzależnień wzrosła o ponad 11 mln zł i wyniosła 55 704 320,55 zł. Największy wzrost kosztów leczenia odnotowano w zakresie świadczeń terapii uzależnienia od alkoholu (o blisko 3,8 mln zł).

Poniżej zaprezentowano podział kwoty **80 941 394,51 zł** na poszczególne powiaty województwa małopolskiego.

Tabela 7. Środki finansowe przekazane przez NFZ na leczenie uzależnień w poszczególnych powiatach województwa małopolskiego w 2023 roku.

Lp.	Powiat	Środki finansowe w złotych			Suma w złotych
		Leczenie ambulatoryjne	Lecznictwo dzienne	Lecznictwo stacjonarne	
1.	bocheński	441 393,94	0	0	441 393,94
2.	brzeski	337 591,17	239 926,58	0	577 517,75
3.	chrzanowski	647 000,53	0	0	647 000,43
4.	dąbrowski	0	0	0	0
5.	gorlicki	1 177 334,22	393 703,40	2413 923,25	3 984 960,87
6.	krakowski	646 131,68	0	0	646 131,68
7.	limanowski	322 020,28	0	0	322 020,28
8.	miechowski	81 353,44	0	0	81 353,44
9.	myślenicki	766 438,84	0	0	766 438,84
10.	nowosądecki	67 129,31	0	0	67 129,31
11.	nowotarski	270 018,42	11 964,78	6 060 260,32	6 342 243,52
12.	olkuski	154 313,72	0	0	154 313,72
13.	oświęcimski	1 141 298,96	519 667,05	0	1 660 966,01
14.	proszowicki	0	0	0	0
15.	suski	248 523,40	0	0	248 523,40
16.	tarnowski	462 843,74	0	0	462 843,74

Lp.	Powiat	Środki finansowe w złotych			Suma w złotych
		Leczenie ambulatoryjne	Lecznictwo dzienne	Lecznictwo stacjonarne	
17.	tatrzański	153 947,58	0	0	153 947,58
18.	wadowicki	350 080,79	413 292,96	11 623 975,40	12 387 349,15
19.	wielicki	354 999,80	0	0	354 999,80
20.	m. Kraków	11 470 885,02	1 549 663,31	29 022 906,20	42 043 454,53
21.	m. Nowy Sącz	1 360 679,33	450 674,28	0	1 811 353,61
22.	m. Tarnów	831 464,08	372 733,35	6 583 255,38	7 787 452,81
SUMA		21 285 448,25	3 951 625,71	55 704 320,55	80 941 394,51

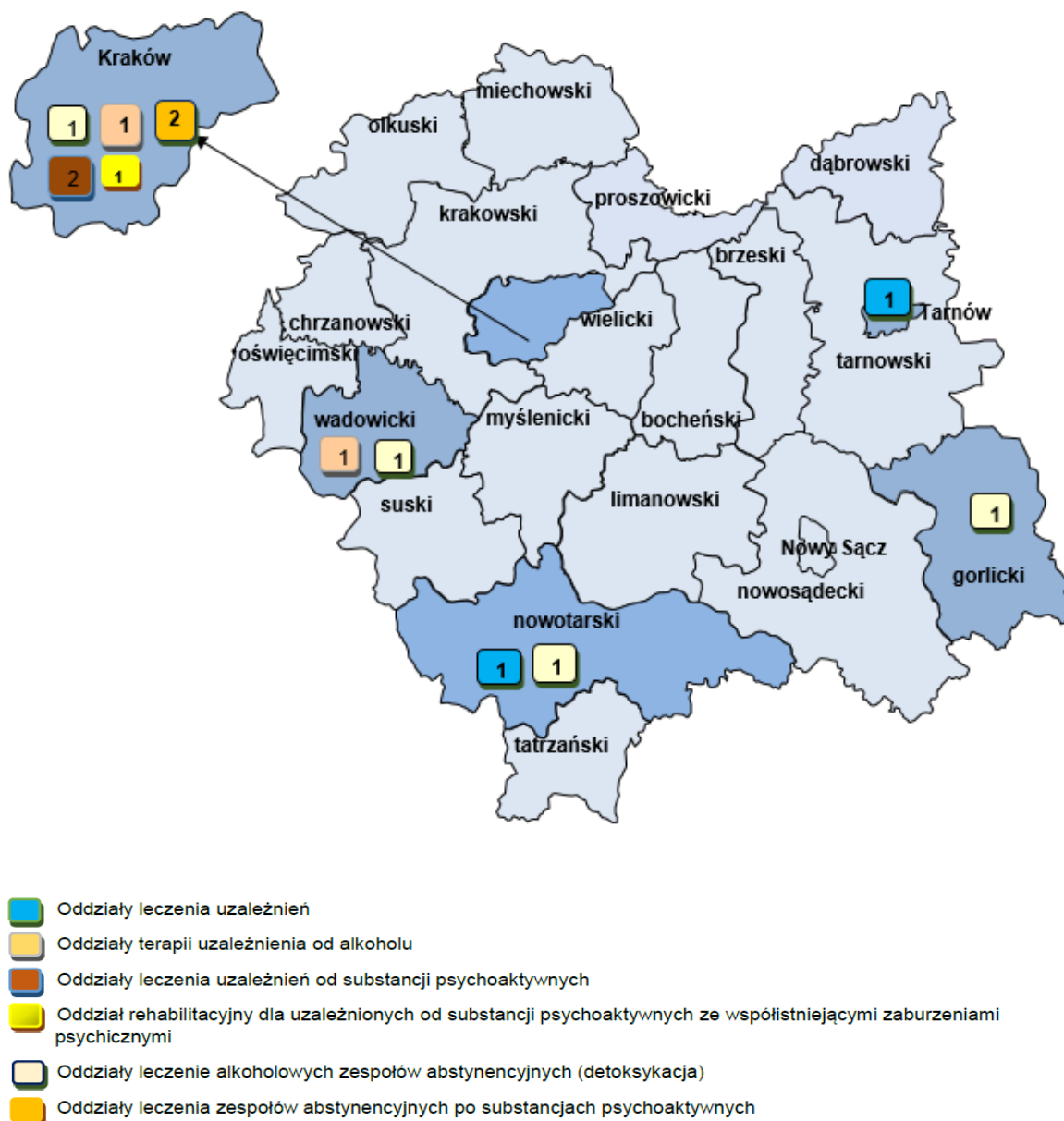
Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych przesłanych przez Małopolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia.

Na podstawie powyższych danych można stwierdzić, że dostępność do oferty poszczególnych rodzajów placówek może być ograniczona w niektórych regionach z powodu nierównomiernego rozłożenia placówek na terenie województwa. W powiatach dąbrowskim i proszowickim nie zostały zakontraktowane żadne świadczenia z obszaru leczenia uzależnień finansowane ze środków NFZ. Większość regionów województwa oferuje leczenie ambulatoryjne, natomiast lecznictwo dzienne i stacjonarne dostępne jest tylko w większych miastach województwa. Konieczne jest zwiększenie dostępności do placówek specjalistycznych, zwłaszcza oddziałów dziennych i oddziałów dla młodzieży.

W Województwie Małopolskim w roku 2023 r. w trybie stacjonarnym funkcjonowały:

- ✓ 2 oddziały leczenia uzależnień (M. Tarnów, powiat nowotarski),
- ✓ 2 oddziały terapii uzależnienia od alkoholu, (M. Kraków, powiat wadowicki),
- ✓ 2 oddziały terapii uzależnień od substancji psychoaktywnych – krótkoterminowe świadczenia (M. Kraków),
- ✓ 1 oddział rehabilitacyjny dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych ze współistniejącymi zaburzeniami psychicznymi głównie psychotycznymi – podwójna diagnoza (M. Kraków),
- ✓ 4 oddziały leczenia alkoholowych zespołów abstynencyjnych (detoksykacja) (M. Kraków, powiat wadowicki, nowotarski i gorlicki),
- ✓ 2 oddziały leczenia zespołów abstynencyjnych po substancjach psychoaktywnych – detoksykacja (M. Kraków).

Mapa 1. Stacjonarne placówki leczenia uzależnień (kontrakty z NFZ)

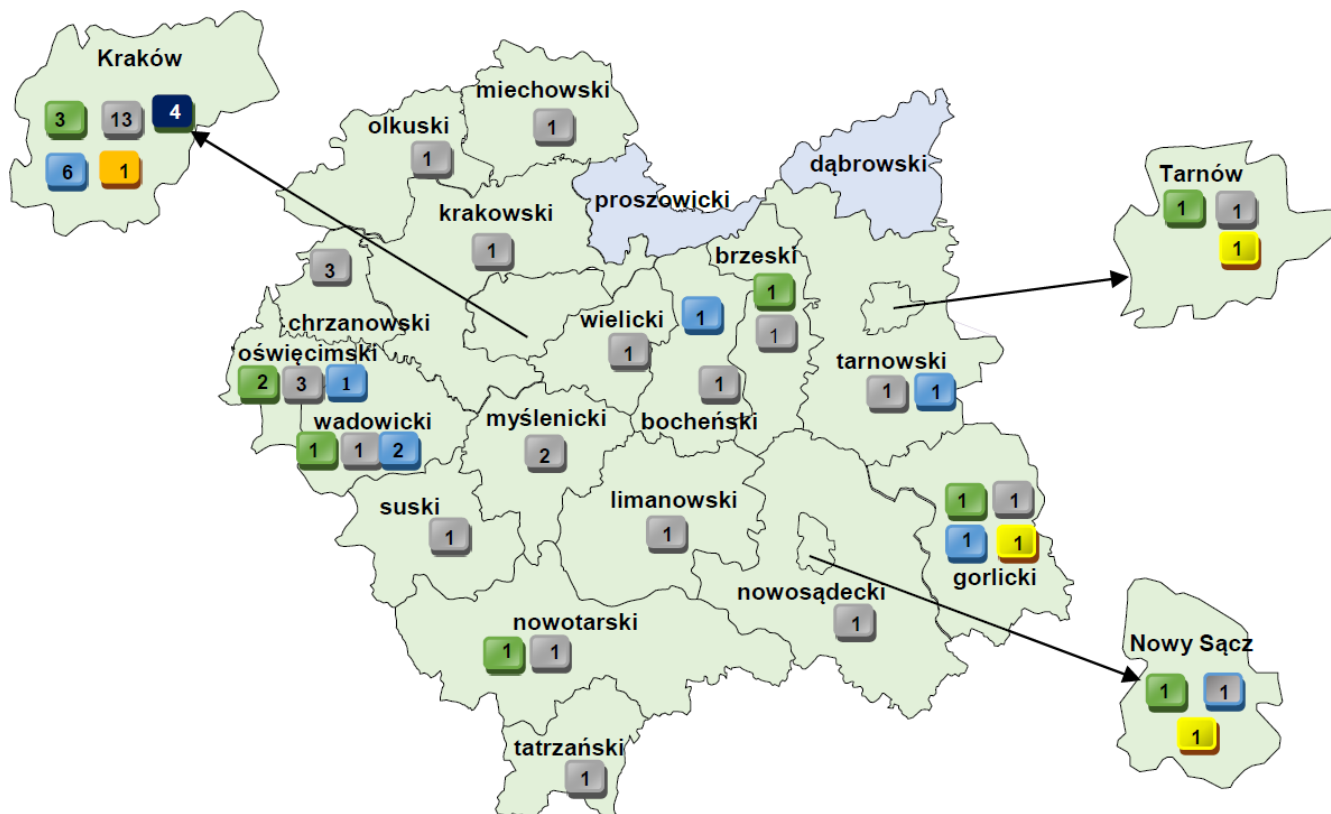
Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie danych przesłanych przez Małopolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia.

Ponadto w trybie dziennym i ambulatoryjnym w województwie funkcjonowało:

- ✓ 11 dziennych oddziałów terapii uzależnień, w tym 8 oddziałów terapii uzależnienia od alkoholu (M. Kraków: 3, oświęcimski: 2, wadowicki: 1, brzeski: 1, M. Tarnów: 1, M. Nowy Sącz: 1, nowotarski: 1, gorlicki: 1),
- ✓ 11 poradni terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu (M. Kraków: 6, oświęcimski: 1, bocheński: 1, tarnowski: 1, gorlicki: 1, wadowicki: 1),
- ✓ 37 poradni leczenia uzależnień (M. Kraków: 13, bocheński: 1, brzeski: 1, chrzanowski: 3, krakowski: 1, gorlicki: 1, limanowski: 1, miechowski: 1, myślenicki: 2, M. Nowy Sącz: 1, nowosądecki: 1, nowotarski: 1, olkuski: 1, oświęcimski: 3, suski: 1, M. Tarnów: 1, tarnowski: 1, tatrzański: 1, wadowicki: 1, wielicki: 1),

- ✓ 2 poradnie terapii uzależnień od alkoholu dla dzieci i młodzieży (M. Kraków: 1, M. Nowy Sącz: 1),
- ✓ 4 poradnie terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol (M. Kraków: 4)
- ✓ 1 placówka z programem leczenia substytucyjnego (M. Kraków).

Mapa 2. Ambulatoryjne i dzienne placówki leczenia uzależnień (kontrakty z NFZ)

W 2022 r. w wojewódzkie podmioty lecznicze posiadały 356 łóżek w stacjonarnych oddziałach leczenia uzależnień, co stanowiło 82,8 % wszystkich łóżek w tym zakresie w publicznych zakładach opieki zdrowotnej.

Tabela 8. Działalność publicznych zakładów opieki zdrowotnej w zakresie stacjonarnych oddziałów leczenia uzależnień w województwie małopolskim w 2022 roku

Lp.	Nazwa szpitala	Oddział	Liczba łóżek stan na 31.12. 2022 r.	Leczeni w 2022	Osobodni leczenia w 2022 r.	Śr. okres pobytu chorego (w dniach)	% obłożenia
1.	Szpital Wojewódzki im. św. Łukasza w Tarnowie	Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia	62	397	21 308	53,7	94%
2.	Podhalański Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła w Nowym Targu	Detoksykacyjny	28	839	8 638	10,3	85%
3.	Podhalański Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II w Nowym Targu	Leczenia Uzależnień	31	320	10 594	33,1	94%
4.	Szpital Specjalistyczny im. dr J. Babińskiego w Krakowie	Detoksykacyjny	30	750	8 840	11,8	81%
5.	Szpital Specjalistyczny im. dr J. Babińskiego w Krakowie	Terapii Uzależnionych od Alkoholu (w tym osób z innymi dysfunkcjami)	92	725	29 356	40,5	87%
6.	Szpital Specjalistyczny im. dr J. Babińskiego w Krakowie	Oddział Rehabilitacji dla Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych ze Współistniejącymi Zaburzeniami Psychicznymi	45	157	13 923	88,7	85%
7.	Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie	Detoksykacyjny	30	1 028	11 696	11,4	107%
8.	Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie	Terapii Uzależnienia od Alkoholu	70	711	25 581	37,4	104%
9.	Szpital Specjalistyczny im. H. Klimontowicza w Gorlicach	Detoksykacyjny	15	603	5 342	8,9	98%
10.	Szpital Specjalistyczny im. L. Rydygiera – Kraków	Toksykologiczny i detoksykacji	17	807	6 205	7,7	100%
11.	Szpital Specjalistyczny im. L. Rydygiera – Kraków	Leczenia zespołów abstynencyjnych po substancjach psychoaktywnych (detoksykacji) (w trybie planowym ze skierowaniem)	10	136	2 004	14,7	55%

Źródło: opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych – na podstawie danych z jednostek ochrony zdrowia.

W porównaniu do roku poprzedniego średnia liczba leczonych zwiększyła się o 8%, średnia liczba osobodni leczenia wzrosła o ponad 11%, średni okres pobytu chorego wydłużył się o prawie 6%. Powyższe przełożyło się na wzrost obłożenia o 5,5%.

Kolejki oczekujących – średni czas oczekiwania na stacjonarne leczenie uzależnień od środków psychoaktywnych.

Według danych z Narodowego Funduszu Zdrowia ze strony <https://terminyleczenia.nfz.gov.pl/> (stan na dzień 16.01.2024 r.) kolejki oczekujących pacjentów na skorzystanie ze świadczeń medycznych (średni czas oczekiwania w przypadku stabilnym), występują w:

- Oddziale leczenia uzależnień w:
 - Podhalańskim Szpitalu Specjalistycznym im. Jana Pawła II w Nowym Targu – brak kolejek,
 - Szpitalu Wojewódzkim im. św. Łukasza w Tarnowie – 4 miesiące,
- Oddziale rehabilitacji dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych ze współistniejącymi zaburzeniami psychiatrycznymi w:
 - Szpitalu Klinicznym im. dr J. Babińskiego SP ZOZ w Krakowie – 2,5 miesiąca,
- Oddziale terapii uzależnienia od alkoholu w:
 - Szpitalu Klinicznym im. dr J. Babińskiego SP ZOZ w Krakowie – 1 miesiąc,
 - Wojewódzkim Szpitalu Psychiatrycznym w Andrychowie – 7 miesięcy,
- Oddziale leczenia alkoholowych zespołów abstynencyjnych (detoksykacji) w:
 - Podhalańskim Szpitalu Specjalistycznym im. Jana Pawła II w Nowym Targu – brak kolejek,
 - Wojewódzkim Szpitalu Psychiatrycznym w Andrychowie – brak kolejek,
 - Szpitalu Specjalistycznym im. H. Klimontowicza w Gorlicach - brak kolejek,
 - Szpitalu Klinicznym im. dr J. Babińskiego SP ZOZ w Krakowie – brak kolejek,
- Oddziale leczenia zespołów abstynencyjnych po substancjach psychoaktywnych (detoksykacji) w:
 - Ośrodka Leczenia, Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych Stowarzyszenia MONAR w Krakowie (ul. Suchy Jar 4) – brak kolejek,
 - Szpitalu Specjalistycznym im. L. Rydygiera w Krakowie Sp. z o. o. – ok. 3 miesiące.
- Oddziale Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych w:
 - Ośrodka Leczenia, Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych Stowarzyszenia MONAR w Krakowie (ul. Suchy Jar 4) – brak kolejek,
 - Ośrodka Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień Stowarzyszenia MONAR w Krakowie (ul. Nadbrzezie 25) – brak kolejek,

W większości placówek brak kolejek w opiece dziennej jak i całodobowej w przypadkach pilnych.

3.8 Sytuacja życiowa osób z problemem uzależnień w województwie małopolskim

Uzależnienie członka rodziny od substancji psychoaktywnych lub od zachowań i związane z tym nieprawidłowości w jego funkcjonowaniu wywierają negatywny wpływ na pozostałych członków rodziny, zarówno dorosłych jak i dzieci, powodując problemy zdrowotne, psychologiczne, społeczne oraz materialne. Dużą rolę w przezwyciężaniu problemów

alkoholowych związanych ze zjawiskiem alkoholizmu pełnią ośrodki pomocy społecznej (OPS). Podstawową formą prowadzonych przez nie usług są świadczenia materialne.

Statystyki dotyczące świadczeń pomocy społecznej udzielanych z powodu problemu alkoholizmu i narkomanii prowadzone są przez ministerstwo właściwe do spraw pomocy społecznej. Od 2015 r. do 2022 r. w województwie małopolskim corocznie zmniejszała się liczba osób i rodzin, którym przyznano świadczenia z powodu alkoholizmu. W 2021 r. liczba ta nieznacznie wzrosła do poziomu 4 128, natomiast w 2022 r. ze świadczeń skorzystało 3 813 rodzin. Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia z powodu narkomanii w województwie małopolskim w latach 2015-2019 systematycznie spadała, natomiast w 2020 r. oraz 2021 r. odnotowano znaczący wzrost względem lat wcześniejszych. W 2022 r. z powodu narkomanii świadczenia przyznano 202 rodzinom, tj. o blisko 11% więcej niż w 2020 r. i o prawie 8% mniej niż w 2021r.

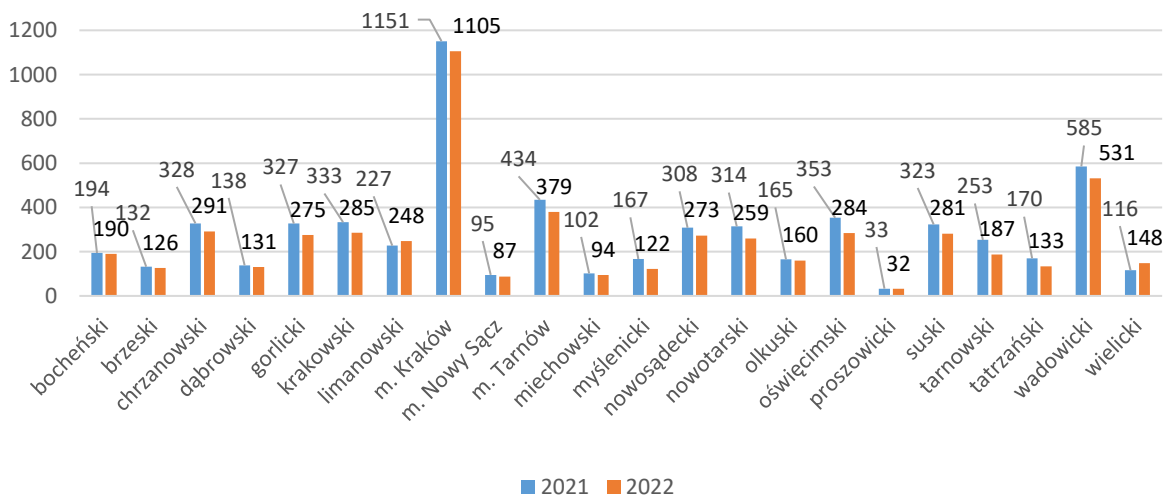
Wykres 25. Liczba przyznanych świadczeń z pomocy społecznej w latach 2015-2022 z powodu alkoholizmu i narkomanii.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki społecznej UMWM na podstawie Sprawozdań MRPIPS-03 Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej za lata 2015-2022 (dane za 2023 r. będą dostępne w drugiej połowie 2024 r.)

Według danych podawanych przez Internetowy Obserwator Statystyk Społecznych, który powstał w ramach projektu „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej - Etap I”, liczba klientów pomocy społecznej, którzy korzystali ze wsparcia z powodu alkoholizmu w roku 2022 w większości powiatów województwa małopolskiego zmniejszyła się w porównaniu do roku 2021.

Wykres 26. Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu alkoholizmu.

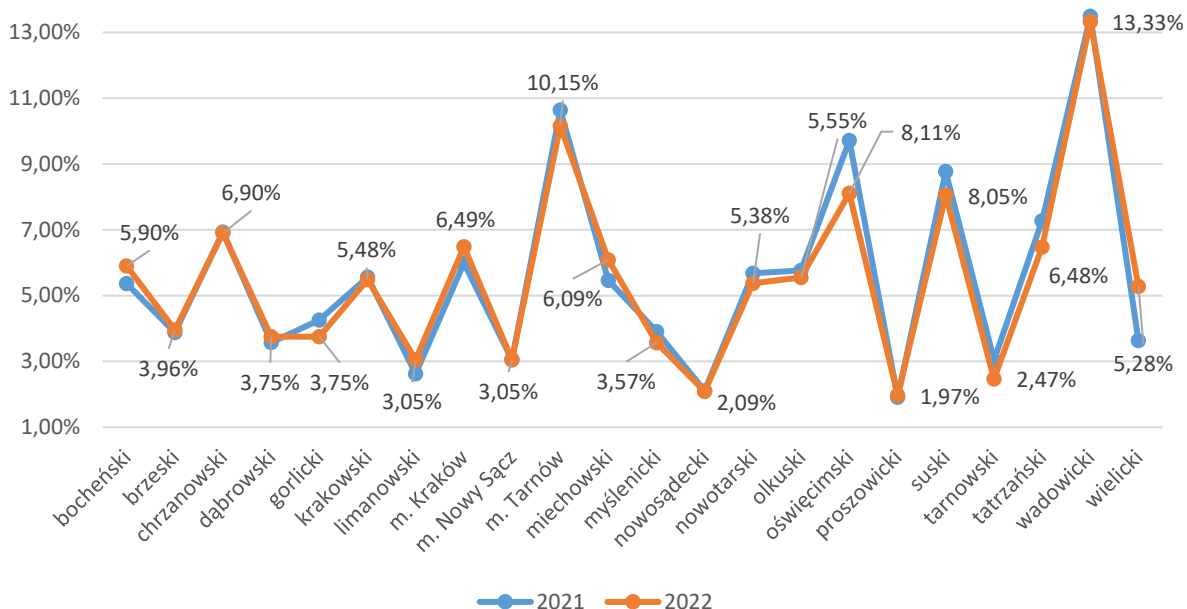

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki społecznej UMWM na podstawie danych z Internetowego Obserwatora Statystyk Społecznych <https://obserwator.rops.krakow.pl/>

Jedynie dla 2 powiatów odnotowano wzrost liczby osób korzystających z pomocy społecznej z tego powodu (w powiecie limanowskim było to o 21 osób więcej, w powiecie wielickim liczba ta wzrosła o 32 osoby). Najwięcej beneficjentów tego rodzaju pomocy pochodziło ze starostwa powiatowego w Krakowie, natomiast najmniejsze wsparcie zostało udzielone mieszkańcom powiatu proszowickiego.

W powiecie proszowickim odnotowano również najmniejszy odsetek klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu alkoholizmu (na podstawie danych o rzeczywistej liczbie osób w rodzinach objętych pomocą społeczną) – niespełna 2% podopiecznych OPS. Z kolei największy procent beneficjentów pomocy społecznej stanowili mieszkańcy powiatu wadowickiego – ponad 13%. Największe różnice pomiędzy rokiem 2021 a 2022 obserwuje się w powiecie oświęcimskim, w którym nastąpił spadek odsetka korzystających ze wsparcia z powodu alkoholizmu o ponad 1,5% oraz w powiecie wielickim, w którym stwierdzono wzrost – również o ponad 1,5%.

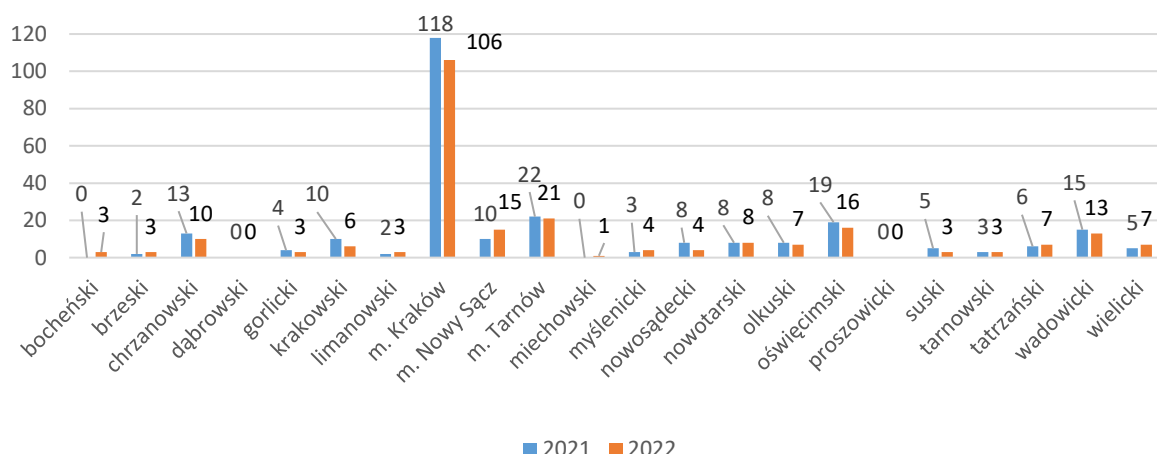
Wykres 27. Odsetek klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu alkoholizmu.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki społecznej UMWM na podstawie danych z Internetowego Obserwatora Statystyk Społecznych <https://obserwator.rops.krakow.pl/>

Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu narkomanii jest znacząco niższa niż w przypadku alkoholizmu. W porównaniu danych z lat 2021 i 2022 widoczne jest większe zróżnicowanie, niż w przypadku alkoholu, w zakresie liczby beneficjentów korzystających z pomocy w poszczególnych powiatach. W 2022 roku najczęściej osób korzystających z pomocy społecznej pochodziło z Krakowa – 106 osób, natomiast w powiatach dąbrowskim i proszowickim, klienci ośrodków pomocy społecznej nie korzystali z tego rodzaju świadczeń.

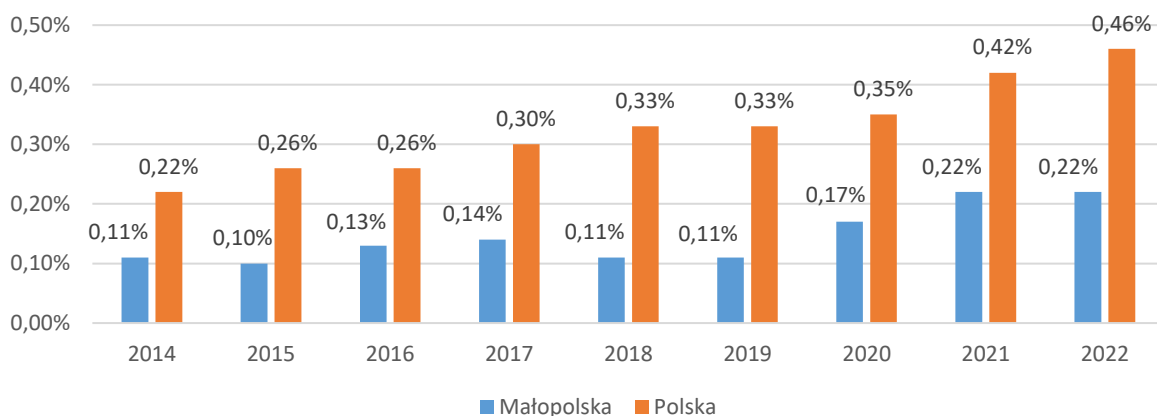
Wykres 28. Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu narkomanii.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki społecznej UMWM na podstawie danych z Internetowego Obserwatora Statystyk Społecznych <https://obserwator.rops.krakow.pl/>

W 2022 roku ze wsparcia z powodu narkomanii skorzystało 0,22% klientów pomocy społecznej z terenu województwa małopolskiego. Odsetek ten jest o ponad połowę niższy w porównaniu do odsetka osób korzystających z tego rodzaju pomocy w skali całego kraju (0,46%). W porównaniu do roku 2021 % osób korzystających ze wsparcia z powodu narkomanii nie zmienił się. Jednakże w porównaniu do lat wcześniejszych widoczne są tendencje wzrostowe w tym zakresie.

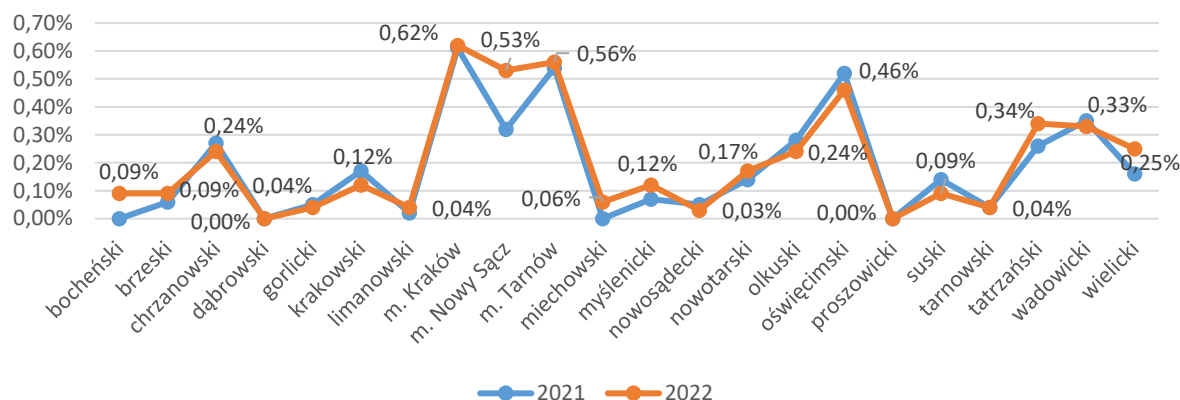
Wykres 29. Odsetek klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu narkomanii w latach 2014-2022

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki społecznej UMWM na podstawie danych z Internetowego Obserwatora Statystyk Społecznych <https://obserwator.rops.krakow.pl/>

Największy odsetek korzystających ze wsparcia pomocy społecznej z powodu narkomanii stanowią mieszkańcy powiatów, które jednocześnie stanowią duże aglomeracje miejskie t.j. Kraków, Nowy Sącz czy Tarnów (gdzie odsetek beneficjentów wynosi między 0,53% a 0,62%). W porównaniu do roku 2021 najwyższy wzrost odsetka osób korzystających z pomocy społecznej w przedmiotowym zakresie odnotowano w starostwie powiatowym w Nowym Sączu (o 0,21%) oraz powiatach bocheńskim, wielickim i tatrzańskim (0,09%). Zmniejszenie odsetka klientów OPS odnotowano w powiatach oświęcimskim, krakowskim, suskim, olkuskim, nowosądeckim, chrzanowskim oraz gorlickim.

Wykres 30. Odsetek klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu narkomanii w roku 2021 i 2022 z podziałem na powiaty województwa małopolskiego.

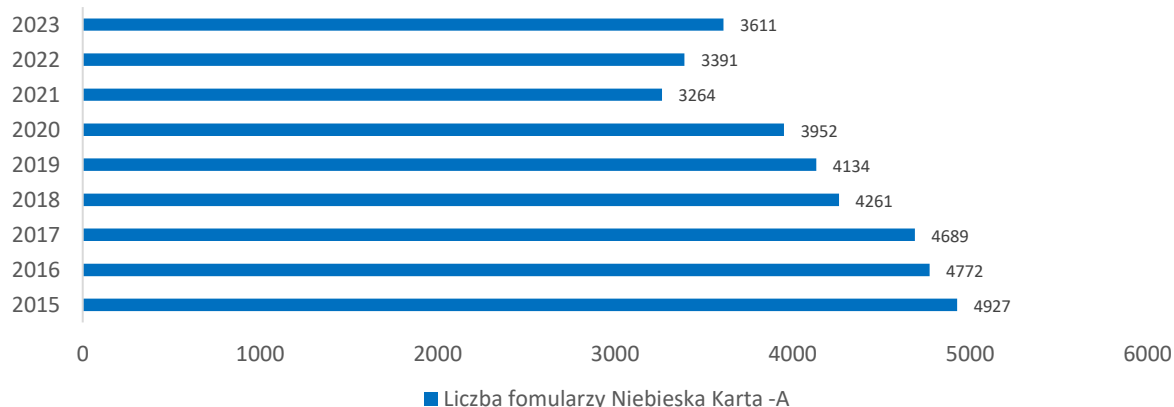

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki społecznej UMWM na podstawie danych z Internetowego Obserwatora Statystyk Społecznych <https://obserwator.rops.krakow.pl/>

Jednym ze zjawisk dotyczących rodziny z problemem uzależnień jest przemoc domowa. Przemoc może występować w każdym związku, jednak badania dowodzą, że w rodzinach, w których występuje problem alkoholowy częściej dochodzi do aktów przemocy. Do podejmowania działań interwencyjnych w sytuacji przemocy w rodzinie zobligowanych jest pięć podmiotów: policja, pomoc społeczna, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, jednostki ochrony zdrowia i podmioty oświatowe/edukacyjne. Dane dotyczące realizacji procedury interwencji w przypadkach przemocy w rodzinie (tzw. „Niebieska Karta”) służą oszacowaniu tego zjawiska. Z danych statystycznych zawartych w Sprawozdaniach z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wynika, że najwięcej formularzy „Niebieskich Kart – A” sporządzają funkcjonariusze Policji.

W 2023 r. funkcjonariusze małopolskiej policji wypełnili 3 611 formularzy wszczynających procedurę „Niebieska Karta – A”, co w porównaniu do 2022 r. (3 391) stanowi wzrost o ponad 6%. Z danych statystycznych z analizowanego okresu wynika, że największą grupę, co do której istniało podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie stanowiły kobiety - ponad 62%. Osoby nieletnie stanowiły prawie 26%, natomiast mężczyźni ok. 12%. Dominującą grupą osób zatrzymanych, wobec których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie byli mężczyźni - ponad 88%. Spośród osób, wobec których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie ponad 42% stanowiły osoby pod wpływem alkoholu.

Wykres 31. Liczba formularzy Niebieska Karta – A wypełnionych przez funkcjonariuszy małopolskiej policji w latach 2015-2023

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie Informacji z KWP w Krakowie

Bez wątplenia uzależnienia mają wpływ na funkcjonowanie rodziny. Wywołują poważne problemy osobiste i społeczne, mogące nieść konsekwencje dla młodego pokolenia, zwłaszcza, gdy rodzice, opiekunowie i inni dorośli nałogowo sięgają po alkohol czy narkotyki. Uzależnione osoby dorosłe nie są w stanie stworzyć dzieciom podstawowych warunków do rozwoju i nauki, a czasami nawet zapewnić pożywienia, czego następstwem może być umieszczenie podopiecznych w wyspecjalizowanych ośrodkach opieki. Z „Oceny zasobów pomocy społecznej województwa małopolskiego za 2022 rok” Regionalnego Ośrodka Polityki społecznej w Krakowie wynika, że najczęstszą przyczyną umieszczania dzieci w pieczy zastępczej było uzależnienie rodziców (głównie od alkoholu), dotyczyło to 34,2% czyli ok. 1 tys. dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej (w 2021 r. było to 33,7% czyli 942 dzieci) oraz drugą w kolejności przyczyną umieszczania dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych dotyczyło to 24,5% przypadków czyli 261 dzieci (w 2021 r. było to 28,3% przypadków, czyli 289 dzieci).

Jedną z poważnych konsekwencji zachowań destrukcyjnych związanych z uzależnieniami jest rozwód. Z danych GUS wynika, że w 2022 r. alkoholizm był trzecią co do ważności przyczyną rozwodów w Polsce. W 2022 r.:

- nadużywanie alkoholu było przyczyną 1 327 rozwodów (w 2021 r. - 1 488), a w powiązaniu z innymi przyczynami 8 083 rozwodów (w 2021 r. - 6 617),
- nadużywanie narkotyków był przyczyną 28 rozwodów (w 2021 r. – 39), a w połączeniu z innymi przyczynami 638 rozwodów,
- hazard był przyczyną 28 rozwodów (w 2021 r. – 30), a w połączeniu z innymi przyczynami 292 rozwodów.

Nadużywanie alkoholu, narkotyków i hazardu wyłącznie i w połączeniu z innymi przyczynami było powodem 17,28% rozwodów w kraju (w 2021 r. - 13,5%) i 9,22% rozwodów w województwie małopolskim (w 2021 r. - 10,3%).

4. Finansowanie programu

4.1 Środki finansowe przeznaczone przez samorządy gminne w województwie małopolskim na przeciwdziałanie uzależnieniom

Gminy są zobligowane do podejmowania zadań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom zgodnie z zapisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Gminy dysponują własnymi środkami finansowymi z tytułu rocznych opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych w miejscu (np. restauracje, kluby, puby, bary) oraz poza miejscem sprzedaży (sklepy branżowe, samoobsługowe, placówki handlowe, wydzielone stoiska) oraz zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wydanych przedsiębiorcom, których działalność polega na organizacji przyjęć a także jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Wyżej wymienione środki pieniężne są wydatkowane w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Poniżej przedstawiono działania oraz środki przeznaczone przez gminy województwa małopolskiego w 2022 r. w obszarze uzależnień. Dane pochodzą z Zestawienia statystycznego Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom pt. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień w Polsce w samorządach lokalnych w 2022 roku (dane za 2023 r. będą dostępne w drugim półroczu 2024r.).

Tabela 9. Działania oraz środki finansowe przeznaczone przez gminy województwa małopolskiego w 2022 roku w obszarze uzależnień.

Lp.	Kategoria wydatków	Kwota w zł
1.	Działalność miejsc pomocy dzieciom z grup ryzyka*	20 078 510,57
2.	Pozalekcyjne zajęcia sportowe	11 737 481,42
3.	Funkcjonowanie gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	7 582 189,57
4.	Budowa i/lub modernizacja miejsc, w których odbywają się pozalekcyjne zajęcia sportowe (w tym także place zabaw)	5 641 991,27
5.	Funkcjonowanie punktów konsultacyjno-informacyjnych dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin	5 577 970,14
6.	Inne formy działań profilaktycznych tj. jednorazowe prelekcje, pogadanki, spektakle profilaktyczne, festyny inne imprezy plenerowe (poza sportowymi) imprezy sportowe, konkursy plastyczne, literackie, muzyczne ds.	6 238 012,75
7.	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej	3 661 041,38
8.	Realizacja innych niż rekomendowane programów profilaktycznych	3 463 568,06
9.	Kolonie i obozy z programem zajęć profilaktycznych	2 604 382,73
10.	Dożywianie dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych	465 762,67
11.	Działania z zakresu edukacji publicznej	1 129 488,02
12.	Działania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	1 236 237,49
13.	Realizacja rekomendowanych programów profilaktycznych	1 281 332,96
14.	Wydatki na działanie grup/stowarzyszeń abstynenckich	922 454,28
15.	Funkcjonowanie telefonu zaufania ze środków gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych	658 973,60
16.	Zajęcia reintegracji zawodowej i społecznej prowadzone w Centrum Integracji Społecznej	876 042,62
17.	Izby wytrzeźwień	318 695,00
18.	Kolonie i obozy z programem socjoterapeutycznym dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym	364 962,24
19.	Realizacja innych szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych	262 034,17
20.	Szkolenia/warsztaty dla nauczycieli/wychowawców w obszarze profilaktyki problemowej	212 910,72
21.	Przeprowadzenie badań naukowych, sondaży opinii, diagnoz lub ekspertyz	242 963,00
22.	Szkolenia i warsztaty dla rodziców	131 600,45
23.	Wydatki na działania dotyczące problematyki FAS/FASD	261 776,66

Lp.	Kategoria wydatków	Kwota w zł
24.	Koszty realizacji szkolenia dla pracowników świetlic dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i innych grup ryzyka	49 609,00
25.	Klub Integracji Społecznej	13 000,00
26.	Działalność miejsc pomocy dzieciom z grup ryzyka prowadzonych na terenie innej gminy**	9 606,80
27.	Finansowanie programów reintegracji społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób po ukończonym procesie terapii lub będących w trakcie leczenia substytucyjnego	1 469 135,00
28.	Przeciwdziałanie prowadzeniu pojazdów przez kierowców będących pod wpływem alkoholu i/lub innych substancji psychoaktywnych	233 945,53
29.	Środki wydatkowane na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii inne niż wyżej wymienione	11 541 131,24
RAZEM		88 266 809,34

*Miejsca pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym tj. placówki specjalistyczne z programem socjoterapeutycznym, placówki opiekuńcze z programem wychowawczym, miejsca pracy podwórkowej, zajęcia z programem socjoterapeutycznym i wychowawczym.

** Miejsca pomocy ww. dla dzieci z terenu gminy w placówkach znajdujących się na terenie innej gminy.
Źródło: <https://kcpu.gov.pl/statystyki-i-raporty/sprawozdanie-kcpu-g1/>

W 2022 r. samorządy gminne w województwie małopolskim wydały łącznie **88 266 809,34 zł** środków pieniężnych pochodzących z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na działania w obszarze uzależnień. Najwięcej przeznaczyły na:

- działalność miejsc pomocy/ placówek specjalistycznych z programem socjoterapeutycznym/ placówek opiekuńczych z programem wychowawczym/ miejsc pracy podwórkowej, kolonie i obozy z programem zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym czy dożywiane dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- zajęcia pozalekcyjne oraz budowę/modernizację miejsc, w których odbywają się pozalekcyjne zajęcia sportowe,
- profilaktykę uzależnień przeznaczoną dla dzieci i młodzieży poprzez dofinansowanie innych niż rekomendowane programów profilaktycznych, pozalekcyjnych zajęć sportowych oraz inne formy działań profilaktycznych tj. jednorazowe prelekcje/pogadanki, spektakle profilaktyczne, festyny i inne imprezy plenerowe (poza sportowymi), imprezy sportowe, konkursy plastyczne, literackie, muzyczne, a także kolonie i obozy z programem zajęć profilaktycznych,
- pomoc osobom uzależnionym poprzez dofinansowanie punktów konsultacyjnych dla osób z problemem alkoholowym, zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych (z danych udostępnionych przez Krajowe Centrum ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom na podstawie sprawozdania KCPU G-1 wynika, że działające w województwie małopolskim punkty informacyjno-konsultacyjne udzieliły pomocy 11 940 osobom z problemem alkoholowym oraz 359 osobom z problemem narkotykowym),
- funkcjonowania gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

Wciąż mało środków finansowych gminy przeznaczają na realizację rekomendowanych programów profilaktycznych¹² realizując programy o nieudokumentowanej skuteczności. W 2022 roku niespełna 40% gmin realizowało programy rekomendowane przy prawie 80% gmin realizujących inne niż rekomendowane programy profilaktyczne. Wartość środków przeznaczonych na realizację programów rekomendowanych była ponad 2,5 krotnie niższa niż na inne programy profilaktyczne.

W 2022 r. znacząco zwiększyła się wartość środków finansowych przeznaczanych przez gminy na działania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie tj. o prawie 45% w porównaniu do 2021 r.

Corocznie zwiększa się wartość środków finansowych uzyskiwanych przez gminy województwa małopolskiego z tytułu rocznych opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, a tym samym wzrasta finansowanie poszczególnych zadań w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w Polsce.

Szczegółowe informacje na temat danych statystycznych z gmin znajdują się w corocznych opracowaniach Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, dostępnych na stronie internetowej pod linkiem: <https://kcpu.gov.pl/statystyki-i-raporty/sprawozdanie-kcpu-g1/>

4.2 Zadania finansowane ze środków budżetu województwa małopolskiego

Środki finansowe przekazane na realizację Małopolskiego Programu Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym na lata 2022-2026 uchwała corocznie Sejmik Województwa Małopolskiego w uchwale budżetowej. Podstawowym źródłem finansowania zadań realizowanych w ramach Programu są opłaty pobierane za wydawanie zezwoleń na obrót hurtowy napojami alkoholowymi o zawartości do 18% alkoholu. Zezwolenia te wydawane są przez Marszałka Województwa zgodnie z art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tzw. „korkowe”). Odrębne źródło finansowania zadań Programu stanowią środki z budżetu Województwa Małopolskiego. Zadania Programu finansowane były także przez pozostałe instytucje odpowiedzialne za obszar uzależnień na terenie województwa wskazane jako realizatorzy programu.

W 2023 roku Marszałek Województwa wydał 75 zezwoleń na obrót hurtowy napojami alkoholowymi o zawartości do 4,5% alkoholu oraz piwa, 86 zezwoleń na obrót hurtowy napojami alkoholowymi o zawartości powyżej 4,5% do 18% alkoholu, z wyjątkiem piwa a także 28 decyzji wprowadzających zmiany w wydanych zezwoleniach. Łącznie uzyskano 2 177 200,00 zł dochodów.

Niewykorzystane środki finansowe oraz zwiększenie w danym roku dochodów w budżecie z tytułu opłat za wydawanie zezwoleń na obrót hurtowy napojami alkoholowymi

¹²Od 2010 r. wdrażany jest System Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (powstałe z połączenia Krajowego Biura do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii z Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych), Ośrodek Rozwoju Edukacji oraz Instytut Psychiatrii i Neurologii. W ramach systemu dokonywana jest ocena programów z obszarów promocji zdrowia psychicznego, profilaktyki uzależnień (profilaktyki narkomanii, profilaktyki problemów alkoholowych) oraz programów profilaktyki innych zachowań problemowych (ryzykownych) dzieci i młodzieży. Obecnie w bazie znajduje się 18 programów z zakresu profilaktyki uniwersalnej, 9 z zakresu profilaktyki selektywnej 3 z zakresu profilaktyki wskazującej oraz 6 programów z zakresu promocji zdrowia psychicznego (stan na listopad 2023 roku).

przechodzą na kolejny rok budżetowy z przeznaczeniem na realizację zadań w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom.

Samorząd Województwa Małopolskiego w 2023 roku przeznaczył na realizację zadań w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom z „korkowego” 1 378 728,00 zł (w tym 592 464,00 zł z rozdziału 85153 – zwalczanie narkomanii oraz 786 264,00zł z rozdziału 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi), a także 201 465,00 zł ze środków budżetu województwa, co dało łączną kwotę 1 580 193,00 zł.

Tabela 10. Środki finansowe z budżetu województwa oraz tzw. „korkowego” przekazane na realizację zadań w 2023 roku.

Lp.	Nazwa zadania	Wartość zadania w zł	Wydatkowana kwota w zł z rozdziału 85153 (zwalczanie narkomanii)	Wydatkowana kwota w zł z rozdziału 85154 (przeciwdziałanie alkoholizmowi)	Środki z budżetu województwa
1.	Dofinansowanie zadań realizowanych przez Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego	350 700,00	350 700,00	-	-
2.	Dofinansowanie zadań pozaleczniczych realizowanych przez Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Krakowie	240 000,00	-	240 000,00	-
3.	Konkurs ofert na realizację zadań z zakresu zdrowia publicznego pn.: „Profilaktyka i przeciwdziałanie uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym w latach 2023- 2024r.”	400 000,00	200 000,00	200 000,00	-
4.	Zadanie pn. Systemowe wsparcie i terapia dzieci z FASD oraz działania edukacyjne dla ich rodziców i opiekunów realizowane przez Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Dziecięcy im. św. Ludwika w Krakowie	300 000,00	-	300 000,00	-
5.	Zadanie pn. Darmowy Punkt Konsultacyjny ds. uzależnień i problemów natury psychologicznej realizowane przez Fundację Instytut Rozwoju i Równowagi w Limanowej w formie małego grantu	9 030,00	4 515,00	4 515,00	-
6.	Zadanie pn. <i>Integracja i aktywizacja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym</i> realizowane przez Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta Koło Miechowskie w formie małego grantu	7 000,00	-	7 000,00	-
7.	Zadanie pn. <i>W uzależnienia nie wpadamy, na zdrowy styl życia stawiamy! Edycja II</i> realizowane przez Stowarzyszenie Pozytywnej Aktywności w formie małego grantu	5 000,00	2 500,00	2 500,00	-
8.	Zadanie pn. <i>XXV Abstynencki Rajd Samochodowy</i> realizowane przez Klub Abstynenta "Horyzont" w formie małego grantu	8 000,00	7 500,00	500,00	-
9.	Zadanie pn. Drop-In Krakowska 19 - Profilaktyka HIV/AIDS i HCV przez Stowarzyszenie MONAR w formie małego grantu	9 000,00	4 500,00	4 500,00	-
10.	Realizacja projektu „Zagrożenia w sieci – profilaktyka, reagowanie”	197 600,00	-	-	197 600,00
11.	Organizacja konferencji dla Pełnomocników Gminnych ds. Uzależnień	51 498,00	25 749,00	25 749,00	-
12.	Współorganizacja konferencji HIV/AIDS	6 139,00	1 137,00	1 137,00	3 865,00
13.	Posiedzenie Małopolskiej Rady ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom	726,00	363,00	363,00	-
SUMA		1 580 193,00	592 464,00	786 264,00	201 465,00

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM

Realizowane w 2023 r. zadania wymienione w powyższej tabeli szczegółowo zostały opisane w rozdziale 5 niniejszego raportu.

5. Działania podejmowane przez Samorząd Województwa Małopolskiego w ramach realizacji Małopolskiego Programu Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym na lata 2022-2026

Opis zadań zrealizowanych w 2023 r. przygotowany został w oparciu o cele operacyjne ujęte w Małopolskim Programie Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym na lata 2022-2026.

Nadrzędnym celem Programu jest: Wzmacnianie działań kształtujących prozdrowotny styl życia ze szczególnym uwzględnieniem redukcji szkód o charakterze rodzinnym, społecznym i zdrowotnym, związanych ze spożywaniem alkoholu, używaniem substancji psychoaktywnych oraz uzależnieniami behawioralnymi. Cel nadrzędny realizowany jest poprzez 3 cele operacyjne oraz 23 zadania. Wszystkie realizowane zadania poprzez działania profilaktyczne, edukacyjne, prewencyjne, lecznicze i rehabilitacyjne, a także z obszaru reintegracji społecznej i zawodowej służyły osiągnięciu celu nadrzędnego Programu.

Zadania z obszaru profilaktyki uzależnień realizowane były przez Samorząd Województwa Małopolskiego we współpracy z Wojewódzkim Ośrodkiem Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Krakowie oraz Ekspertem Wojewódzkim ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego powołanym przez Zarząd Województwa Małopolskiego do realizacji powyższych zadań.

5.1 Cel operacyjny 1 – Wspieranie działań profilaktycznych oraz edukacyjnych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych w obszarze problematyki związanej z uzależnieniami

W ramach celu pierwszego zaplanowanych zostało 8 zadań. Województwo małopolskie w 2023 r. prowadziło działania w ramach 7 zadań.

5.1.1 Wspieranie działalności organizacji pozarządowych i innych podmiotów w obszarze profilaktyki narkomanii, profilaktyki alkoholowej, problematyki uzależnień behawioralnych, profilaktyki rodzinnej oraz na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Województwo małopolskie realizując jedno ze swoich zadań ustawowych współpracowało z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji projektów w obszarze profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom:

- w formie konkursu ofert na podstawie ustawy o zdrowiu publicznym,
- na podstawie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w trybie tzw. „małego grantu”.

Uchwałą 607/23 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 11 kwietnia 2023 roku ogłoszono konkurs ofert na realizację zadań z zakresu zdrowia publicznego pn.: Profilaktyka i przeciwdziałanie uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym w latach 2023-2024 r. W ramach konkursu wpłynęło 19 ofert. Ze względów formalnych odrzucono 3 oferty, a 16 dopuszczono do oceny merytorycznej. Na mocy Uchwały Zarządu Województwa Małopolskiego Nr 1005/23 z dnia 30 maja 2023 roku w sprawie rozstrzygnięcia konkursu ofert na realizację zadań z zakresu zdrowia publicznego pn.: „Profilaktyka i przeciwdziałanie uzależnieniom w tym uzależnieniom behawioralnym w latach 2023-2024 r.” dofinansowanie otrzymało 11 projektów, 5 z nich dotyczyło obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, 10 obszaru przeciwdziałania narkomanii, a 3 obszaru uzależnień behawioralnych.

Na realizację zadań w ramach konkursu ofert w 2023 r województwo przeznaczyło łącznie 400 000,00 zł.

Celem konkursu ofert było wyłonienie ofert i zlecenie do realizacji zadań publicznych województwa z obszaru uzależnień odpowiadających celom zawartym w Małopolskim Programie Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom na lata 2022 -2026.

Odbiorcami zadań byli mieszkańcy Małopolski, w szczególności: dzieci i młodzież szkolna oraz ich rodzice, nauczyciele, wychowawcy, osoby indywidualne borykające się z uzależnieniami oraz członkowie ich rodzin, osoby osadzone w zakładach karnych używające narkotyków szkodliwie lub uzależnione oraz osoby opuszczające zakład po odbyciu kary, członkowie rodzin i bliscy osób osadzonych; osoby bezdomne, czynnie uzależnione od środków psychoaktywnych, przedstawiciele grup zawodowych, którzy w ramach swoich działań pracują z osobami używającymi, nadużywającymi i uzależnionymi od narkotyków (tj. pedagodzy i psychologowie szkolni, pracownicy placówek leczenia uzależnień, pracownicy przychodni rodzinnych, policji, straży miejskiej, służby więziennej, pracownicy socjalni, kuratorzy sądowi). Łącznie ponad 360 tys. odbiorców.

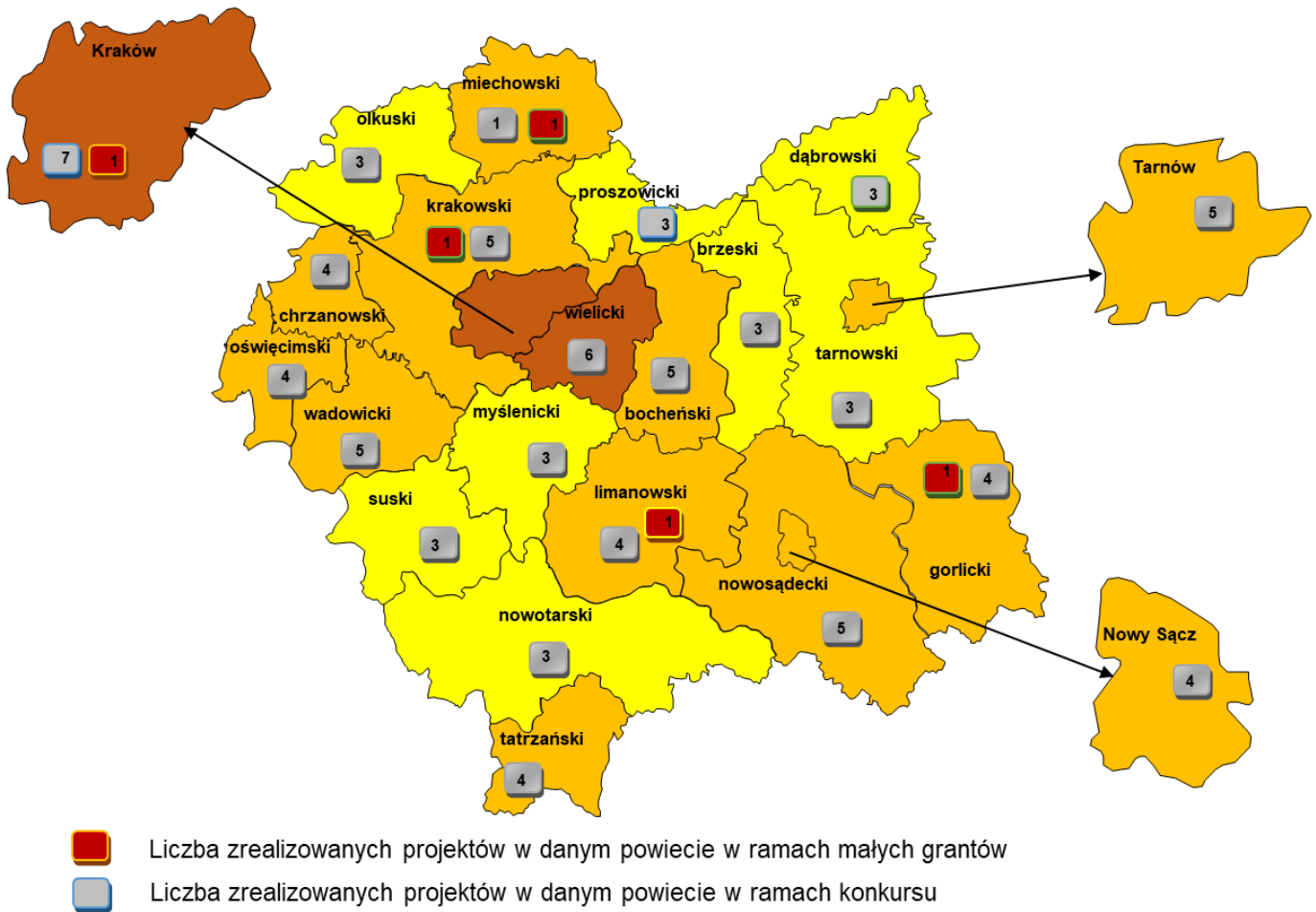
Przeprowadzone działania: realizacja rekomendowanych programów profilaktycznych dla uczniów w szkołach, szkolenia dla rady pedagogicznej dotyczące doskonalenia kompetencji w zakresie podejmowania interwencji w stosunku do uczniów sięgających po substancje psychoaktywne, grupy psychokorekcyjne dla młodzieży eksperymentującej z substancjami psychoaktywnymi oraz warsztaty dla ich rodziców, prowadzenie bezpłatnej infolinii i poradnictwa specjalistycznego dla osób borykających się z uzależnieniem i ich bliskich, wydanie i dystrybucja broszury dotyczącej zagrożeń związanych z używaniem benzodiazepin oraz innych środków uspakajających, nagranie i publikacja podcastów oraz artykułów dotyczących uzależnień behawioralnych wśród dzieci i nastolatków, prowadzenie bezpłatnego testowania w kierunku HIV połączonego ze specjalistycznym poradnictwem okołotestowym, zajęcia korekcyjno-edukacyjne, konsultacje, poradnictwo prawne i rodzinne dla osób osadzonych i opuszczających zakłady karne zagrożonych powrotem do czynnego uzależnienia, zapewnienie schronienia, opieki socjalnej oraz interwencje kryzysowe i zajęcia informacyjno-edukacyjne dla osób czynnie uzależnionych, zajęcia z aktywizacji społecznej i umiejętności psychospołecznych mające na celu wsparcie osób po ukończonej terapii.

W okresie sprawozdawczym Województwo Małopolskie dofinansowało realizację pięciu zadań z obszaru uzależnień realizowanych przez organizacje pozarządowe w trybie „**małego grantu**” na kwotę 38 030 zł.

Odbiorcami zadań były dzieci i młodzież, osoby bezdomne uzależnione od alkoholu, członkowie klubów abstynenckich, a także osoby indywidualne borykające się z problemem uzależnienia od alkoholu i ich rodziny, a także osoby czynnie używające narkotyków /uzależnione od narkotyków. Łącznie 462 osoby.

Działania: zorganizowano półkolonie dla dzieci z programem profilaktycznym dotyczącym uzależnień, wyjazd integracyjny i aktywizujący dla bezdomnych mężczyzn uzależnionych od alkoholu, odbył się Abstynencki Rajd Samochodowy z wykładami i warsztatami terapeutycznymi dotyczącymi uzależnień od alkoholu i narkotyków, prowadzono punkt drop-in czyli miejsce dziennego przebywania osób uzależnionych od narkotyków zintegrowane z działaniami o charakterze pomocy socjalnej oraz darmowy punkt konsultacyjny ds. uzależnień i problemów natury psychologicznej udzielający porad i konsultacji instruktora terapii uzależnień, psychologa, psychoterapeuty w obszarze przemocy i agresji, przeciwdziałanie uzależnieniom, pomaganie w przezwyciężeniu trudności życiowych oraz niesienie pomocy w prawidłowym kształtowaniu i rozwoju osobowości.

Mapa 3. Liczba projektów realizowanych w 2023 r. ramach konkursu oraz w formie „małego grantu” w poszczególnych powiatach województwa małopolskiego.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM

Kolorem żółtym oznaczono powiaty, w których realizowanych było do 3 projektów, kolorem pomarańczowym oznaczono powiaty, w których realizowano od 4 lub 5 projektów, a kolorem brązowym oznaczono powiaty, w których realizowano co najmniej 6 projektów.

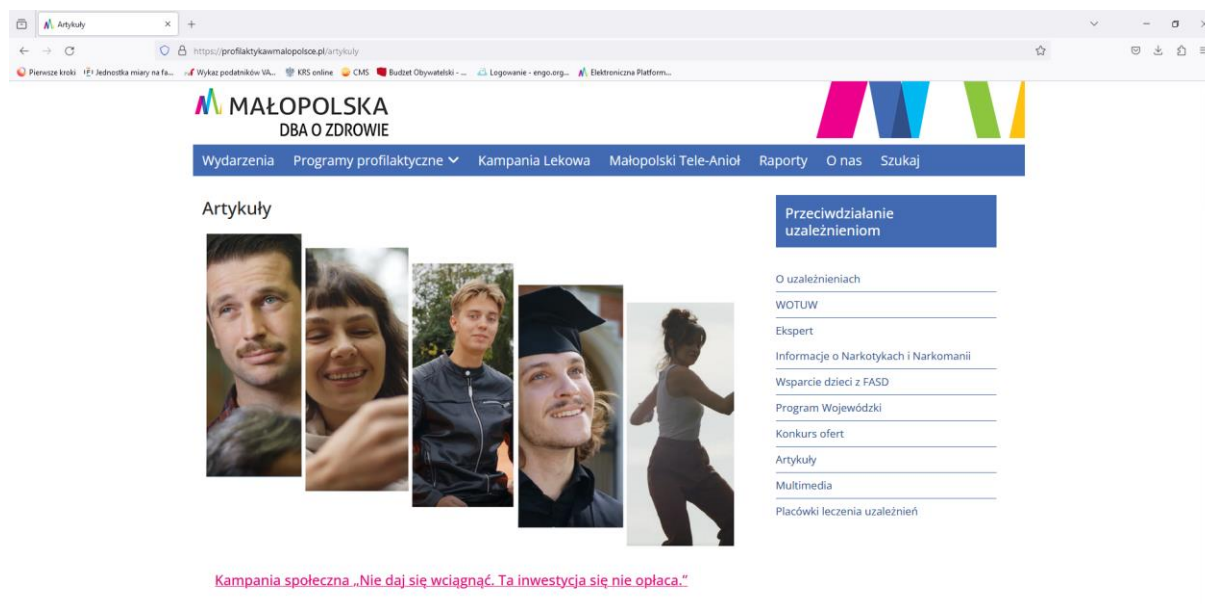
W 2023 r. w każdym powiecie województwa małopolskiego realizowane były działania w ramach zadań konkursowych lub zadania w formie „małych grantów”. Realizatorzy pochodzili z 6 powiatów województwa małopolskiego (gorlickiego, krakowskiego, limanowskiego, miechowskiego, wielickiego, m. Krakowa) oraz jeden z m. Warszawy.

5.1.2 Prowadzenie, inicjowanie oraz wspieranie edukacyjnych kampanii społecznych z obszaru problematyki alkoholowej, FASD oraz przeciwdziałania przemocy domowej, w obszarze przeciwdziałania używaniu substancji psychoaktywnych, zagrożeń uzależnieniami behawioralnymi oraz zapobiegania zachowaniom ryzykownym w obszarze zakażenia wirusem HIV

Zrealizowano kampanię społeczną dotyczącą profilaktyki uzależnień.

1. Kampania społeczna dotycząca profilaktyki uzależnień pt. „Nie ryzykuję, nie biorę”

Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego we współpracy z Departamentem Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej realizował kampanię społeczną skierowaną do młodych dorosłych dotyczącą profilaktyki uzależnień. Kampania obejmowała produkcję i emisję spotu video oraz krótkiej audycji video emitowanych w TVP Kraków (w okresie od 16 listopada do 31 grudnia 2023r.). W ramach kampanii wyemitowano także 50 spotów na antenie radia RDN Małopolska (w okresie od 18 do 31 grudnia 2023 r.).

Źródło: Strona internetowa Województwa Małopolskiego www.profilaktykawmalopolsce.pl

Elementem kampanii był również cykl konferencji profilaktycznych „Nie ryzykuję, nie biorę” współorganizowanych z Małopolskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i poświęconych zagadnieniom profilaktyki uzależnień wśród młodych ludzi. Adresatami konferencji byli pedagodzy, psycholodzy, pedagodzy specjaliści, terapeuci, wychowawcy oraz specjaliści pracujący w szkołach. Spotkania w ramach kampanii odbywały się :

- 17 listopada, w siedzibie MCDN w Krakowie
- 29 listopada w siedzibie MCDN w Oświęcimiu,
- 1 grudnia w siedzibie MCDN w Nowym Sączu,
- 12 grudnia w siedzibie MCDN w Tarnowie.

W trakcie spotkań promowano spot oraz audycję, a także zachęcano do dalszego ich udostępniania. Natomiast zaproszeni eksperci i prelegenci podkreślali jak ważna jest rola odporności psychicznej i profilaktyki zdrowia psychicznego w podejmowaniu ważnych życiowych decyzji oraz zaprezentowali: schematy panujące w rodzinie z problemem uzależnień i ich wpływ na poszczególnych członków systemu, procedury obowiązujące placówki oświatowe w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży, najnowsze dane dotyczące substancji psychoaktywnych, wstępne wyniki z badania pn. „**Diagnoza używania substancji psychoaktywnych wśród młodych dorosłych w trzech powiatach województwa małopolskiego**” (badania terenowe prowadzone w powiecie oświęcimskim i tarnowskim oraz m. Tarnowie), naukowe podstawy skutecznych interwencji profilaktycznych. Poruszana była również profilaktyczna rola odporności psychicznej młodych

dorosłych, a także problematyka uzależnienia w seksuologii (w tym chemseks i hiperseksualność). Łącznie w spotkaniach wzięło udział ponad 300 osób.

Dodatkowym wsparciem kampanii społecznej były artykuły, publikowane na stronie www.profilaktykawmalopolsce.pl, przygotowane przez ekspertów z obszaru uzależnień pt.: „Interakcje olejków CBD z lekami”, „Rola odporności psychicznej w kontekście zjawiska uzależnienia od substancji psychoaktywnych u dzieci i młodzieży”, „Młodzi ludzie a substancje psychoaktywne”, „Partyworking” oraz „Logoprofilaktyka to nie logopedia”.

5.1.3 Wspieranie programów oraz działań w obszarze profilaktyki uzależnień skierowanych do dzieci, młodzieży, studentów, rodziców i opiekunów oraz inicjowanie różnych form profilaktyki zintegrowanej jak i rówieśniczej opartej na działaniach liderów młodzieżowych

W ramach zadania zrealizowano dwa projekty w formie „małego grantu” oraz projekt w ramach porozumienia z partnerami tj. Komendą Wojewódzką Policji w Krakowie, Naukową i Akademicką Siecią Komputerową – Państwowym Instytutem Badawczym oraz Małopolskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli.

1. Projekt pn. „W uzależnienia nie wpadamy, na zdrowy styl życia stawiamy! - edycja II” realizowany przez Stowarzyszenie Pozytywnej Aktywności w Michałowicach

Kwota umowy: 5 000 zł

Odbiorcy: Dzieci w wieku 5-12 lat. Łącznie 90 osób.

Działania:

- 52 warsztaty i zajęcia profilaktyczne z szeroko pojętej profilaktyki uzależnień, pn. szkodliwość wyrobów tytoniowych, skutki palenia papierosów dla organizmu człowieka, alkohol-złodziej wolności, narkotyki – zagrożenie XXI wieku, zagrożenia dla zdrowia – używki (papierosy i alkohol), stres-strategie przeciw stresowe i mechanizmy obronne, każdy inny, wszyscy równi, tolerancja, zagrożenia związane z uzależnieniem od Internetu,
- zajęcia plastyczne, muzyczne, sportowe, kulinarne, ekologiczne, artystyczne, wycieczki wyjazdowe.

Celem półkolonii profilaktycznych było przeciwdziałanie szeroko pojętym uzależnieniom, promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży, poprzez kształtowanie właściwych nawyków żywieniowych i rozwijanie aktywności fizycznej oraz podniesienie świadomości ekologicznej i wiedzy z zakresu gospodarowania odpadami a także zagrożeń jakie powodują substancje psychoaktywne.

2. Projekt pn. XXV Abstynencki Rajd Samochodowy realizowany przez Klub Abstynenta „Horyzont” w Bieczu w formie „małego grantu”

Kwota umowy: 8 000,00 zł

Odbiorcy: uczestnicy Rajdu, członkowie Klubu Abstynenta „Horyzont” i zaprzyjaźnionych klubów, stowarzyszeń abstynenckich z terenu Małopolski (powiatu gorlickiego, nowosądeckiego, tarnowskiego, brzeskiego), osoby indywidualne borykające się z problemem alkoholowym osoby pochodzące z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym - trzeźwiejący alkoholicy wraz z rodzinami, abstynenci oraz grupy młodzieżowe. Łącznie 142 osoby.

Działania:

- organizacja i przeprowadzenie trzydniowego rajdu samochodowego,
- 2 godziny zajęć z zakresu udzielania pierwszej pomocy,

- 2 godziny zajęć praktycznych z zakresu bezpieczeństwa jazdy i uczestnictwa w ruchu drogowym, w tym prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu,
- 20 godzin zajęć psychologicznych wykładów/warsztatów/mitingów terapeutyczno-psychologicznych prowadzonych przez wykwalifikowaną kadre, dotyczących uzależnień w tym: na temat profilaktyki alkoholowej, negatywnych skutków picia alkoholu, palenia papierosów i używania innych środków psychoaktywnych,
- wręczenie nagród dla uczestników rajdu.

Głównym celem realizowanego zadania było ograniczenie liczby kierowców prowadzących pod wpływem substancji psychoaktywnych, wzrost liczby osób posiadających umiejętność udzielania pierwszej pomocy, redukcja ryzyka sięgania po alkohol i inne środki psychoaktywne oraz motywowanie uczestników do prowadzenia trzeźwego stylu życia, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób uzależnionych od alkoholu i ich bliskich, odbudowa i umacnianie naderwanych więzi rodzinnych oraz podniesienie jakości życia osób uzależnionych i współuzależnionych poprzez propagowanie i promowanie zdrowego stylu życia.

Źródło: Klub Abstynenta „Horyzont”

3. Projekt pn. „Zagrożenia w sieci – profilaktyka, reagowanie”.

Województwo Małopolskie przy współpracy z partnerami tj. Komendą Wojewódzką Policji w Krakowie, Naukową i Akademicką Siecią Komputerową – Państwowym Instytutem Badawczym oraz Małopolskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli kontynuowało realizację projektu edukacyjnego pn. „Zagrożenia w sieci – profilaktyka, reagowanie”, którego celem jest zwiększanie bezpieczeństwa cyfrowego wśród dzieci i młodzieży, a także ich rodziców i nauczycieli.

W 2023 r. na realizację projektu edukacyjnego „Zagrożenia w sieci- profilaktyka, reagowanie” przeznaczono łącznie kwotę 197 600 zł.

W ramach zadania kontynuowano współpracę z Małopolskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli udzielając wsparcia finansowego w wysokości 54 000 zł na realizację projektu „Cyberświadomi”. Przy współpracy z TVP 3 Kraków wyprodukowano i emitowano spot pn. „Zaopiekuj się swoim dzieckiem w sieci”. Celem spotu było zwrócenie uwagi na pojawiające się problemy kondycji psychicznej wśród młodych, rozwijających się ludzi, wynikające z nadmiernego użytkowania Internetu, w szczególności mediów

społecznościowych. Świat kreowany online różni się od rzeczywistego i bardzo często wywiera nierealne oczekiwania wobec młodych ludzi. Intensywne korzystanie z mediów społecznościowych ma potwierdzony, bardzo duży wpływ na dobrostan psychiczny młodzieży, na kształtowanie ich samopoczucia, samooceny i pewności siebie. Nagranie było emitowane w TVP 3 Kraków, TV Małopolska, TV Koleje Małopolskie oraz na profilach społecznościowych na platformie Facebook, a także na stronie internetowej www.profilaktykawmalopolsce.pl.

Źródło: Zdjęcia Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM

W dniu 16 listopada 2023 r. Województwo Małopolskie wraz z Nauką i Akademicką Siecią Komputerową- Państwowym Instytutem Badawczym, a także z Komendą Wojewódzką Policji w Krakowie zorganizowało konferencję szkoleniową o tematyce bezpiecznego użytkowania Internetu wśród dzieci i młodzieży, w której wzięło udział ponad 100 policjantów z małopolskich komend policji.

W 2023 roku w ramach realizacji działań profilaktycznych w szkołach małopolscy policjanci odwiedzili: 1 056 szkół podstawowych, w których spotkali się z 75 033 uczniami (2 813 spotkań), 5 656 rodzicami (89 spotkań) oraz 4 243 nauczycielami i pedagogami (1 961 spotkań), a także 187 szkoły ponadpodstawowe, w których spotkali się z 18 729 uczniami (606 spotkań), 635 rodzicami i opiekunami (11 spotkań) oraz 848 nauczycielami i pedagogami (474 spotkania). Ponadto małopolscy policjanci dotarli do 277 innych publicznych placówek m. in. do przedszkoli, ośrodków kuratorskich, Specjalnych Ośrodków Szkolno-Wychowawczych, świetlic środowiskowych. Funkcjonariusze przeprowadzili 728 spotkań, w których wzięło udział 22408 uczniów (dzieci i młodzież), 80 spotkań dla 2234 rodziców (opiekunów, seniorów), 582 spotkań dla 1957 nauczycieli (pedagogów, wychowawców).

4. Realizacja konkursu profilaktycznego dla młodzieży szkół ponadpodstawowych przez Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Krakowie we współpracy z Wojewódzką Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Krakowie.

Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Krakowie we współpracy z Wojewódzką Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Krakowie zorganizował konkurs profilaktyczny dla uczniów szkół ponadpodstawowych województwa małopolskiego. Konkurs polegał na nagraniu filmu krótkometrażowego pt.: „Ocknij się, nie żyj w iluzji”. Celem konkursu było promowanie wiedzy na temat profilaktyki uzależnień behawioralnych i uzależnień od środków psychoaktywnych, promowanie wiedzy na temat działań mających wpływ na kształtowanie prozdrowotnych nawyków i asertywnych postaw w zakresie profilaktyki uzależnień, a także kształtowanie świadomości na temat niebezpieczeństw i zagrożeń jakie stwarza zażywanie substancji psychoaktywnych. Zadanie konkursowe polegało na

przygotowaniu dowolną techniką audiowizualną krótkometrażowego filmu edukacyjnego wpisującego się w temat i cele konkursu.

W konkursie wzięli udział uczniowie z 15 szkół ponadpodstawowych z terenu województwa małopolskiego. Zgłoszono 21 filmów. Nagrodzone zostały filmy przesłane przez uczennice z Zespołu Szkół nr 1 im. J. Piłsudskiego w Limanowej, uczeń z I Liceum Ogólnokształcącego w Rabce, uczeń ze Szkoły Branżowej I Stopnia Cechu Rzemiosła i Przedsiębiorczości im. św. Józefa w Limanowej oraz uczeń Powiatowego Centrum Edukacji i Kompetencji Zawodowych w Szczucinie.

Źródło: <https://www.gov.pl/web/wsse-krakow/konkurs-pt-ocknij-sie-nie-zyj-w-iluzji2>

5.1.4 Wspieranie realizacji programów profilaktyki o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności, w szczególności zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego

Zrealizowano dwa projekty wybrane w konkursie ofert Województwa Małopolskiego, w ramach których realizowano trzy programy rekomendowane oraz zorganizowano Małopolską Giełdę Programów Profilaktycznych.

1. Projekt pn. „Pakiet Programów Rekomendowanych Szkolna Interwencja Profilaktyczna i Program Profilaktyczny Debata” realizowany przez Fundację Centrum Działań Profilaktycznych z Wieliczki

Kwota umowy: 206 700 zł, w tym w 2023 r. 74 762 zł

A. Program Szkolna Interwencja Profilaktyczna

Odbiorcy: nauczyciele szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych, w szczególności profilaktycy, pedagodzy oraz wychowawcy klas przygotowujący się do prowadzenia interwencji profilaktycznej w szkołach. Łącznie 406 osób.

Działania:

- Szkolenia dla rady pedagogicznej pt.: Interwencja wobec uczniów sięgających po substancje psychoaktywne jako element programu wychowawczo – profilaktycznego -

doskonalenia kompetencji nauczycieli w omawianym zakresie. Zrealizowano 15 edycji programu tj. 60 godzin warsztatowych, 324 uczestników,

- Szkolenie dla realizatorów programu pn.: Szkolna interwencja profilaktyczna wobec ucznia eksperymentującego ze środkami psychoaktywnymi - dla tych osób, które w przyszłości będą podejmować działania interwencyjne i uczestniczyły w I etapie, Zrealizowano 5 edycji programu tj. 60 godzin warsztatowych dla 82 uczestników.

Celem zadania jest podnoszenie kompetencji kadry pedagogicznej w zakresie wczesnego diagnozowania i sprawnego reagowania na zachowania ryzykowne uczniów, a przez to ograniczenie wśród uczniów używania substancji psychoaktywnych (nikotyny, alkoholu, narkotyków, „dopalaczy”).

B. Program Profilaktyczny Debata

Odbiorcy: Dzieci i młodzież w wieku 12-15. Łącznie 1 298 uczniów.

Działania:

- Przeprowadzono 65 trzygodzinnych realizacji programu w klasach od 5 do 8 szkół podstawowych, łącznie 195 godzin warsztatów mających charakter „krótkiej interwencji profilaktycznej w grupie”.

Cel: wzmocnienie postaw pro-abstynenckich u nastolatków (12-15 lat) stojących przed progiem inicjacji alkoholowej.

2. Projekt pn. „Bezpieczniej w dorosłość – program przeciwdziałania młodzieżowej patologii społecznej - profilaktyka uzależnień - program autorski” realizowany przez Małopolski Ośrodek Fundacji Praesterno w Krakowie

Kwota umowy: 104 444 zł, w tym w 2023 r. 31 494 zł

Odbiorcy: Młodzież w wieku 14-21 lat mająca problemy w obszarze poprawnej adaptacji społecznej: eksperymentująca w sposób ryzykowny z narkotykami, nadużywająca alkoholu, zaniedbana edukacyjnie, wychowawczo, zaniedbana kulturowo, samotna, wycofująca się z kontaktów z rówieśnikami, mająca problemy z utrzymaniem się w roli ucznia, wchodząca w grupy subkulturowe, pochodząca z rodzin ubogich, zmarginalizowanych i dysfunkcyjnych (alkoholizm, trwałe bezrobocie, kryminogenność, przemoc itp.), przejawiająca zachowania autoagresywne (okaleczanie się, próby i myśli samobójcze) i agresywne wobec innych, mająca za sobą konflikty z prawem oraz rodzice i opiekunowie. Liczba odbiorców: 114 osób (98 młodzieży i studentów, 16 rodziców).

Działania:

- Młodzieżowe Grupy Psychokorekcyjne – 4 grupy, łącznie 38 spotkań. Praca z elementami treningu interpersonalnego, elementami edukacyjno-warsztatowymi, elementami terapii grupowej i indywidualnej na tle grupy, zadania psychokorekcyjne i terapeutyczne),
- Zajęcia w ramach Klubu Młodzieżowego czyli „Twórcza Alternatywa” – 19 spotkań, trwających łącznie 85 h, w tym wyjścia do muzeum i spotkania integracyjne. Podstawową formą oddziaływania była pomoc psychologiczna, socjoterapia i edukacja. Kluczową formą oddziaływania była praca z grupą klubową, jako grupą o charakterze społecznościowym.
- Realizacja Indywidualnych Programów Psychokorekcyjnych (IPP) – 250 h spotkań dla młodzieży, która z racji nasilenia problemów wymagała dodatkowych spotkań indywidualnych, i której poziom lęku uniemożliwiał uczestniczenie w zajęciach grupowych, a także taka, która z racji norm, kłopotów w funkcjonowaniu byłaby (zwłaszcza na początku) zagrożeniem dla innych uczestników,

- Grupa warsztatowa dla rodziców Domowe Partnerstwo – 36 h spotkań o charakterze warsztatowo – edukacyjnym z elementami terapeutycznymi, dotyczących funkcjonowania rodziny, budowania więzi rodzinnych, zasad budowania dojrzałych związków, budowania relacji partnerskiej z dojrzewającym dzieckiem, wspierania dzieci w rozwoju, omawianie poszczególnych problemów uczestników,
- Zakup siedzisk do sali klubowej,
- 15 h superwizji dla realizatorów programu,
- Dożywianie młodzieży.

Główne cele zadania:

- przeciwdziałanie młodzieżowej patologii społecznej (narkomania, alkoholizm, przemoc, przestępczość, uzależnienia behawioralne),
- profilaktyka uzależnień i zapobieganie patologii społecznej wśród młodzieży,
- pomoc psychologiczna dla osób, wobec których diagnozowane jest ryzyko uzależnienia (głównie od substancji psychoaktywnych),
- profilaktyka wobec osób zagrożonych środowiskowo uzależnieniami.

3. Konferencja pn. Małopolska Giełda Programów Profilaktycznych

Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego we współpracy z Wojewódzkim Ośrodkiem Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Krakowie zorganizował konferencję dotyczącą profilaktyki opartej na dowodach naukowych pn. III Małopolska Giełda Programów Profilaktycznych. W gronie wystawców znalazły się Gmina Jabłonka z programem „Kolorowa Profilaktyka”, Stowarzyszenie Monar, Fundacja Auxilium z Tarnowa, Centrum Działań Profilaktycznych z Wieliczki, Fundacja Wspomagająca Wychowanie Archezja, Szpital Kliniczny im. dr. J. Babińskiego w Krakowie, Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, Komenda Wojewódzka Policji w Krakowie. Zaproszenie do spotkania, które odbyło się 6.06.2023 r. w Krakowskim Szpitalu Specjalistycznym im. św. Jana Pawła II przyjęli przedstawiciele małopolskich szkół, instytucji zajmujących się pracą wychowawczo dydaktyczną z młodzieżą oraz pracowników administracji samorządowej. Zaproszenie do udziału w III Małopolskiej Giełdzie Programów Profilaktycznych przyjęła również Radna Sejmiku Województwa Małopolskiego Pani Anna Mikosz, która podzieliła się z zebranymi swoim długoletnim doświadczeniem pracy z dziećmi i młodzieżą. Podczas konferencji Stowarzyszenia, Fundacje oraz inne instytucje zaprezentowały swoją ofertę programów profilaktycznych zawierających elementy z obszaru profilaktyki uzależnień. Liczba uczestników wydarzenia: 113 osób.

Źródło: Zdjęcia Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM

5.1.5. Upowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień, w tym wydawanie materiałów informacyjno-edukacyjnych, prowadzenie stron internetowych, poradni internetowych, telefonu zaufania, współpraca z mediami

Zrealizowano trzy projekty wybrane w konkursie ofert Województwa Małopolskiego, ponadto w trakcie organizowanych konferencji i szkoleń przez Eksperta Wojewódzkiego ds.

Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego dystrybuowano materiały edukacyjne wśród ich uczestników.

1. Publikacja pt. „Zagrożenia związane z używaniem benzodiazepin” opracowana i wydana przez Stowarzyszenie MONAR.

Kwota umowy: 47 386 zł, w tym w 2023 r. 19 957 zł

Odbiorcy: Grupy zawodowe, których przedstawiciele w ramach swoich działań pracują z osobami używającymi/nadużywającymi i uzależnionymi od narkotyków. W szczególności pedagodzy i psychologowie szkolni, osoby odpowiedzialne za organizowanie systemu ochrony zdrowia i polityki społecznej, przedstawiciele służb społecznych, pracownicy socjalni, kuratorzy sądowi, środowiska medyczne, zarówno takie które zajmują się bezpośrednio leczeniem uzależnień (pracownicy placówek leczenia uzależnień), jak i takich, gdzie kontakt z osobami używającymi narkotyków bywa sporadyczny (np. przychodnie rodzinne), służby porządkowe (policja, straż miejska, służba więzienna), studenci psychologii, pedagogiki. Łącznie ok. 2 300 osób.

Działania:

- opracowanie, wydanie oraz dystrybucja 56 stronicowej broszury w nakładzie 2 000 egzemplarzy,
- dystrybucja publikacji do instytucji na terenie całego województwa małopolskiego,
- stworzenie strony internetowej zawierającej publikację w formacie PDF oraz w formacie ISSUU.

Celem projektu było opracowanie, wydanie oraz dystrybucja publikacji poświęconej benzodiazepinom oraz innym środkom uspokajającym, czyli substancji o działaniu przeciw lękowym, uspokajającym, nasennym, a także przeciwdrgawkowym. Podniesienie wiedzy odbiorców na temat zagrożeń zdrowotnych i społecznych wynikających z używania substancji, negatywnych zjawisk towarzyszących ich używaniu. Przybliżenie informacji na temat form interwencji i leczenia.

Źródło: Zdjęcie Stowarzyszenia MONAR

2. Projekt pt. „Prowadzenie bezpłatnej specjalistycznej infolinii profilaktyczno-informacyjnej „Pomagamy” realizowany przez Fundację Auxilium z Tarnowa

Kwota umowy: 229 617 zł, w tym w 2023 r. 69 855 zł

Odbiorcy: Osoby i rodziny z woj. małopolskiego w trudnej sytuacji życiowej, w tym rodziny z obszarów wiejskich w szczególności osoby borykające się z trudnościami związanymi z uzależnieniami oraz członkowie ich rodzin i społeczności lokalnych. Łącznie 811 osób.

Działania:

- Prowadzenie bezpłatnej specjalistycznej infolinii profilaktyczno-informacyjnej „Pomagamy” (wsparcie specjalistów, psychologów, terapeutów uzależnień, psychoterapeutów, lekarzy, pedagogów specjalnych, prawników, mediatorów itp.). Przeprowadzono 463 rozmowy telefoniczne.
- Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego w formie poradni stacjonarnych w Nowym Sączu, Szczucinie, Tarnowie, Bochni i Limanowej. Pomoc w zakresie: poradnictwa, w tym poradnictwa psychologicznego, psychoedukacji, wsparcia psychologicznego, poradnictwa prawnego, mediacji. Udzielono 347 świadczeń w zakresie specjalistycznego poradnictwa stacjonarnego.

Celem projektu był wzrost poziomu wiedzy (wśród różnych grup społecznych) dotyczącej problematyki uzależnień, w szczególności na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami od substancji psychoaktywnych oraz uzależnieniami behawioralnymi, gdzie poszukiwać wsparcia w przypadku trudności w zakresie uzależnień, wzrost odporności psychologicznej.

Bezpłatna infolinia dla przeżywających trudności
zadzwoń
przeciwdziałanie i minimalizowanie skutków uzależnień

800 800 607

Linia wsparcia **bezpłatna**
dla osób w trudnej sytuacji życiowej
przeciwdziałanie i minimalizowanie skutków uzależnień

- ✓ psycholog
- ✓ mediator
- ✓ pedagog
- ✓ prawnik
- ✓ terapeuta uzależnień
- ✓ psycholog dziecięcy
- ✓ terapeuta rodzinny
- ✓ psychoterapeuta

MAŁOPOLSKA AUTILIUM

Źródło: Fundacja Auxilium

3. Projekt pn. „Zdrowko. Porozmawiajmy o zdrowiu dzieci” realizowany przez Fundację Zdrowie Dziecka z Krakowa

Kwota dofinansowania: 65 237 zł, w tym w 2023 r. 20 837 zł

Odbiorcy: Rodzice małych dzieci i nastolatków mieszkających w Małopolsce. Łącznie 359 571 odbiorców.

Działania:

- Nagranie 2 odcinków podcastów oraz publikacja ich na Spotify, Google Podcasts, Apple Podcasts oraz na You Tube Fundacji Zdrowie Dziecka pn. „Zatrute obrazy: Jak pornografia wpływa na psychikę dzieci?” oraz „W szponach uzależnienia od śmieciowego jedzenia”,
- opublikowane 14 postów na Facebook.pl i Instagramie Fundacji Zdrowie Dziecka,
- opracowano 13 grafik oraz 1 infografikę,
- przygotowano 3 artykuły na stronę internetową fundacji,
- opublikowanie 1 artykuł specjalistyczny,
- zrealizowanie 1 live,
- 1 informacja prasowa,
- Założono grupę dla słuchaczy podcastów na Facebooku fundacji.

Celem realizacji zadania było upowszechnianie wiedzy dotyczącej profilaktyki uzależnień behawioralnych wśród rodziców i osób zainteresowanych tematyką poprzez stworzenie trwałego produktu w formie podcastów

Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego dystrybuował wśród uczestników organizowanych przez siebie konferencji i szkoleń materiały edukacyjne (publikacje, poradniki itp.) tj.: „Serwis informacyjny Uzależnienia 2022”, „Standardy postępowania wobec osób używających nowych substancji psychoaktywnych (NSP). Poradnik pracowników medycznych”, „Standardy profilaktyki”, „Dopalacze”, „Europejskie standardy jakości w profilaktyce uzależnień od narkotyków. Podręcznik dla specjalistów profilaktyki uzależnień”.

5.1.6. Wdrożenie i upowszechnianie standardów i procedur profilaktyki, diagnozy oraz terapii FASD zgodnie z aktualnym stanem wiedzy naukowej

Zrealizowano jeden projekt w formie dotacji dla podmiotu leczniczego.

1. Zadanie pn. Systemowe wsparcie i terapia dzieci z FASD oraz działania edukacyjne dla ich rodziców i opiekunów realizowany przez Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Dziecięcy im. św. Ludwika w Krakowie.

Kwota dofinansowania: 300 000,00 zł

Odbiorcy: Dzieci i młodzież do 18 r. z województwa małopolskiego z podejrzeniem lub rozpoznaniem FASD oraz rodzice i opiekunowie tych dzieci, tj. 42 dzieci oraz 14 rodziców.

Działania:

- 81 wizyt kwalifikacyjnych do diagnozy oraz 40 wizyt kontrolnych,
- 78 diagnoz w kierunku FASD realizowanych przez wielospecjalistyczny zespół tj. pediatrę, psychiatrę, psychologa, neurologopedę,
- 280 godzin psychoterapii indywidualnej treningu poznawczego i terapii neurologopedycznej,
- 40 godzin konsultacji neurologopedycznych,
- 72 godziny zajęć treningu umiejętności społecznych,
- 36 godzin grup wsparcia dla rodziców dzieci z FASD.

Celem zadania było objęcie dzieci i młodzieży z FASD diagnozą i terapią czyli świadczeniami nieuwzględnionymi w koszyku świadczeń gwarantowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia oraz uruchomienie grupy wsparcia, a także warsztatów dla rodzin pacjentów z FASD. FASD to spektrum płodowych zaburzeń alkoholowych, a każdy pacjent doświadcza innych objawów. Stworzony program terapeutyczny dedykowany dla pacjentów z FASD obejmował opieką psychoterapeutyczną, neuropsychologiczną i neurologopedyczną oraz z zakresu integracji sensorycznej. Prowadzono psychoedukacyjne zajęcia grupowe dla dzieci rozwijające umiejętności takie jak zawieranie znajomości, inicjonowanie rozmowy, słuchanie i zadawanie pytań, odmawianie, reagowanie na krytykę, wyrażanie krytyki, dyskusowanie oraz rozpoznawanie i okazywanie swoich emocji czy potrzeb w sposób skuteczny i akceptowalny społecznie. Natomiast edukacja rodziców ze szczególnym uwzględnieniem rodzin zastępczych i adopcyjnych wychowujących dziecko z FASD umożliwia rozwój kompetencji i wsparcie w pracy z dzieckiem.

5.1.7 Wspieranie rozwoju punktów konsultacyjno-diagnostycznych prowadzących bezpłatnie działania profilaktyczne oraz anonimowo badania na obecność wirusa HIV

Zrealizowano jeden projekt wybrany w konkursie ofert Województwa Małopolskiego.

1. Projekt pn. Punkt Konsultacyjno-Diagnostyczny prowadzący anonimowo i bezpłatnie badania w kierunku HIV połączone z poradnictwem okołotestowym w Nowym Sączu realizowany przez Stowarzyszenie Profilaktyki Zdrowotnej "Jeden Świat" z Krakowa.

Kwota umowy: 54 030 zł, w tym w 2023 r. 19 240 zł

Odbiorcy: Osoby w różnym wieku, zamieszkujące głównie województwo małopolskie, w których życiu występują sytuacje mogące skutkować zakażeniem HIV i chcące wykonać test w kierunku tego zakażenia, przede wszystkim osoby aktywne seksualnie, w tym z grup docelowych, takich jak kobiety w ciąży, mężczyźni mający kontakty seksualne z mężczyznami czy osoby transpłciowe, ponadto osoby używające substancji psychoaktywnych, osoby po ekspozycjach na krew (zawodowych i pozazawodowych) i osoby podejmujące niezabezpieczone kontakty seksualne z różnych przyczyn. Liczba przetestowanych klientów - 62 osoby.

Działania:

- Wykonanie 98 testów przesiewowych w kierunku HIV oraz telefoniczny dyżur psychologa,
- Przeprowadzenie 107 h poradnictwa okołotestowego w czasie trwania projektu – co pozwoliło na zwiększenie świadomości na temat zakażeń HIV i innych infekcji przenoszonych drogą płciową oraz ryzykownych zachowań; wpłynęło na zmianę postaw wobec zdrowia, osób żyjących z HIV i zwiększyło odsetek osób zdiagnozowanych zgłaszających się do dalszej opieki,
- Przeprowadzono dwie akcje szybkiego testowania w Tarnowie,
- Przeprowadzono 26 godzin dyżuru telefonicznego, mailowego oraz na Facebooku stowarzyszenia,
- Zwiększenie wiedzy o istnieniu Punktu oraz konieczności testowania wśród 4000 mieszkańców powiatu nowosądeckiego, limanowskiego i gorlickiego w czasie trwania projektu - rozpowszechnienie informacji o PKD na lokalnym portalu internetowym, mediach społecznościowych, plakatach).

Celem projektu było zwiększenie dostępności do anonimowego i bezpłatnego testowania w kierunku HIV połączonego ze specjalistycznym poradnictwem okołotestowym, w szczególności dla mieszkańców południowo-wschodniej części województwa małopolskiego.

5.2 Cel operacyjny 2 – Rozwój systemu pomocy osobom uzależnionym oraz ich rodzinom

W ramach celu drugiego zaplanowanych zostało 8 zadań. Województwo Małopolskie w 2023 r. realizowało działania w ramach 4 zadań.

5.2.1 Edukacja kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień, w tym: szkolenia z zakresu problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych, ich wpływu na funkcjonowanie bliskich oraz ryzykiem zakażenia wirusem HIV; szkolenia osób o zawodach niemedycznych mających kontakt z osobami stosującymi substancje psychoaktywne w zakresie podejmowania właściwych interwencji oraz rozwój systemu kształcenia zawodowego i podnoszenia kwalifikacji

pracowników leczenia odwykowego oraz instytucji z obszaru rozwiązywania problemów społecznych i uzależnień, superwizje

Województwo Małopolskie we współpracy z Wojewódzką Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Krakowie oraz Stowarzyszeniem Profilaktyki Zdrowotnej „Jeden Świat” zorganizowało konferencję pn. „Epidemia HIV w Polsce. Gdzie jesteśmy? Czego potrzebujemy? Wyzwania dla profilaktyki”. Wydarzenie odbyło się 12 grudnia 2023 r. w Centrum Konferencyjno-Szkoleniowym Krakowskiego Szpitala Specjalistycznego im. św. Jana Pawła II w Krakowie. Konferencja skierowana była do pracowników placówek szkolno-wychowawczych (nauczycieli, pedagogów szkolnych, psychologów, wychowawców), pracowników socjalnych oraz pracowników struktur jednostek samorządowych i wojewódzkich. Łączna liczba uczestników 140 osób.

W ramach niniejszego zadania realizowane były również działania Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego oraz Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia (WOTUW) w Krakowie.

Ekspert w ramach otrzymanej dotacji przez Województwo Małopolskie organizował:

- W dniach 3 - 5 listopada odbyło się seminarium warsztatowe dla terapeutów uzależnień, specjalistów terapii uzależnień z uwzględnieniem pracy superwizyjnej z zakresu pracy w procesie grupowym dotyczące psychoterapii traumy w kontekście długoterminowych procesów psychoterapeutycznych. Szkolenie miało na celu dostarczenie wiedzy, rozwój umiejętności pracy terapeutycznej związanej z doświadczeniem przez pacjentów skutków traumatycznych sytuacji, a jego efektem jest zwiększenie świadomości terapeutów dotyczącej charakteru emocjonalnych kryzysów i lepsze rozumienie ich źródeł. Uczestnicy mieli okazję poznać neuronalne, więziowe, adaptacyjne uwarunkowania problemów emocjonalnych wynikających z traumatycznych doświadczeń pacjentów oraz wybrane metody interwencji. Seminarium warsztatowe prowadzone było w odwołaniu do własnych doświadczeń i przygotowanych przez uczestników materiałów klinicznych – wzięło w nim udział 17 osób.
- Trzy seminaria szkoleniowe z zakresu komunikacji z pacjentem będącym pod wpływem substancji psychoaktywnych, procedur postępowania wobec agresywnego pacjenta, ustalenie granic działania i metod powiadamiania służb. Odbiorcami szkoleń byli pracownicy placówek leczenia uzależnień (poradni MONAR w Krakowie, Oddziału Psychiatrycznego dla Dzieci i Młodzieży Szpitala Klinicznego im. dr J. Babińskiego w Krakowie) oraz funkcjonariusze policji z terenu województwa małopolskiego. Łącznie 53 osoby. Semina odbyły się:
 - ✓ 3 marca w Szpitalu Klinicznym im. dr J. Babińskiego w Krakowie (15 osób),
 - ✓ 15 marca w Szpitalu Klinicznym im. dr J. Babińskiego w Krakowie (18 osób),
 - ✓ 4 kwietnia w siedzibie Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie (20 osób),
- Dwa seminaria szkoleniowe z obszaru uzależnień i informacji o substancjach psychoaktywnych skierowane do:
 - ✓ rady pedagogicznej, przedstawicieli oświaty, rodziców. Seminarium odbyło się 22 lutego w Szkołach Podstawowych w miejscowości Ratułów i Podczerwone - liczba uczestników 156,
 - ✓ pracowników administracji publicznej, personelu medycznego, pracowników socjalnych, psychologów, terapeutów, pedagogów. Seminarium odbyło się 7 czerwca w siedzibie Urzędu Miasta Tarnowa - liczba uczestników 46,

- 18 października odbyło się szkolenie dla rady pedagogicznej i przedstawicieli rodziców, dotyczące zagrożeń związanych z cyberprzemocą i uzależnieniem od Internetu, które miało na celu zapoznanie rodziców i nauczycieli z aktualną wiedzą na temat cyberzagrożeń i metod interwencji w sytuacji kryzysowej. Szkolenie odbyło się w Szkole Podstawowej w Cichem - liczba uczestników 73.
- Konferencja profilaktyczna z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom od substancji psychoaktywnych oraz uzależnieniom behawioralnym. Celem konferencji było przekazanie uczestnikom informacji o rynku konopnym w Polsce, wiedzy z zakresu rozwoju seksualnego w kontekście uzależnień behawioralnych oraz na temat zagrożeń w cyberprzestrzeni. Konferencja odbyła się 21 kwietnia w Akademii Nauk Stosowanych w Tarnowie. Liczba uczestników - 294.
- Ekspert we współpracy z Fundacją „Auxilium” i Akademią Nauk Stosowanych w Tarnowie zorganizował konferencję profilaktyczną z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym oraz od substancji psychoaktywnych, która odbyła się 21 kwietnia 2023 r. w auli głównej Akademii Nauk Stosowanych – w spotkaniu wzięło udział blisko 300 osób. Podczas spotkania poruszane były tematy związane z rozwojem seksualnym, rynkiem konopnym w Polsce oraz zagrożeniami w cyberprzestrzeni. Uczestnicy konferencji mieli również okazję zapoznać się z informacjami przekazywanymi przez funkcjonariusza Policji w Krakowie na temat narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych. Doświadczeniami dotyczącymi tego, jak wpływa spożywanie alkoholu w ciąży na rozwój dziecka podzieliła się adopcyjna mama dziecka ze Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych (FASD). Konferencja przyczyniła się do zwiększenia świadomości społecznej na temat uzależnień. Stanowiła również inspirację dla rodziców oraz pedagogów w jaki sposób budować strategię przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym oraz od substancji uzależniających wśród dzieci i młodzieży.

Aula im. Jana Szczepanika
Akademia Nauk Stosowanych
Tarnobrzeg, ul. Mickiewicza 9

21 kwietnia 2023 r.

KONFERENCJA PROFILAKTYCZNA

z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom od substancji psychoaktywnych oraz uzależnieniom behawioralnym

Otwarcie

09:00 - 09:30 dr hab. Małgorzata Korpa, prof. ANS dr Merlina M. Hęzogocki, Dyrektor Zarządzający Fundacji "Auxilium"
Katarzyna Zaręga, Ekspert Wojewódzki ds. informacji o Narkotykach i Narkomanii

Sesja I

09:30 - 10:30 „Rozwój seksualny: między normą a patologią”
- kuzkaż Dudak, seksuolog, psychoterapeuta
10:30 - 11:00 - Przerwa kawowa
11:00 - 12:00 „Rynek konopny w Polsce”
- dr hab. Leszek Satora
12:00 - 13:00 „Zagrożenia w cyberprzestrzeni”
- pediatr. Wojciech Chrećleński,
Komenda Wojewódzka Policji w Krakowie
13:00 - 13:30 - Przerwa na poczęstunek

Sesja II

13:30 - 14:30 „Narkotyki i nowe substancje psychoaktywne. Walka edukacyjna”
- m. asp. Hubert Bracki, Komenda Wojewódzka Policji w Krakowie
14:30 - 15:15 „FASD - wpływ alkoholu na rozwój dziecka. Doświadczenia matki adopcyjnej”
- Małgorzata Karolczuk, Państwo

Podsumowanie

15:15 - 15:30 - ks. dr Józef Partyka, psycholog
Proces Fundacji "Auxilium"
- wskazanie na znaczenie roli: pedagogów - w zapewnieniu ich wiedzy, praktycznej i kulturalnej, w budowaniu kultury szkoły.

ZAPISY: 12 474 49 21 wotuw.pl | konferencja@auxilium.org.pl

WOTUW | Fundacja Auxilium | Akademia Nauk Stosowanych | Komenda Wojewódzka Policji w Krakowie

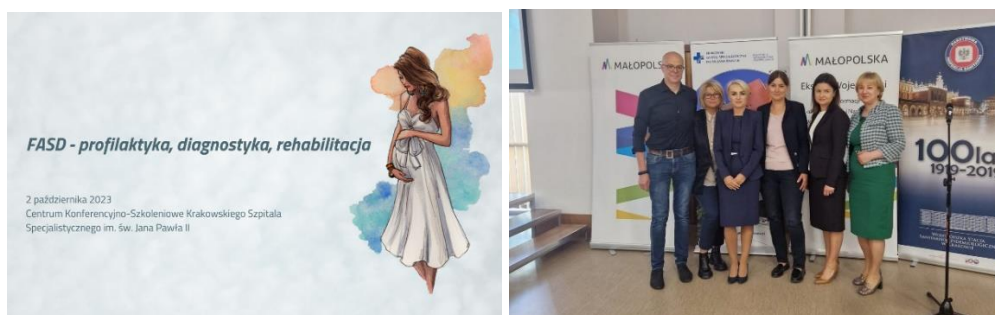
Źródło: Fundacja Auxilium

WOTUW w ramach otrzymanej dotacji przez Województwo Małopolskie zorganizował:

- Dwudniowe szkolenie pn. „Złożony zespół stresu pourazowego – nowe spojrzenie na terapię osób uzależnionych i ich bliskich”. Szkolenie skierowane było do terapeutów, którzy pracują z osobami uzależnionymi. Szkolenie miało charakter warsztatu z elementami wykładu, a jego celem szkolenia było zapoznanie uczestników z zagadnieniem zespołu stresu pourazowego (PTSD). Liczba odbiorców - 18 osób.
- Superwizje dla pracowników placówek leczenia uzależnień, mające na celu podniesienie kwalifikacji terapeutów uzależnień. Superwizje przeprowadzono w 27 placówkach, tj. w: Andrychowie (2 placówki), Brzeszczach, Brzesku, Bochni, Gorlicach, Krakowie w 14 placówkach, Limanowej, Myślenicach (2 placówki), Nowym Targu, Nowym Sączu, Tarnowie oraz Tuchowie. Superwizje prowadzono w okresie od kwietnia do grudnia - łącznie 349 godzin.
- Naradę dla Kierowników Placówek Leczenia Odwykowego. Podczas spotkania odbyły się konsultacje z prawnikiem dotyczące kwestii prawnych zgłoszonych przez placówki, zaplanowano tematy szkoleń dla terapeutów uzależnień w 2024 r. W spotkaniu uczestniczyło 19 kierowników.

5.2.2 Kształcenie personelu medycznego w zakresie umiejętności rozpoznawania wzorów picia i podejmowania interwencji wobec pacjentów pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie oraz na temat FASD. Edukacja rodzin zastępczych i rodzin adopcyjnych i innych na temat FASD

2 października 2023 r. w Centrum Konferencyjno-Szkoleniowym Krakowskiego Szpitala Specjalistycznego im. Jana Pawła II w Krakowie odbyła się konferencja pn. „FASD – profilaktyka, diagnostyka, rehabilitacja”. Spotkanie zostało zorganizowane przez Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego, Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia przy Szpitalu Klinicznym im. dr. Józefa Babińskiego SP ZOZ w Krakowie oraz Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Krakowie. Celem konferencji było szerzenie wiedzy o zaburzeniach związanych z występowaniem FASD u dzieci i młodzieży, wśród personelu medycznego (lekarzy POZ i położnych), który jest pierwszym ogniwem w procesie diagnostycznym dzieci z problemem FASD oraz przedstawicieli ośrodków adopcyjnych, pracowników placówek szkolno-wychowawczych, nauczycieli, pedagogów małopolskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Podczas konferencji uczestnicy spotkania mieli okazję zapoznać się z działaniami podejmowanymi przez Centrum Kompleksowej Diagnostyki i Terapii dla Dzieci z FASD w Wojewódzkim Specjalistycznym Szpitalu Dziecięcym im. św. Ludwika w Krakowie w zakresie diagnozy i terapii dzieci z FASD. Omówiono praktyczne aspekty funkcjonowania dziecka i rodziny z FASD. Przedstawiono konsekwencje spożywania alkoholu w ciąży i jego wpływ na zdrowie dziecka. A przedstawiciele ośrodka adopcyjnego podzieli się swoimi doświadczeniami w pracy psychologicznej i opiekuńczej z dziećmi z FASD. Liczba uczestników – 148 osób.

Źródło: Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego

5.2.4 Redukcja szkód, leczenie, rehabilitacja i reintegracja społeczna osób uzależnionych oraz ich bliskich (w tym zakażonych wirusem HIV, HBV, i/lub HCV) w trakcie jak i po zakończeniu leczenia odwykowego

Zrealizowano jeden projekt w formie małego grantu.

1. Projekt pn. **DROP-IN Krakowska 19 realizowany przez Stowarzyszenie MONAR** w formie małego grantu

Kwota umowy: 9 000 zł

Odbiorcy: Osoby pełnoletnie, głównie zamieszkałe na terenie starostwa powiatowego w Krakowie, powiatu krakowskiego, wielickiego, proszowickiego i chrzanowskiego; używające narkotyków drogą iniekcji, a także osoby używające narkotyków/ nowych substancji psychoaktywnych w sposób problemowy lub od nich uzależnione. Łącznie 82 osoby.

Działania:

- prowadzenie miejsca dziennego przebywania osób uzależnionych od narkotyków z możliwością wdrażania wobec nich działań edukacyjnych i informacyjnych,
- zajęcia o charakterze motywującym do leczenia lub przynajmniej do zmiany sposobu przyjmowania narkotyków na mniej szkodliwy,
- prowadzenie działań z zakresu profilaktyki i edukacji (m.in. wymiana igieł i strzykawek, wymiana wtórna/pośrednia, utylizacja skażonego sprzętu iniekcyjnego, interwencje przedmedyczne, edukacja z zakresu bezpieczniejszych iniekcji oraz edukacja seksualna),
- udzielanie wsparcia psychologicznego (m.in. konsultacje indywidualne, asystencja, bezpieczna przestrzeń),
- pomoc socjalna i higieniczna (m.in. wyżywienie klientów, łazienka dla klientów, pralnia z suszarnią i pomoc ubraniowa, spalnia),
- pomoc prawna (konsultacje prawnika).

Rezultaty:

- objęcie działaniami prozdrowotnymi grupy 82 osób używających narkotyków i uzależnionych od narkotyków, które nie wykazują motywacji do podjęcia leczenia,
- korzystanie przez osoby używające narkotyków drogą iniekcji z czystych igieł i strzykawek (ograniczenie liczby nowych zakażeń HIV, HBV i HCV) – 53 odbiorców działania,
- poprawa stanu higieny osobistej osób używających narkotyków (bezdomych i żyjących na skraju ubóstwa) - z pralni i łazienki korzystała grupa 51 osób,
- organizacja pobytu dziennego w świetlicy projektu Drop-in – 82 osoby,
- udzielono 15 porad prawnych,

Istotą projektu było prowadzenie miejsca dziennego przebywania osób uzależnionych od narkotyków z możliwością wdrażania wobec nich działań edukacyjnych, informacyjnych oraz – wobec tych, którzy używają narkotyków dożylnie – prowadzenia wymiany igieł i strzykawek, a także dystrybuowania innych materiałów harm reduction. Projekt zawierał działania mające być adekwatną odpowiedzią na poważne zagrożenia zdrowotne związane z używaniem narkotyków. Wszystkie elementy oddziaływań skierowane były na redukcję ryzykownych zachowań wśród jego adresatów, a tym samym ochronę ich zdrowia. Prowadzenie działań z zakresu redukcji szkód i pracy socjalnej z uzależnionymi, którzy nie są zdecydowani na podjęcie leczenia (bądź – jeśli podejmują wysiłki terapeutyczne, to mają poważne kłopoty z utrzymaniem abstynencji) uzupełniało ofertę ambulatoryjnego leczenia uzależnień, a przez to stało się bardziej kompletne i odpowiadające na potrzeby różnych grup. Podniosło także skuteczność i adekwatność oddziaływań.

Projekt pełnił również rolę miejsca, które gromadzi w ciągu dnia osoby, które mogą być uciążliwe i zakłócają porządek w przestrzeni publicznej dużego miasta.

5.2.8 Wspieranie rozwoju oferty programów pomocy psychologicznej, terapeutycznej, rehabilitacyjnej i psychoterapii dla osób uzależnionych, w tym z podwójną diagnozą lub z innymi dysfunkcjami, współuzależnionych, DDA, ofiar przemocy oraz innych uzależnień behawioralnych w placówkach odwykowych, zakładach karnych, przytuliskach dla bezdomnych

Zrealizowano pięć projektów w ramach konkursu ofert Województwa Małopolskiego oraz dwa projekty w formie „małego grantu”.

1. Projekt pn. Centrum Integracji Pro domo - profilaktyka i przeciwdziałanie uzależnieniom realizowany przez Małopolskie Stowarzyszenie Probacja w Krakowie

Kwota umowy: 204 687 zł, w tym w 2023 r. 62 523 zł

Odbiorcy: Osoby opuszczające zakłady karne na koniec kary lub po uzyskaniu warunkowego przedterminowego zwolnienia, zagrożone problemem bezdomności i powrotem do czynnego uzależnienia, osoby osadzone w zakładach karnych na terenie województwa małopolskiego, członkowie rodzin i bliscy osób osadzonych w tym ich dzieci. Łącznie działaniami w ramach projektu objęto 201 beneficjentów.

Działania:

- przeprowadzono 150 godzin zajęć korekcyjno-edukacyjnych dla osób w okresie readaptacji po zwolnieniu z zakładu karnego,
- przeprowadzono 78 godzin zajęć wstępnej motywacji dla osób po zwolnieniu z zakładu karnego,
- przeprowadzono 102 godziny konsultacji dla osób osadzonych online i 72 godziny w jednostkach penitencjarnych,
- przeprowadzono 36 godzin konsultacji psychologicznych,
- przeprowadzono 192 godziny zajęć z zakresu aktywizacji społecznej,
- przeprowadzono 60 godzin poradnictwa prawnego,
- przeprowadzono 96 godzin poradnictwa rodzinnego,
- przeprowadzono 24 godziny wsparcia socjoterapeutycznego w formie mentoringu dla dwójki dzieci osób osadzonych,
- przeprowadzono społeczną kampanię edukacyjną online.

Głównym celem projektu było przeciwdziałanie destrukcyjnym zachowaniom u osób opuszczających zakłady karne, odbywających karę pozbawienia wolności wynikających z nadużywania bądź uzależnienia od środków odurzających i/lub czynności.

2. Projekt pn. „Noclegowania dla narkomanów” realizowany przez Stowarzyszenie MONAR

Kwota umowy: 117 641 zł, w tym w 2023 r. 47 650 zł

Odbiorcy: Osoby bezdomne, pełnoletnie, czynnie uzależnione od środków psychoaktywnych (tj. narkotyki, leki, alkohol) z terenu powiatów: wielickiego, bocheńskiego, nowotarskiego, nowosądeckiego, tarnowskiego, olkuskiego, chrzanowskiego, krakowskiego. Łącznie 2 595 osób.

Działania:

- zapewnienie schronienia i opieki socjalnej w noclegowni dla 2 595 osób,
- interwencje kryzysowe polegające na zapewnieniu wsparcia w sytuacjach kryzysu prowadzone przez specjalistę terapii uzależnień - działaniem objęto 40 osób,

- zajęcia informacyjno-edukacyjne prowadzone przez dyplomowaną pielęgniarkę, ukierunkowane na podniesienie wiedzy w zakresie zagrożeń związanych z używaniem narkotyków, zakażeń wirusowych, ograniczenie skali używania substancji psychoaktywnych i związanych z tym szkód zdrowotnych poprzez m.in. wymianę igieł i strzykawek. Działaniem objęto 60 osób.

Celem głównym zadania było zapewnienie schronienia osobom czynnie uzależnionym, redukcja szkód zdrowotnych i społecznych związana z używaniem środków psychoaktywnych, podniesienie wiedzy w zakresie zagrożeń związanych z używaniem narkotyków i ograniczenie skali używania substancji psychoaktywnych i związanych z tym szkód. Cel był realizowany poprzez zmniejszenie liczby osób czynnie uzależnionych od narkotyków, które nocują na dworcach, ulicach, pustostanach; redukcja szkód społecznych i zdrowotnych spowodowanych uzależnieniem; podniesienie wiedzy i świadomości osób uzależnionych w zakresie zagrożeń związanych z używaniem narkotyków; wzrost ich świadomości w zakresie profilaktyki HIV/AIDS oraz WZW typu B i C, COVID-19; ułatwienie dostępu do innych serwisów o charakterze medycznym, socjalnym oraz terapeutycznym; zmniejszenie kryminalizacji osób przyjmujących narkotyki. Program miał również na celu ograniczenie zakażeń HIV, HCV, HBS i innych chorób związanych z zażywaniem narkotyków a także uzyskanie poprawy stanu zdrowia u osób czynnie uzależnionych poprzez uczestnictwo w zajęciach informacyjno-edukacyjnych oraz wymianę igieł i strzykawek.

3. Projekt pn. „CANDIS” realizowany przez Centrum Profilaktyki i Edukacji Społecznej PARASOL w Krakowie.

Kwota umowy: 53 796 zł, w tym 15 740 zł

Odbiorcy: osoby będące użytkownikami konopi na poziomie używania szkodliwego lub uzależnienia, zgodnie z klasyfikacją chorób – 4 osoby z trzech różnych powiatów (powiat Kraków, powiat krakowski oraz powiat wielicki).

Działania:

- działania promocyjne – Zamieszczono informację o realizacji działania na stronie www.parasol.org.pl oraz profilach FB prowadzonych przez organizację, w tym przede wszystkim profilu Poradni „Parasolowe Centrum Terapii”. Informację rozesłano również mailem do współpracujących organizacji i instytucji, przede wszystkim kuratorów sądowych, szkół oraz poradni pomocowych. Informacja o projekcie dotarła do ok. 600 osób.
 - rozmowy wstępne, diagnostyczne/kwalifikacyjne – na rozmowy umawiano osoby, które po wstępnej rozmowie telefonicznej kwalifikowały się do udziału w projekcie i wyraziły na to zgodę. Podczas spotkania dokonywano wstępnej diagnozy kwalifikowalności do terapii CANDIS - do programu zakwalifikowano 4 osoby.
 - sesje – prowadzone przez specjalistę psychoterapii uzależnień, który odbył specjalistyczne szkolenie uprawniające do prowadzenia. Prowadzono dwugodzinne sesje zgodnie z założeniami programu terapeutycznego CANDIS. Łącznie zrealizowano 40 sesji trwających 80 godzin.
 - rozmowy podsumowujące rezultaty działań i uczestnictwa w projekcie, odbywane na bieżąco po każdym zakończeniu uczestnictwa w sesjach CANDIS. Ich celem było omówienie dotychczasowych efektów oraz przekazanie wskazówek do dalszej terapii.
- Głównym celem** zadania było zwiększenie dostępności do kompleksowej pomocy dla użytkowników konopi, w tym terapii krótkoterminowej prowadzącej do osiągnięcia abstynencji lub redukcja używania środka w zależności od indywidualnych potrzeb i możliwości odbiorcy. Cele szczegółowe projektu zostały określone jako: zwiększenie

dostępu do pomocy dla użytkowników konopi poprzez objęcie oddziaływaniem i udzielenie kompleksowego wsparcia; ograniczenie używania konopi, w tym również osiągnięcie abstynencji u uczestników projektu; zmiana przekonań nt. konopi oraz urealnienie posiadanej wiedzy w tym zakresie.

4. Projekt pn. „W terapii moc” realizowany przez Stowarzyszenie MONAR

Kwota umowy: 71 607 zł, w tym w 2023 r. 21 954 zł

Odbiorcy: Osoby uzależnione, będące w nawrocie choroby bądź zagrożone nawrotem (bezdolne, niepełnosprawne) absolwenci programu terapii zamieszkujący na terenie województwa małopolskiego (powiat wielicki, myślenicki, krakowski oraz miasto Kraków). W 2023 r. projektem objęto łącznie 42 osoby.

Działania:

- 180 konsultacji indywidualnych prowadzonych dla 25 osób. Konsultacje wpływają na poprawę jakości życia oraz poprawę zdolności do rozumienia siebie, co umożliwia rozpoznawanie sygnałów nawrotu, zwiększenie wglądu w problemy wynikające z własnych zachowań, czy obniżanie poziomu stresu w sytuacjach trudnych. Działanie to ma pozytywny wpływ na utrzymanie abstynencji przez osoby uzależnione.
- 60 interwencji kryzysowych udzielonych 42 osobom. Polegały one na pomocy w kryzysach i przy pojawianiu się głodów narkotykowych. Dotyczyły głównie kryzysów związanych ze stanem psychicznym w tym stanami depresyjnymi i innymi objawami związanymi z uzależnieniem

Głównym celem programu była zmiana postawy życiowej absolwenta z biernej na aktywną, nauczenie zdrowego stylu życia, poprawa jakości życia i maksymalne włączenie w życie społeczne zmniejszające ryzyko powrotu do czynnego uzależnienia. Program skierowany był do absolwentów ośrodka, którzy ukończyli pełny cykl leczenia stacjonarnego krótkoterminowego (6 – 7 miesięcy). Walorem programu jest jego dostępność zaraz po zakończonej terapii, co pozwala uniknąć nawrotu choroby i zapewnia dostępność również w godzinach wieczornych oraz w soboty i niedziele, ułatwia to kontynuację leczenia osobom podejmującym pracę oraz pomaga w zagospodarowaniu czasu wolnego, a także zwiększa poczucie bezpieczeństwa.

5. Projekt pn. „Nowa szansa, nowe życie” – Hostel readaptacyjny Monar

Kwota umowy: 44 855 zł, w tym w 2023 r. 15 988 zł

Odbiorcy: Osoby uzależnione po ukończonej terapii uzależnień (długoterminowej, krótkoterminowej oraz po terapii nawrotów choroby) potwierdzonej zaświadczeniem z placówki leczniczej. Łącznie 32 osoby.

Działania:

- Grupy wsparcia mające na celu wspomaganie w trudnych sytuacjach oraz uczenie potrzebnych umiejętności życiowych – 52 h,
- Grupa na temat nawrotów choroby – warsztaty mające na celu monitorowanie sytuacji ryzyka jako głównego elementu nawrotu, trenowanie nowych zachowań, ocena własnej skuteczności wobec sytuacji ryzyka – 48 h,
- Interwencje kryzysowe - indywidualne sesje w formie krótkich interwencji (wsparcie, ocena stanu klienta i rozmiaru kryzysu, sformułowanie planu rozwiązania sytuacji kryzysowej i zawarcie kontraktu) – 48 h,
- Warsztaty i grupy rozwoju osobistego - zorganizowana forma przekazania uczestnikom wiedzy i umiejętności, mających na celu wzmocnienie aktywności mieszkańca Hostelu

w zakresie inicjowania nowych zachowań opartych na nowej wiedzy, nowym sposobie postrzegania siebie, nowych postawach i umiejętnościach – 36 h,

- Warsztaty umiejętności psychospołecznych, elementy aktywizacji społecznej - Oddziaływania służące kształtowaniu określonych umiejętności społecznych i zawodowych – 36 h,
- Dyżur w placówce oraz wsparcie procesu readaptacji - forma indywidualnego wsparcia, mająca na celu m.in. monitorowanie realizacji planów osobistych, podejmowanie ról społecznych i ograniczanie szkód związanych z uzależnieniami, powrót do aktywnego życia w społeczeństwie i pracy zawodowej, pomoc w regulowaniu spraw zadłużenia, spraw karnych związanych z uzależnieniem oraz sprawowanie nadzoru – 48 h.

Główny cel projektu to adaptacja społeczna osób uzależnionych po ukończonej terapii. Zapewnienie osobom uzależnionym terapeutycznego oparcia oraz wsparcia społecznego, pozwalającego na zaspokojenie ważnych potrzeb życiowych, usamodzielnienie i integrację społeczną. Zapewnienie mieszkania na czas trwania projektu dla 32 osób.

6. Projekt pn. „Integracja i aktywizacja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym” realizowany przez Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta Koło Miechowskie w formie małego grantu

Kwota umowy: 7 000 zł

Odbiorcy: Osoby bezdomne, przebywające w schronisku dla osób bezdomnych, zagubione, z traumatycznymi doświadczeniami, uzależnione od alkoholu, niepotrafiące same wyjść z bezdomności. Łącznie 50 osób.

Działania:

- Wyjazd integracyjny i aktywizujący do Zakopanego ze zwiedzaniem miasta,
- Wykłady z tematyki uzależnienia od alkoholu

Celem zadania było zwiększenie poczucia własnej wartości, przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i patologii społecznej oraz aktywizacja społeczna mieszkańców schroniska, motywacja do zmian (podjęcia lub kontynuacji leczenia) i w konsekwencji do uzyskania samodzielności życiowej i wyjścia z bezdomności.

7. Projekt pn. Darmowy Punkt Konsultacyjny ds. uzależnień i problemów natury psychologicznej realizowany przez Fundację Instytut Rozwoju i Równowagi w Limanowej w formie małego grantu

Kwota umowy: 9 030 zł

Odbiorcy: Mieszkańcy powiatu limanowskiego, łącznie 98 osób.

Działania: pełnienie dyżuru, udzielanie konsultacji i porad przez instruktora terapii uzależnień i psychologa oraz wspomaganie Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w działaniu na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotykowych oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Głównym celem zadania było prowadzenie w grudniu na terenie Limanowej darmowego punktu konsultacyjnego ds. uzależnień i problemów natury psychologicznej dla osób uzależnionych (od hazardu, komputera, gier, alkoholu, narkotyków, leków a także innych środków psychoaktywnych), osób współuzależnionych, ofiar przemocy domowej, sprawców przemocy domowej oraz osób z problemami psychologicznymi.

5.3 Cel operacyjny 3 – Rozwój oraz wzmacnianie współpracy z instytucjami i osobami działającymi w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom oraz monitorowanie sytuacji epidemiologicznej dotyczącej uzależnień

W ramach celu trzeciego zaplanowanych zostało 7 zadań. Województwo Małopolskie w 2023 r. realizowało działania w ramach 6 zadań.

5.3.1 Organizacja konferencji, seminariów, narad, szkoleń, warsztatów poświęconych zdobywaniu nowej wiedzy, wymianie doświadczeń, promowania dobrych praktyk oraz podjęcia wspólnych działań na rzecz profilaktyki uzależnień

- Departament Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej przy współpracy z Ekspertem Wojewódzkim ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego oraz Wojewódzkim Ośrodkiem Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia (WOTUW) w Krakowie zorganizował w dniach 20-21 listopada 2023 r. konferencję dla Pełnomocników Gminnych ds. Uzależnień powołanych przez Wójtów/ Burmistrzów/ Prezydentów Miast. Spotkanie stanowiło okazję do poszerzenia oraz uaktualnienia wiedzy osób realizujących zadania związane z problematyką uzależnień. W konferencji wzięło udział ponad 70 osób. Podczas spotkania zaprezentowane zostały wstępne wyniki badania zachowań ryzykownych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych wśród młodych dorosłych przeprowadzonego w Tarnowie, powiecie tarnowskim i oświęcimskim na zlecenie Departamentu oraz Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii. Wyniki z przeprowadzonej analizy mogą stanowić podstawę do planowania przyszłych działań w ramach gminnych programów przeciwdziałania uzależnieniom. Przypomniane zostały podstawowe pojęcia związane z profilaktyką, w tym czynniki chroniące i wspierające oraz kryteria jakie powinny być stosowane przy planowaniu działań profilaktycznych. Omówiono działania profilaktyczne, które przynoszą wymierne korzyści (takie jak programy rekomendowane przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom) oraz działania, które z uwagi na niską skuteczność nie są rekomendowane do realizacji przez jednostki samorządu terytorialnego. Zaprezentowano również nowoczesne narzędzia ułatwiające przygotowanie diagnozy oraz ewaluacji działań profilaktycznych. Przedstawiciel Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie zaprezentował aktualne dane statystyczne dotyczące m.in.: substancji psychoaktywnych zabezpieczonych podczas działań operacyjnych na terenie województwa, liczby wykroczeń oraz przestępstw popełnionych pod wpływem tych substancji oraz liczby przestępstw stwierdzonych z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii - pozwoliło to na zobrazowanie jak ogromna jest skala zjawiska związanego z nielegalnymi substancjami uzależniającymi. Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii podzielił się informacją o dotychczas zrealizowanych działaniach w ramach MPPPU m.in. o kampanii społecznej, w ramach której powstała audycja pn. „Nie Ryzykuję, Nie Biorę” oraz pozostałych aktywnościach jakie zostały zaplanowane do końca 2023 r. Dużym zainteresowaniem cieszyło się wystąpienie Wspólnoty Anonimowych Narkomanów, która stanowi nieocenione wsparcie w procesie zdrowienia osób uzależnionych. Uczestnicy konferencji mieli okazję nie tylko dowiedzieć się, jak powstała wspólnota oraz jak wygląda proces zdrowienia oparty o program 12 kroków, ale również wysłuchać osobistej historii członków Wspólnoty dotyczącej ich uzależnienia oraz wsparcia jakie otrzymali w ramach Wspólnoty. Prezentacja ta skłoniła uczestników do zadawania wielu pytań. Kolejny

punkt programu stanowił wykład pn. „Lepiej przeciwdziałać niż leczyć - profilaktyka zachowań ryzykownych jako czynnik chroniący”, w trakcie którego przedstawione zostały liczne zagrożenia z jakimi mogą spotykać się dzieci i młodzież, ponieważ świadomość zagrożeń a także ich zrozumienie stanowią pierwszy krok do podejmowania wyzwań związanych z ograniczaniem ryzyka ich wystąpienia. Konferencję zakończyła prelekcja dotycząca motywowania osób uzależnionych do podjęcia terapii - za pomocą przykładów pokazano w jaki sposób należy prowadzić rozmowę z osobą uzależnioną aby wzbudzić w niej motywację do chęci zmiany swojego życia poprzez podjęcie decyzji o rozpoczęciu leczenia.

Źródło: Zdjęcia Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego

- Departament Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej wraz z Wojewódzką Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Krakowie oraz Stowarzyszeniem Profilaktyki Zdrowotnej „Jeden Świat” zorganizował konferencję pn. „Epidemia HIV w Polsce. Gdzie jesteśmy? Czego potrzebujemy? Wyzwania dla profilaktyki”. Wydarzenie odbyło się 12 grudnia w Centrum Konferencyjno-Szkoleniowym Krakowskiego Szpitala Specjalistycznego im. Św. Jana Pawła II. Tematyka konferencji wpisала się w założenia i cele przyświecające idei Światowego Dnia AIDS m. in. działania nakierowane na profilaktykę oraz zwiększenie wiedzy społeczeństwa dotyczącej zakażeń wirusem HIV i zachorowań na AIDS oraz problemów z jakimi borykają się osoby zakażone (takie jak obciążenie psychiczne czy stygmatyzacja społeczna). Skierowana była do pracowników placówek szkolno-wychowawczych (nauczycieli, pedagogów szkolnych, psychologów, wychowawców), pracowników socjalnych oraz pracowników struktur jednostek samorządowych i wojewódzkich. Udział w spotkaniu wzięło 145 osób.
- W dniach 17 - 18 maja 2023 r. w Krakowie z inicjatywy Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Europejskiego Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii (EMCDDA) oraz Województwa Małopolskiego odbył się Ogólnopolski Zjazd Ekspertów Wojewódzkich ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii. Uczestnicy spotkania mieli okazję porozmawiać o przyszłości systemu monitorowania narkotyków i narkomanii w Europie, zapoznać się z tajnikami metod forsitingowych (metodą delficką, Rip van Winkle i metodą scenariuszową) oraz ich stosowaniu przez EMCDDA. Podczas wykładów poruszone zostały kwestie związane ze specyfiką leczenia pacjenta z Ukrainy w Poradni Zdrowia Psychicznego, skalą używania substancji psychoaktywnych oraz realizacją zadań wynikających z Małopolskiego Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Uzależnieniom w 2023 r. W spotkaniu uczestniczyło 28 osób.

Źródło: Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomani Województwa Małopolskiego

- 23 maja 2023 r w Akademii Ignatianum w Krakowie, odbyło się seminarium szkoleniowe pn. „Przeciwdziałanie uzależnieniom od substancji psychoaktywnych oraz uzależnieniom behawioralnym”. Podczas wykładów zaprezentowane zostały praktyczne aspekty terapii uzależnień od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, profilaktyka i wybrane aspekty FASD oraz praktyczne aspekty funkcjonowania dziecka i rodziny z FASD. Przedstawiono również program „Czyste bity” Stowarzyszenia Monar działający w oparciu o Party working oraz informacje związane z rynkiem konopnym w Polsce. W spotkaniu wzięło udział 79 osób - studentów i wykładowców.

Źródło: Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego

- Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego we współpracy z Fundacją „Auxilium” zorganizował konferencję profilaktyczną z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom od substancji psychoaktywnych oraz uzależnieniom behawioralnym. Konferencja odbyła się 12 października 2023 r. w Kinie Sokół w Nowym Sączu. Podczas spotkania zaprezentowane zostały wstępne wyniki badania zachowań ryzykownych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych wśród młodych dorosłych przeprowadzonego w Tarnowie, powiecie tarnowskim i oświęcimskim na zlecenie Departamentu oraz Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii. Uczestnicy konferencji mieli również możliwość zapoznać się z pojęciem prężności osobowej (zdolność do adekwatnego radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych), tego czym jest, od czego zależy i w jakim stopniu wpływa na nasze życie oraz podejmowane przez nas decyzje. Przedstawione zostały również informacje jak obecnie wygląda rynek konopny w Polsce oraz na jakie zagrożenia jesteśmy narażeni w tzw. cyberprzestrzeni. Uczestnicy konferencji mieli

również okazję zapoznać się z informacjami przekazywanymi przez funkcjonariusza Policji w Krakowie na temat narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych, problematyką uzależnienia od czynności seksualnych, a także jak ogromne znaczenie ma profilaktyka w kontekście FASD oraz praktyczne aspekty funkcjonowania dziecka i rodziny z FASD. Spotkanie stanowiło również okazję do zaprezentowania oferty Wspólnoty Anonimowych Narkomanów, która stanowi nieocenione wsparcie w procesie zdrowienia osób uzależnionych oraz wysłuchania osobistej historii członków Wspólnoty dotyczącej ich uzależnienia oraz wsparcia jakie w niej otrzymali. W konferencji wzięło udział 231 osób.

AUXILIUM MAŁOPOLSKA
PROJEKT REALIZOWANY PRZY WSPARCIU FINANSOWYM WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO
KONFERENCJA PROFILAKTYCZNA
z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom od substancji psychoaktywnych oraz uzależnieniom behawioralnym

Szczegóły informacji i zapisy | 12 444 79 22 wew. 4 | ns.konfeo.com | konferencja@auxilium.edu.pl

Otwarcie konferencji
9.00 - 9.30 **dr Marcin M. Rzegocki**, Dyrektor Zarządzający Fundacji „Auxilium”
Karolina Załęga, Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii
Marta Mordarska, Przewodnicząca Komisji Polityki Prorodzinnej i Społecznej Sejmiku Województwa Małopolskiego

12 października 2023 r.
09.00 – 15.30
Kino Sokół
ul. Długosza 3
Nowy Sącz

prof. dr hab. Leszek Wieczorek, Agata Szewczyk Monitorowanie zachowań ryzykownych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych wśród młodych dorosłych wobec badań typu diagnoza zagrożeń patologiami społecznymi oraz monografia terenu	9.30 - 10.15
ks. dr Józef Partyka, Prezes Fundacji „Auxilium”, Tarnów Prozdrowotna rola prężności u osób uzależnionych	10.15 - 11.00
dr hab. Leszek Satora Rynek konopny w Polsce	11.00 - 11.30
podinsp. Wojciech Chechelski, Komenda Wojewódzka Policji w Krakowie Zagrożenia w cyberprzestrzeni	11.30 - 12.00
PRZERWA NA POCZĘSTUNEK	12.00 - 12.45
podkom. Hubert Bracik, Komenda Wojewódzka Policji w Krakowie Narkotyki i nowe substancje psychoaktywne. Walka edukacyjna	12.45 - 13.15
Bogna Białecka, psycholog, Fundacja Edukacji Zdrowotnej i Psychoterapii, Poznań Seksualizm a uzależnienie od pornografii	13.15 - 14.00
Wspólnota Anonimowych Narkomanów	14.00 - 14.45
Małgorzata Korolczuk, FASmija Praktyczne aspekty funkcjonowania dziecka i rodziny z FASD	14.45 - 15.15
Zakończenie Konferencji	15.15 - 15.30

Bezpłatny udział
Rejestracja obowiązkowa
Poczęstunek i przerwa kawowa
Certyfikat uczestnictwa

Źródło: Fundacja Auxilium

- Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego we współpracy z Sądem Okręgowym w Krakowie oraz Miejskim Centrum Profilaktyki Uzależnień w Krakowie zorganizował konferencję pn. „Postępowanie w stosunku do osoby uzależnionej od substancji psychoaktywnych w praktyce”. Celem konferencji było przedstawienie jak w praktyce wygląda zobowiązanie do leczenia odwykowego przez Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a także, jakie są zadania i czynności kuratorów sądowych wobec dorosłych uzależnionych. Przedstawione zostały również problemy prawne, jakie wiążą się z realizacją zobowiązania do poddania się leczeniu odwykowemu. Konferencja odbyła się 21 marca w Sądzie Okręgowym w Krakowie, uczestniczyło w niej 109 osób.

Źródło: Zdjęcia Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego

- Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia (WOTUW) w Krakowie wraz z Wojewódzką Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Krakowie zorganizowali trzy konferencje dla pedagogów, wychowawców, i nauczycieli, których celem było doskonalenie kompetencji wobec rosnących wyzwań w zakresie uzależnień w pracy wychowawczej dyrektorów szkół, wychowawców, nauczycieli i pedagogów:

- ✓ 25.04.2023 r. pn. „Depresja i uzależnienia wśród dzieci i młodzieży - porozmawiajmy”, liczba uczestników 398,

25 kwietnia 2023 / 9:00 - 14:30 / konferencja on-line

Depresja i uzależnienia wśród dzieci i młodzieży - porozmawiajmy

PROGRAM KONFERENCJI:

9:00-9:15	Otwarcie konferencji
	Jarosław Foremny - Małopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny dr n. med. Łukasz Cichocki, specjalista psychiatra - Zastępca Dyrektora ds. Lecznictwa Szpitala Klinicznego im. dr. Józefa Babińskiego w Krakowie
9:15-10:45	Szkolne wyzwania
	Dominika Wąsik - psychoterapeuta, specjalista terapii uzależnień, socjoterapeuta
10:45-11:00	PRZERWA
11:00-12:30	Jak postępować z osobą uzależnioną - jak reagować, rozmawiać, jak skutecznie pomagać ?
	Jarosław Bugaj - psycholog, psychoterapeuta, specjalista terapii uzależnień
12:30-13:00	Trudności emocjonalne okresu rozwojowego - jak pomagać?
	lek. Dorota Wilanowska-Parda - specjalista psychiatrii ogólnej, specjalista psychiatrii dzieci i młodzieży, psychoterapeuta
13:00-14:30	Możliwości i propozycje w zakresie profilaktyki zaburzeń psychicznych wśród dzieci i młodzieży
	dr Agnieszka Fusińska-Korpik - psycholog, psychoterapeuta

Osoby zainteresowane udziałem w konferencji proszone są o zgłoszenie poprzez przesłanie karty zgłoszenia na adres e-mail: konferencja@wsse.krakow.pl do dnia 20 kwietnia 2023 r. (decyduje kolejność zgłoszeń). Warunkiem uczestnictwa jest otrzymanie od organizatora e-maila w dniach od 21 do 24 kwietnia br. z potwierdzeniem zakwalifikowania do udziału oraz danymi do logowania. Udział w konferencji jest bezpłatny.

Organizatorzy:

Szpital Kliniczny
im. dr. Józefa Babińskiego
w Krakowie
INSTYTUCJA
WOJEWÓDZTWA
MAŁOPOLSKIEGO

Wojewódzka Stacja
Sanitarno-Epidemiologiczna
w Krakowie

MAŁOPOLSKA
Konferencja realizowana ze środków
finansowych Województwa Małopolskiego

Źródło: WOTUW w Krakowie i WSSE w Krakowie

- ✓ 20.10.2023 r. pn. „Współczesne uzależnienia dzieci i młodzieży”, liczba uczestników 110,

10.11.2023 / 9:30 – 14:45 / konferencja on-line

Zdrowie psychiczne i uzależnienia wśród uczniów – jak rozpoznać problem, jak reagować i wspierać?

PROGRAM KONFERENCJI:

9:30-9:45	Otwarcie konferencji
	Jarosław Foremny - Małopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny Michał Tochowicz - Dyrektor Szpitala Klinicznego im. dr. Józefa Babińskiego SPZOZ w Krakowie
9:45-10:30	Odporność psychiczna, jak ją rozwijać, na co zwracać uwagę?
	dr n. med. Łukasz Cichocki, specjalista psychiatra - Zastępca Dyrektora ds. Lecznictwa Szpitala Klinicznego im. dr. Józefa Babińskiego SPZOZ w Krakowie
10:30-12:00	Budujemy mosty – znaczenie relacji w edukacji i wychowaniu
	Dominika Wąsik - psychoterapeuta, specjalista terapii uzależnień, socjoterapeuta
12:00-12:15	PRZERWA
12:15-13:15	Zachowania suicydalne wśród dzieci i młodzieży
	dr Agnieszka Fusińska-Korpik - psycholog, psychoterapeuta
13:15-14:45	Objawy uzależnienia (od substancji i nowych technologii)
	Jarosław Bugaj - psycholog, psychoterapeuta, specjalista terapii uzależnień

Osoby zainteresowane udziałem w konferencji proszone są o zgłoszenie się poprzez przesłanie karty zgłoszenia na adres e-mail: konferencja@wsse.krakow.pl do dnia 7 listopada 2023 r. (decyduje kolejność zgłoszeń). Warunkiem uczestnictwa jest otrzymanie od organizatora e-maila w dniach od 7 do 9 listopada br. z potwierdzeniem zakwalifikowania do udziału oraz danymi do logowania. Udział w konferencji jest bezpłatny.

Organizatorzy:

Źródło: WOTUW w Krakowie i WSSE w Krakowie

- ✓ 10.11.2023 r. pn. „Zdrowie psychiczne i uzależnienia wśród uczniów – jak rozpoznać problem, jak reagować, jak wspierać?”, liczba uczestników 403.

4 listopada 2022 / 8:45 - 14:45 / konferencja on-line

Problemy dzieci i młodzieży we współczesnym świecie.

PROGRAM KONFERENCJI:

8:45-9:00	Otwarcie konferencji
	Jarosław Foremny - Małopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny Michał Tochowicz - Dyrektor Szpitala Klinicznego im. dr. Józefa Babińskiego w Krakowie
9:00-10:00	Problemy dzieci i młodzieży we współczesnym świecie
	Mariusz Kokodyński - spec. psychiatra, psychoterapeuta
10:00-11:30	Procesy i zjawiska grupowe w klasie szkolnej
	Dominika Wąsik - psychoterapeuta, specjalista terapii uzależnień, socjoterapeuta
11:30-13:00	Wzmacnianie kompetencji społeczno-emocjonalnych wśród dzieci i młodzieży szkolnej – rola rodziny i środowiska szkolnego
	dr Agnieszka Fusińska-Korpik - psycholog, psychoterapeuta
13:00-14:30	Rodzaje i objawy uzależnień – jak pomóc, jak rozmawiać?
	Jarosław Bugaj - psycholog, psychoterapeuta, specjalista terapii uzależnień
14:30-14:45	Zakończenie konferencji

Osoby zainteresowane udziałem w konferencji proszone są o zgłoszenie poprzez przesłanie karty zgłoszenia na adres email: konferencja.wsse.krakow@sanepid.gov.pl do dnia 26 października 2022 r. (decyduje kolejność zgłoszeń). Warunkiem uczestniczenia jest otrzymanie od organizatora e-maila w dniach od 2 do 3 listopada br. z potwierdzeniem zakwalifikowania do udziału oraz danymi do logowania. Udział w konferencji jest bezpłatny.

Organizatorzy:

Źródło: WOTUW w Krakowie i WSSE w Krakowie

- Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia (WOTUW) w Krakowie we współpracy z Uniwersytetem Pedagogicznym w Krakowie

zorganizował konferencję dla studentów pedagogiki pn. „Człowiek w orbicie współczesnych zagrożeń – nowe strategie - standardy w profilaktyce i terapii uzależnień”. Celem konferencji było dostarczenie wiedzy na temat ryzykownych zachowań i szkodliwości używania substancji psychoaktywnych. Konferencja odbyła się na Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie. Liczba uczestników 198 osób.

5.3.2 Monitorowanie, badanie problematyki związanej z sytuacją epidemiologiczną w zakresie używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP, spożywania alkoholu (z uwzględnieniem monitorowania poziomu i struktury spożycia oraz dostępności alkoholu) oraz w zakresie uzależnień behawioralnych oraz zagrożeń zakażeniem wirusem HIV

Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego we współpracy z prof. dr hab. Leszkiem Wieczorkiem oraz mgr Agatą Szewczyk (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach i Akademia Piotrkowska w Piotrkowie Trybunalskim) przygotował badanie ankietowe dotyczące zagrożeń związanych z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych wśród młodych dorosłych. Badanie przeprowadzone zostało w 2023 r. w trzech powiatach województwa małopolskiego tarnowskim, oświęcimskim oraz mieście Tarnów. Wyniki badania przedstawiono w pkt. 3.1 niniejszego raportu.

Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego uczestniczył również w wydarzeniach ważnych z punktu widzenia monitorowania problematyki związanej z używaniem substancji psychoaktywnych, wymiany doświadczeń i wiedzy w tym zakresie, m.in. w międzynarodowej konferencji „Profilaktyka oraz monitorowanie uzależnień na poziomie lokalnym – wyzwania i szanse”.

5.3.3 Rozwijanie platformy współpracy pomiędzy instytucjami działającymi w obszarze uzależnień

W dniu 5 września 2023 r. w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego odbyło się spotkanie przedstawicieli placówek pomocowych zajmujących się m. in. przeciwdziałaniem uzależnieniom z pracownikami Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie, Centrum Powiadomienia Ratunkowego w Krakowie oraz Straży Miejskiej w Krakowie. Spotkanie to zainicjowane zostało przez Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii w celu wypracowania wspólnych metod działania, w sytuacjach wymagających interwencji, w placówkach profesjonalnie zajmujących się pomocą klientom z zaburzeniami psychicznymi, uzależnionymi, w kryzysie bezdomności. Personel tych placówek, jest kadrą wysoko wyspecjalizowaną, potrafiącą sobie radzić w sytuacjach zagrożenia, jednak w szczególnych przypadkach kontaktu z agresywnym czy pobudzonym klientem czasami metody psychologiczne są niewystarczające i konieczne jest wsparcie służb prewencyjnych. Każda prośba placówki o interwencję służb, jest uzasadnionym i ocenionym na wysoki stopień ryzyka wezwaniem pomocy. Podczas spotkania ustalone zostały wytyczne i zasady dotyczące zgłoszeń przekazywanych do Centrum Powiadomienia Ratunkowego czy też bezpośrednio do Policji lub Straży Miejskiej informacji, które są niezbędne, aby wezwania uzyskiwały wysoki priorytet realizacji. W spotkaniu wzięło udział 12 osób.

Efektom spotkania, o którym mowa powyżej, była również wizyta studyjna przedstawicieli placówek pomocowych w siedzibie Centrum Powiadomienia Ratunkowego (CPR) przy ul. Szlak w Krakowie, która odbyła się 10 października 2023 r. Jej uczestnicy mieli okazję zapoznać się z organizacją systemu powiadamiania ratunkowego w Polsce, jakiego rodzaju zadania realizuje CPR, liczba zgłoszeń jakie obsługuje Centrum w Krakowie w przeciągu miesiąca, jak wygląda obsługa połączeń na numer 112 w przypadku wyłączenia

Krakowskiego Centrum np. w skutek awarii systemów, informacją dotyczącą problemów z jakimi najczęściej spotykają się pracownicy Centrum czy schematami systemu powiadamiania ratunkowego. Przedstawione informacje zostały wzbogacone o możliwość obserwacji pracy dyspozytorów - w jaki sposób wygląda obsługa zgłoszeń. Pozwoliło to na większe zrozumienie w jaki sposób prowadzony jest obieg informacji w Systemie Powiadamiania Ratunkowego oraz jak istotne jest przekazywanie kluczowych informacji w trakcie połączenia alarmowego, co pozwoli na szybsze uruchomienie właściwych służb ratunkowych oraz znacząco skróci czas dotarcia do osoby potrzebującej pomocy.

Źródło: Departament Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego

4 października 2023 r. w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego w Krakowie odbyło się posiedzenie Małopolskiej Rady ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom. Małopolska Rada ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom została powołana uchwałą nr 693/22 Zarządu Województwa Małopolskiego z 10 maja 2022 r. Jest organem opiniodawczo – doradczym w zakresie monitorowania i koordynowania realizacji poszczególnych celów operacyjnych wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym na lata 2022-2026 i działa społecznie. Rada jest również ważnym gremium w realizacji działań w obszarze uzależnień, a wiedza oraz doświadczenie Ekspertów stanowią cenne wsparcie dla działań w tym obszarze. W skład Rady wchodzi przedstawiciele instytucji i organizacji zaangażowanych w działania na rzecz profilaktyki uzależnień. W trakcie spotkania Pani Karolina Załęga Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego oraz Pani Katarzyna Kosiorowska Koordynator Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Krakowie przedstawiły realizowane w 2023 r. zadania wynikające z Programu. Następnie Pani Agnieszka Litawa-Janowska Prezes Krakowskiego Stowarzyszenia Terapeutów przedstawiła ofertę szkolenia specjalizacyjnego opracowaną w oparciu o program szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie psychoterapii uzależnień zatwierdzonych przez Ministra Zdrowia. Wszyscy zgromadzeni docenili przygotowany program szkolenia.

W posiedzeniu uczestniczyła również Pani Marta Mordarska - Przewodnicząca Komisji Polityki Prorodzinnej i Społecznej Sejmiku Województwa Małopolskiego, która podziękowała za współpracę oraz organizację licznych konferencji, szkoleń i wydarzeń w obszarze uzależnień. Szczególne podziękowania skierowała do Pani Prezes KSTU za podjęcie wyzwania i ogrom pracy włożonej w kompleksowe przygotowanie szkolenia specjalizacyjnego dla terapeutów. Spotkanie zakończyło się deklaracją i zobowiązaniem do dalszej współpracy i działań na rzecz wzmocnienia potencjału kadr pracujących w obszarze uzależnień oraz podejmowania kolejnych inicjatyw w tym obszarze służących mieszkańcom województwa małopolskiego.

Źródło: Departament Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego

Spotkania Międzyinstytucjonalnej Platformy Współpracy na rzecz Przeciwdziałania Narkomanii

W 2023 roku w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego w Krakowie odbyły się dwa spotkania Międzyinstytucjonalnej Platformy Współpracy na rzecz Przeciwdziałania Narkomanii pod przewodnictwem Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego - w marcu oraz w grudniu. Są to cykliczne spotkania przedstawicieli instytucji z regionu Małopolski, które zajmują się różnymi aspektami w obszarze szeroko pojętego rozwiązywania problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. W skład Platformy wchodzi przedstawiciele następujących Instytucji: Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM, Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Krakowie, Kuratorskiej Służby Sądowej w Krakowie, Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie, Miejskiego Centrum Profilaktyki Uzależnień w Krakowie, Szpitala Klinicznego im. dr. Józefa Babińskiego SPZOZ w Krakowie, Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie, Małopolskiego Stowarzyszenia Probacja, Fundacją Wspomagającą Wychowanie „Archezja”, Małopolskiego Ośrodka Fundacji Praesterno, Stowarzyszenia MONAR, Straży Miejskiej w Krakowie, Krajowego Biura Przeciwdziałania Narkomanii, Centrum Unimed Ośrodka Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży, Krakowskiego Centrum Terapii Uzależnień, Domu MONARU w Krakowie, Centrum Profilaktyki i Edukacji Społecznej PARASOL w Krakowie, Krakowskiego Ośrodka Diagnozy i Psychoterapii, Punktu Konsultacyjno-Diagnostycznego w Tarnowie. Łącznie w obydwu spotkaniach uczestniczyło 51 osób.

Podczas spotkań uczestnicy mieli okazję zapoznać się z zadaniami realizowanymi przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krakowie oraz przesłankami do zobowiązania do leczenia przymusowego, a także przebiegiem leczenia osób uzależnionych od alkoholu. Kierownik Centrum Integracji Pro Domo przedstawił specyfikę pracy z osobami uzależnionymi, doświadczonymi izolacją penitencjarną oraz ofertę pomocy świadczonej przez

Ośrodek Pomocy Postpenitencjarnej Centrum Integracji Pro Domo dla osób uzależnionych zwalnianych z zakładów karnych, odbywających karę pozbawienia wolności i ich rodzin. Zaprezentowane zostały także wyniki Raportu z badania ankietowego kondycji psychicznej młodzieży, przeprowadzonego w ramach projektu Żyj z Sensem. W trakcie spotkań prowadzone były również dyskusje związane z poruszonymi zagadnieniami – uczestnicy chętnie dzielili się swoją wiedzą, doświadczeniem oraz przemyśleniami.

Źródło: Departament Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego

5.3.4 Rozwijanie i wspieranie działań Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego w realizacji zadań statutowych – zarządzanie i koordynacja Programu

Województwo Małopolskie w 2023 r. przekazało kwotę 350 700 zł na realizację zadań przez Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego. Zgodnie z art. 9 ustawy z dnia z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii do zadań Eksperta, realizowanych na terenie województwa ze środków określonych w budżecie samorządu województwa należy:

- Zbieranie, gromadzenie, wymiana informacji i dokumentacji w zakresie przeciwdziałania narkomanii, objętych badaniami statystycznymi statystyki publicznej, oraz opracowywanie i przetwarzanie zebranych danych.
- Prowadzenie i inicjowanie badań dotyczących problemów narkotyków i narkomanii oraz opracowywanie i udostępnianie ich wyników.
- Gromadzenie, przechowywanie i udostępnianie baz danych dotyczących narkotyków i narkomanii.
- Formułowanie wniosków sprzyjających kształtowaniu adekwatnej do sytuacji strategii reagowania na problem narkomanii.
- Gromadzenie i udostępnianie publikacji na temat narkotyków i narkomanii.
- Gromadzenie i analiza informacji dotyczących nowo pojawiających się trendów w używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych i środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych.

Ekspert jest także jednym z kluczowych realizatorów Małopolskiego Programu Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym na lata 2022-2026. Działania zrealizowane przez Eksperta w 2023 r. opisane zostały w poszczególnych celach operacyjnych zawartych w rozdziale 5 niniejszego raportu. Obecnie nie ma już podziału na profilaktykę i leczenie uzależnienia od alkoholu, innych substancji psychoaktywnych czy uzależnień behawioralnych. Uzależnienia traktowane są, jako jeden obszar, którym należy się

zająć w sposób kompleksowy, wielowymiarowy, co daje najbardziej efektywne możliwości do owocnej pracy. W związku z czym Ekspert realizował niektóre z działań we współpracy z Wojewódzkim Ośrodkiem Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Krakowie.

5.3.5 Wspieranie WOTUW w realizacji zadań statutowych – zarządzanie i koordynacja Programu.

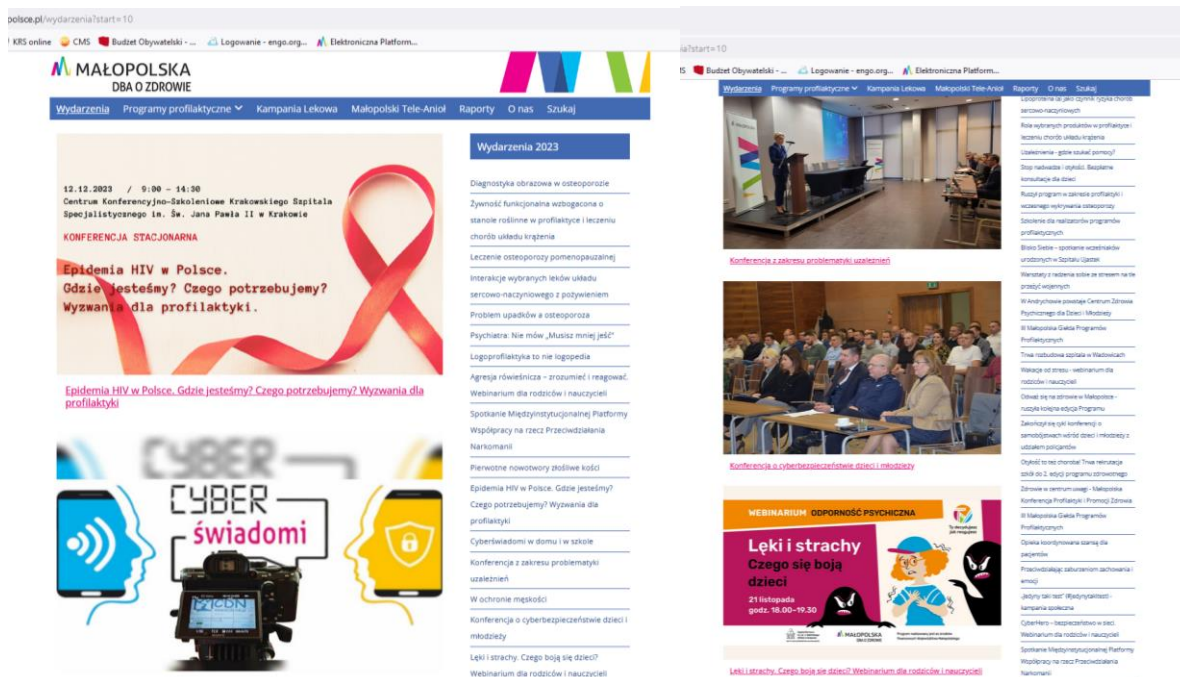
Województwo Małopolskie w 2023 r. przekazało kwotę 240 000 zł dla Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Krakowie (WOTUW) na realizację zadań pozaleczniczych określonych w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 15 grudnia 2018 r. w sprawie funkcjonowania podmiotów leczniczych sprawujących opiekę nad uzależnionymi od alkoholu, zmienionym Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 maja 2020 r. oraz wynikających z Małopolskiego Programu Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym na lata 2022-2026 jako jednego z realizatorów. Zgodnie z powyższym rozporządzeniem do zadań WOTUW należy:

- monitorowanie funkcjonowania placówek leczenia uzależnienia od alkoholu w zakresie dostępności świadczeń stacjonarnych i całodobowych oraz ambulatoryjnych w sprawowaniu opieki nad uzależnionymi od alkoholu na terenie województwa,
- ocena jakości świadczeń stacjonarnych i całodobowych oraz ambulatoryjnych w sprawowaniu opieki nad uzależnionymi od alkoholu udzielanych na terenie województwa oraz przygotowanie wniosków i zaleceń w tym zakresie, w tym dotyczących podjęcia doskonalenia zawodowego pracowników placówek;
- opiniowanie wojewódzkich strategii i planów w zakresie zdrowia publicznego;
- udzielanie konsultacji podmiotom leczniczym prowadzącym placówki oraz innym podmiotom zajmującym się rozwiązywaniem problemów alkoholowych;
- prowadzenie działalności metodyczno-organizacyjnej w zakresie zbierania i opracowywania danych statystycznych dotyczących rozpowszechnienia uzależnienia od alkoholu i związanych z nim problemów oraz leczenia uzależnienia od alkoholu na terenie województwa, a także ocena tych danych;
- inicjowanie i realizacja działań podnoszących kwalifikacje zawodowe pracowników merytorycznych zatrudnionych w placówkach, w tym organizowanie staży i szkoleń;
- inicjowanie i prowadzenie działań podnoszących kompetencje zawodowe osób współdziałających z placówkami w realizacji zadań programowych;
- współpraca z Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (obecnie Krajowym Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom) oraz wojewódzkim konsultantem do spraw psychiatrii i wojewódzkim konsultantem do spraw psychologii klinicznej.

Zadania zrealizowane przez WOTUW opisane zostały w poszczególnych celach operacyjnych zawartych w rozdziale 5 niniejszego raportu. Obecnie brak jest podziału na profilaktykę i leczenie uzależnienia od alkoholu, innych substancji psychoaktywnych czy uzależnień behawioralnych. Uzależnienia traktowane są, jako jeden obszar, którym należy się zająć w sposób kompleksowy, wielowymiarowy, co daje najbardziej efektywne możliwości do owocnej pracy. W związku z czym część działań WOTUW realizował we współpracy z Ekspertem Wojewódzkim ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego.

5.3.6 Prowadzenie i rozwijanie strony internetowej województwa małopolskiego dotyczącej profilaktyki

Województwo Małopolskie prowadzi działalność informacyjną nt. organizowanych wydarzeń/ kampanii/ akcji profilaktycznych, ogłaszanych konkursów w obszarze uzależnień odbywających się na terenie województwa małopolskiego poprzez zamieszczanie ich na stronie www.profilaktykawmalopolsce.pl (142 tys. odsłon, blisko ok 98 tys. odwiedzających stronę w 2023 r.).

Źródło: Strona internetowa www.profilaktykawmalopolsce.pl

6. Efekty działań podejmowanych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom

W 2023 r. Samorząd Województwa realizując cele operacyjne Małopolskiego Programu Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym na lata 2022-2026 wspierał działania profilaktyczne oraz edukacyjne wśród dzieci, młodzieży i dorosłych w obszarze problematyki alkoholowej, innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych. Realizował działania na rzecz rozwoju pomocy osobom uzależnionym. Rozwijał oraz wzmacniał współpracę z instytucjami oraz osobami działającymi na rzecz rozwiązywania problemów społecznych i uzależnień.

Najważniejsze działania podejmowane przez Samorząd Województwa Małopolskiego w 2023 roku w ramach realizacji Programu to:

- ✓ Dofinansowanie zadań poza leczniczych realizowanych przez Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia oraz Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego,
- ✓ Przeprowadzenie konkursu ofert na realizację zadań publicznych Województwa Małopolskiego w dziedzinie profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom,
- ✓ Konferencje/szkolenia/warsztaty we współpracy z Ekspertem oraz WOTUW, w tym dla Pełnomocników Gminnych ds. Uzależnień, dla różnych grup zawodowych, tj.: nauczycieli, pedagogów, studentów pedagogiki, pracowników administracji samorządowej, pracowników służb mundurowych, pracowników socjalnych,
- ✓ Organizacja szkoleń w obszarze problematyki FASD,
- ✓ Organizacja spotkania Małopolskiej Rady ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom,
- ✓ Systemowe wsparcie i terapia dzieci z FASD oraz działania edukacyjne dla ich rodziców i opiekunów,
- ✓ Realizacja projektu „Zagrożenia w sieci – profilaktyka, reagowanie”,
- ✓ Realizacja zadań z obszaru przeciwdziałania uzależnieniom w formie małych grantów.
- ✓ Finansowanie superwizji, szkoleń, warsztatów dla terapeutów uzależnień.

Podjęte działania przełożyły się na:

- Objęcie grupy prawie 1 300 uczniów w wieku 12-15 lat rekomendowanym programem profilaktycznym, mającym na celu wzmocnienie postaw pro-abstynenckich u nastolatków stojących przed progiem inicjacji alkoholowej poprzez wzrost wiedzy o możliwościach rozwoju bez używania substancji psychoaktywnych i zmianę błędnych przekonań normatywnych (pro-alkoholowych norm środowiskowych), promocję zdrowego stylu życia, wykształcenie umiejętności podejmowania abstynencji w sytuacji nacisków środowiskowych,
- Objęcie rekomendowanym programem profilaktyki selektywnej prawie 100 osobowej grupy młodzieży zagrożonej w sposób szczególny obecnością czynników ryzyka związanych z używaniem narkotyków lub podejmowaniem innych zachowań ryzykownych, mającej problemy w obszarze poprawnej adaptacji społecznej: eksperymentującej w sposób ryzykowny z narkotykami, nadużywającej alkoholu, zaniedbanej edukacyjnie, wychowawczo, kulturowo, samotnej, wycofującej się z kontaktów z rówieśnikami, mającej problemy z utrzymaniem się w roli ucznia, wchodzącej w grupy subkulturowe, pochodzącej z rodzin ubogich, zmarginalizowanych i dysfunkcyjnych (alkoholizm, trwałe bezrobocie, kryminogenność, przemoc itp.), przejawiającej zachowania autoagresywne (okaleczanie się, próby i myśli samobójcze) i agresywne wobec innych, mającej za sobą konflikty z prawem oraz rodziców i opiekunów,
- Podniesienie kompetencji kadry pedagogicznej w zakresie wczesnego diagnozowania i sprawnego reagowania na zachowania ryzykowne uczniów, a przez to ograniczenie wśród uczniów używania substancji psychoaktywnych (nikotyny, alkoholu, narkotyków, „dopalaczy”), przeszkolono ponad 400 nauczycieli, pedagogów, wychowawców klas,
- Prowadzenie bezpłatnej specjalistycznej infolinii profilaktyczno-informacyjnej oraz poradnictwa specjalistycznego w poradniach stacjonarnych osobom w trudnej sytuacji życiowej, w szczególności z problemami związanymi z uzależnieniami oraz ich rodzinom.
- Upowszechnienie wiedzy dotyczącej profilaktyki uzależnień behawioralnych wśród rodziców i osób zainteresowanych tematyką poprzez nagranie i publikację podcastów przybliżających specyfikę uzależnienia behawioralnego niejednokrotnie związanego z zachowaniem akceptowanym społecznie, a także wyposażających rodziców w wiedzę i narzędzia oraz wskazujących informacje gdzie szukać pomocy.
- Opracowanie i dystrybucja 2 tys. egzemplarzy oraz udostępnienie online broszury pt. „Zagrożenia związane z używaniem benzodiazepin”. Publikacja dostarcza wiedzy na temat zagrożeń związanych z używaniem leków z grupy benzodiazepin oraz form interwencji, pomocy i leczenia. Broszura skierowana jest w szczególności do przedstawicieli służb społecznych, pracowników socjalnych, kuratorów sądowych, służb porządkowych (policja, straż miejska, służba więzienna), środowisk medycznych (pracownicy poradni leczenia uzależnień, przychodni rodzinnych), osób odpowiedzialnych za organizowanie systemu ochrony zdrowia i polityki społecznej, osób zajmujących się profilaktyką uzależnień w szkołach i ośrodkach wychowawczych oraz opiekuńczych.
- Zwiększenie dostępności i poszerzenie oferty programu ograniczania redukcji szkód zdrowotnych dla ponad 2,5 tys. osób używających narkotyków lub uzależnionych, które noc spędzają na ulicach, dworcach, pustostanach poprzez: zapewnienie noclegu, udzielenie pomocy w leczeniu uzależnień, prowadzenie zajęć terapeutycznych

i działania edukacyjne, a tym samym poprzez zapewnienie im schronienia zmniejszenie ilości przestępstw dokonywanych przez te osoby w miejscach publicznych.

- Realizację programów terapeutycznych skierowanych do osób uzależnionych po ukończonej terapii mających na celu utrzymanie abstynencji, a także przygotowanie do samodzielności.
- Rozwój systemu kształcenia zawodowego oraz podniesienie kwalifikacji pracowników lecznictwa odwykowego poprzez dofinansowanie superwizji dla zespołów terapeutycznych w 27 placówkach leczenia uzależnień oraz organizację konferencji/szkoleń/warsztatów dla terapeutów uzależnień, w których wzięło ponad 100 osób.
- Zwiększenie kompetencji zawodowych ponad 2,7 tys. nauczycieli, pedagogów, studentów pedagogiki, kuratorów sądowych, pracowników socjalnych, funkcjonariuszy policji, pracowników administracji publicznej poprzez organizację licznych konferencji z obszaru problematyki uzależnień.
- Dostarczenie wiedzy o zaburzeniach związanych z występowaniem FASD wśród dzieci i młodzieży pracownikom personelu medycznego (lekarzom POZ i położnym), który jest pierwszym ogniwem w procesie diagnostycznym dzieci z problemem FASD oraz przedstawicielom ośrodków adopcyjnych, pracownikom placówek szkolno-wychowawczych, nauczycielom, pedagogom małopolskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych.
- Wsparcie rozwoju lecznictwa oraz pomocy dla dzieci i młodzieży z FASD a także ich rodzin poprzez dofinansowanie diagnostyki (dla 78 osób) i terapii (42 osób) oraz warsztatów i grup wsparcia dla rodziców i opiekunów.
- Prowadzenie Punktu Konsultacyjno-Diagnostycznego z możliwością wykonania bezpłatnych testów na HIV połączonych z poradnictwem okołotestowym.
- Współpracę z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji projektów dotyczących profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom.
- Wsparcie samorządów gminnych w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom poprzez organizację konferencji dla Pełnomocników Gminnych ds. Uzależnień działających w gminach województwa małopolskiego mającą na celu podniesienie kompetencji osób realizujących zadania związane z problematyką uzależnień wymianę doświadczeń, promowanie dobrych praktyk.
- Rozwój strony internetowej poświęconej szeroko rozumianej profilaktyce zdrowia, w tym problematyce uzależnień.
- Wzmocnienie rozwoju współpracy międzyinstytucjonalnej na poziomie regionalnym z instytucjami działającymi w obszarze uzależnień poprzez organizację spotkań Międzyinstytucjonalnej Platformy Współpracy, w których wzięli udział przedstawiciele instytucji z regionu Małopolski, zajmujących się różnymi aspektami w obszarze szeroko pojętego rozwiązywania problemów związanych z używaniem substancji oraz organizację posiedzenia Małopolskiej Rady ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom.
- Przeprowadzenie diagnozy dotyczącej stosowania substancji psychoaktywnych przez młodych dorosłych w trzech powiatach województwa małopolskiego. Wyniki z przeprowadzonej analizy mogą stanowić podstawę do planowania przyszłych działań w ramach Małopolskiego Programu Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym na lata 2022-2026.

7. Rekomendacje

- Wzmocnienie działań Samorządu Województwa Małopolskiego w kierunku zwiększenia liczby gmin aktywnie uczestniczących w spotkaniach pełnomocników celem wymiany doświadczeń oraz aktualizacji wiedzy z zakresu problematyki uzależnień.
- Dalsze wspieranie programów profilaktycznych rekomendowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (KCPU) oraz Ośrodek Rozwoju Edukacji oraz Instytut Psychiatrii i Neurologii.
- Kontynuacja realizacji działań edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży oraz podniesienie ich świadomości społecznej na temat zagrożeń, jakie za sobą niesie użytkowanie substancji psychoaktywnych oraz uzależnienie od zachowań.
- Wspieranie zapewnienia systemowego wsparcia i terapii dla dzieci ze Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych (Fetal Alcohol Spectrum Disorder – FASD) oraz dla ich rodziców i opiekunów.
- Kontynuacja realizacji konkursów ofert oraz ofert na podstawie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego tzw. „małych grantów” ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki uniwersalnej, selektywnej oraz wskazującej.
- Edukacja kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień.
- Organizacja konferencji, seminariów, narad, szkoleń, warsztatów poświęconych zdobywaniu nowej wiedzy, wymianie doświadczeń, promowania dobrych praktyk oraz podjęcia wspólnych działań na rzecz profilaktyki uzależnień.
- Kontynuacja współpracy międzyinstytucjonalnej celem wymiany informacji na temat możliwości jakimi dysponują konkretne instytucje w kontekście pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym oraz realizacji wspólnych przedsięwzięć.
- Udzielanie wsparcia finansowego dla Punktów Konsultacyjno-Diagnostycznych znajdujących się na terenie województwa małopolskiego oraz zwiększanie liczby wykonanych badań i wykrytych zakażeń wirusem HIV, co przyczynia się do wykrywania większej liczby zakażonych i chorych. Dzięki poradom profilaktycznym towarzyszącym wykonywaniu testów, klienci Punktów dowiadują się, jakie zachowania są ryzykowne i jak w przyszłości można się ich ustrzec, co może mieć bezpośrednie przełożenie na zmniejszenie ilości zakażeń w przyszłości.
- Prowadzenie edukacji publicznej i medialnych kampanii społecznych w zakresie: problematyki uzależnienia od substancji psychoaktywnych (w tym związanych z ich okazjonalnym/ryzykownym przyjmowaniem), FASD, zagrożeń uzależnieniami behawioralnymi oraz zapobiegania zachowaniom ryzykownym w kontekście zakażeń HIV oraz innych zakażeń przenoszonych drogą płciową, adresowanych do różnych grup społecznych.
- Zwiększenie wiedzy rodziców, nauczycieli, pedagogów w obszarze uzależnień od alkoholu, narkotyków i „dopalaczy” oraz ich rzeczywistej szkodliwości a także podnoszenie ich kompetencji wychowawczych.

Powyższe rekomendacje mają na celu poprawę sytuacji w regionie poprzez zwiększenie adekwatnych działań na rzecz profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom. Połączenie działań z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom od substancji psychoaktywnych (narkotyki i alkohol) oraz uzależnieniom od czynności podniesie efektywność wydatkowania środków finansowych przeznaczonych na realizację Małopolskiego Programu Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym na lata 2022-2026.

ZAŁĄCZNIKI:

Załącznik nr 1 Zrealizowane wskaźniki w 2023 roku w ramach Małopolskiego Programu Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym na lata 2022-2026.

Zadania	Wskaźniki	Mierniki	Realizatorzy	2023 rok
Cel 1. WSPIERANIE DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH ORAZ EDUKACYJNYCH WŚRÓD DZIECI, MŁODZIEŻY I DOROSŁYCH W OBSZARZE PROBLEMATYKI ZWIĄZANEJ Z UZALEŻNIENIAMI				
1.1 Wsparcie działalności organizacji pozarządowych i innych podmiotów w obszarze profilaktyki narkomanii, profilaktyki alkoholowej, problematyki uzależnień behawioralnych, profilaktyki rodzinnej oraz na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu	Liczba organizacji pozarządowych i innych podmiotów w obszarze profilaktyki uzależnień, którym udzielono wsparcia	Min. 10/rok	Samorząd województwa, samorządy gminne, samorządy powiatowe	Samorząd województwa: 11 Samorządy gminne: 656 Samorządy powiatowe: 1
	Liczba zrealizowanych projektów	Min. 10/rok		Samorząd województwa: 16 Samorządy gminne: 673
	Wysokość nakładów finansowych przeznaczonych na realizację projektów	Min. 500 tys./rok		Samorząd województwa: 438 030 zł Samorządy gminne: 12 667 803,07 zł
1.2 Prowadzenie, inicjowanie oraz wspieranie edukacyjnych kampanii społecznych z obszaru problematyki alkoholowej, FASD oraz przeciwdziałania przemocy domowej, w obszarze przeciwdziałania używaniu substancji psychoaktywnych, zagrożeń uzależnieniami behawioralnymi oraz zapobiegania zachowaniom ryzykownym w obszarze zakażenia wirusem HIV	Liczba zorganizowanych i/lub wspieranych kampanii	Min. 1/rok	Samorząd województwa, samorządy gminne, samorządy powiatowe, organizacje pozarządowe, Ekspert wojewódzki ds. informacji o narkotykach i narkomanii WM, WOTUW, Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, ROPS, Kuratorium Oświaty, Zespół do spraw realizacji Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS w województwie małopolskim	Samorządy gminne: 235 Samorządy powiatowe: 5 Ekspert: 1 Kuratorium Oświaty: 3 WSSE: 1
	Liczba informacji w środkach masowego przekazu	Min 1/rok		Samorządy gminne: 662 Samorządy powiatowe: 52 Ekspert: 5 Kuratorium Oświaty: bd WSSE: 7387
1.3 Wsparcie programów oraz działań w obszarze profilaktyki uzależnień skierowanych do dzieci, młodzieży, studentów, rodziców i opiekunów oraz inicjowanie różnych form profilaktyki zintegrowanej jak i rówieśniczej opartej na działaniach liderów młodzieżowych	Liczba zorganizowanych / wspieranych programów	Min. 5/rok	Samorząd województwa, samorządy gminne, samorządy powiatowe, organizacje pozarządowe, Ekspert wojewódzki ds. informacji o narkotykach i narkomanii WM, WOTUW, Kuratorium Oświaty, Policja	Samorząd województwa/organizacje pozarządowe): 2 Samorząd województwa/Policja: 1 WOTUW/WSSE: 1 Samorządy gminne: 842 Samorządy powiatowe: 56 Kuratorium Oświaty: 3 Policja: 9 261 spotkań
	Liczba odbiorców programów	Min. 200 os./rok		Samorząd województwa/organizacje pozarządowe): 232 Samorząd województwa/Policja: 131 743 WOTUW/WSSE:35

Zadania	Wskaźniki	Mierniki	Realizatorzy	2023 rok
				Samorządy gminne: 89 101 Samorządy powiatowe: 10335 Kuratorium Oświaty: bd Policja: 197 806 (uczestników spotkań)
1.4 Wspieranie realizacji programów profilaktyki o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności, w szczególności zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego	Liczba zorganizowanych / wspieranych programów	Min. 2/rok	Samorząd województwa, samorządy gminne, samorządy powiatowe, organizacje pozarządowe, Ekspert wojewódzki ds. informacji o narkotykach i narkomanii WM, WOTUW, Kuratorium Oświaty	Samorząd województwa/organizacje pozarządowe: 3 Samorządy gminne: 239 Samorządy powiatowe: 5 Ekspert/WOTUW: 1 Kuratorium Oświaty: 1 WSSE: 1
	Liczba odbiorców wspieranych programów	Min. 50/rok		Samorząd województwa/organizacje pozarządowe: 1 818 Samorządy gminne: 31 640 Samorządy powiatowe: 1211 Ekspert/WOTUW: 113 Kuratorium Oświaty: bd WSSE: 15 779
1.5 Upowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień, w tym wydawanie materiałów informacyjno-edukacyjnych, prowadzenie stron internetowych, poradni internetowych, telefonu zaufania, współpraca z mediami	Liczba działań dotyczących upowszechniania wiedzy w obszarze uzależnień	Min. 3/rok	Samorząd województwa, samorządy gminne, samorządy powiatowe, organizacje pozarządowe, Ekspert wojewódzki ds. informacji o narkotykach i narkomanii WM, WOTUW, Kuratorium Oświaty, Policja	Samorząd województwa/Organizacje pozarządowe: 1 Samorząd województwa: 3 Ekspert: 5 Samorządy gminne: 385 Samorządy powiatowe: 8 WSSE: 2 Kuratorium Oświaty: 1
	Liczba odbiorców przeprowadzonych działań	Min. 500 os./rok		Samorząd województwa/Organizacje pozarządowe: 362 682 Ekspert: 1 776 Samorządy gminne: 170 022 Samorządy powiatowe: 1453 WSSE: 48 973 Kuratorium Oświaty: bd
1.6 Wdrożenie i upowszechnianie standardów i procedur profilaktyki, diagnozy oraz terapii FASD zgodnie z aktualnym stanem wiedzy naukowej	Liczba placówek leczniczych, poradni w których wdrożone zostały standardy i procedury profilaktyki, diagnozy oraz terapii FASD	Min. 1/czas realizacji Programu	Samorząd województwa, samorządy gminne, placówki lecznicze, poradnie, organizacje pozarządowe	Samorząd województwa/Placówki lecznicze: 1 Samorządy gminne: 3
1.7 Wspieranie rozwoju punktów konsultacyjno-diagnostycznych prowadzących bezpłatnie działania	Wysokość nakładów finansowych przeznaczonych na działalność punktów konsultacyjnych	Min. 10 tys./rok	Samorząd województwa, samorządy gminne	Samorząd województwa: 19 240 zł Samorządy gminne: 100 000
	Liczba punktów (PKD)	Min. 1/rok		Samorząd województwa: 1

Zadania	Wskaźniki	Mierniki	Realizatorzy	2023 rok
profilaktyczne oraz anonimowo badania na obecność wirusa HIV	Liczba osób, które wykonały anonimowo badania na obecność wirusa HIV	Min. 2000 os./rok		Samorządy gminne: 1 Samorząd województwa: 98 Samorządy gminne: 2 098
1.8 Zmniejszenie dostępności fizycznej i ekonomicznej alkoholu oraz zwiększenie skuteczności egzekwowania prawa w zakresie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych osobom niepełnoletnim, reklamy, promocji i spożywania napojów alkoholowych	Liczba gmin prowadzących kontrole punktów sprzedaży	Min. 90/rok	Samorządy gminne, Policja	Samorządy gminne: 99
	Liczba przeprowadzonych szkoleń sprzedawców napojów alkoholowych przez gminę	Min. 90/rok		Samorządy gminne: 643
	Liczba uczestników szkoleń	Min. 1 tys. os/rok		Samorządy gminne: 1 771
	Zmniejszenie liczby punktów sprzedaży alkoholu	o min. 5% w okresie realizacji Programu		Samorządy gminne: 51
Cel 2. ROZWÓJ SYSTEMU POMOCY OSOBOM UZALEŻNIONYM ORAZ ICH RODZINOM				
2.1 Edukacja kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień, w tym: szkolenia z zakresu problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych, ich wpływu na funkcjonowanie bliskich oraz ryzykiem zakażenia wirusem HIV; szkolenia osób o zawodach niemedycznych mających kontakt z osobami stosującymi substancje psychoaktywne w zakresie podejmowania właściwych interwencji oraz rozwój systemu kształcenia zawodowego i podnoszenia kwalifikacji pracowników lecznictwa odwykowego oraz instytucji z obszaru rozwiązywania problemów społecznych i uzależnień, superwizje	Liczba zorganizowanych szkoleń, warsztatów seminariów i konferencji	Min. 8/rok	WOTUW, Ekspert wojewódzki ds. informacji o narkotykach i narkomanii WM, placówki leczenia uzależnień, organizacje pozarządowe, samorząd województwa, samorządy gminne i powiatowe	Samorządy gminne: 197 Samorządy powiatowe: 15 WOTUW: 2 Ekspert: 11
	Liczba uczestników szkoleń, warsztatów seminariów i konferencji	Min. 500 os./rok		Samorządy gminne: 3 525 Samorządy powiatowe: 416 WOTUW: 37 Ekspert: 1 248
	Liczba uczestników szkoleń w ramach programu certyfikacji terapeutów uzależnień, organizowanych przez MOSTU	Min. 20 os./rok		
	Liczba przeprowadzonych superwizji	Min. 20/rok		Samorządy gminne: 45 Samorządy powiatowe: 1 WOTUW: w 27 placówkach leczenia uzależnień (349 godzin)
2.2 Kształcenie personelu medycznego w zakresie umiejętności rozpoznawania wzorów picia i podejmowania interwencji wobec pacjentów pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie oraz na temat FASD. Edukacja rodzin zastępczych i rodzin adopcyjnych i innych na temat FASD	Liczba zorganizowanych szkoleń, warsztatów seminariów i konferencji	Min. 1/rok	WOTUW, Ekspert wojewódzki ds. informacji o narkotykach i narkomanii WM, placówki leczenia uzależnień, organizacje pozarządowe, samorząd województwa, samorządy gminne i powiatowe, Kolegium Lekarzy Rodzinnych, Okręgowa Izba Lekarska, Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych	Samorządy gminne: 6 Samorządy powiatowe: 25 Ekspert/WOTUW/WSSE: 1 Izba pielęgniarska: 2
	Liczba uczestników szkoleń, warsztatów seminariów i konferencji	Min. 20 os. /rok		Samorządy gminne: 52 Ekspert/WOTUW/WSSE: 148 Izba pielęgniarska: 55

Zadania	Wskaźniki	Mierniki	Realizatorzy	2023 rok
2.3 Rozwój placówek leczenia uzależnień stacjonarnych i ambulatoryjnych dla dorosłych oraz dzieci i młodzieży (w tym z problemem uzależnień behawioralnych) bądź budowa nowego ośrodka	Liczba placówek, które otrzymały wsparcie merytoryczne i/lub finansowe	Min. 1/rok	WOTUW, samorząd województwa, jednostki szczebla gminnego powiatowego, organizacje pozarządowe	Samorządy gminne: 29 WOTUW: 1
	Liczba placówek dla dzieci i młodzieży	Min. 1/rok		Samorządy gminne: 10 WOTUW: 3
2.4 Redukcja szkód, leczenie, rehabilitacja i reintegracja społeczna osób uzależnionych oraz ich bliskich (w tym zakażonych wirusem HIV, HBV, i/lub HCV) w trakcie jak i po zakończeniu leczenia odwykowego	Liczba ośrodków, które otrzymały wsparcie finansowe	Min. 2/rok	Podmioty świadczące działalność leczniczą, organizacje pozarządowe, WOTUW, placówki leczenia uzależnień, samorząd województwa, samorządy gminne i powiatowe, Ekspert wojewódzki ds. informacji o narkotykach i narkomanii WM	Samorząd województwa: 1 Samorządy gminne: 15
	Wysokość nakładów finansowych przeznaczonych na wspieranie ośrodków	Min. 20 tys./rok		Samorząd województwa: 9 000 zł Samorządy gminne: 514 076 zł
2.5 Współdziałanie w zakresie rozwoju systemu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu poprzez dofinansowanie ośrodków przeznaczonych dla osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym tzw. Centrów Integracji Społecznej	Wysokość środków finansowych przeznaczonych na wspieranie CIS	Min. 400 tys./rok	Samorząd województwa, samorządy powiatowe, samorządy gminne, organizacje pozarządowe	Samorządy gminne: 1 009 019,01 zł
	Liczba uczestników CIS	Min. 200/rok		Samorządy gminne: 198
2.6 Zapewnienie dostępności oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo-wychowawczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i ich rodzin	Liczba działających placówek wsparcia dziennego w formie opiekuńczej	Min. 250/rok	Samorząd województwa, samorządy gminne, samorządy powiatowe, organizacje pozarządowe	Samorządy gminne: 160 Samorządy powiatowe: 8
	Liczba działających placówek wsparcia dziennego w formie specjalistycznej	Min. 40/rok		Samorządy gminne: 83 Samorządy powiatowe: 7
	Liczba działających placówek wsparcia dziennego w formie pracy podwórkowej	Min. 40/rok		Samorządy gminne: 69
	Liczba dzieci i młodzieży korzystających z oferty placówek wsparcia dziennego	Min. 10 tys./rok		Samorządy gminne: 10 240 zł Samorządy powiatowe: 670
2.7 Zapewnienie dostępności i podniesienie jakości specjalistycznej pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie	Liczba działających punktów konsultacyjnych udzielających pomocy/porad dla ofiar przemocy w rodzinie	Min. 100/rok	Samorząd województwa, samorządy gminne, samorządy powiatowe, organizacje pozarządowe	Samorządy gminne: 134 Samorządy powiatowe: 9
	Liczba działających telefonów zaufania dla ofiar przemocy w rodzinie	Min. 30/rok		Samorządy gminne: 35 Samorządy powiatowe: 12
	Liczb działających schronisk/hosteli dla ofiar przemocy w rodzinie	Min. 5/rok		Samorządy gminne: 12 Samorządy powiatowe: 8

Zadania	Wskaźniki	Mierniki	Realizatorzy	2023 rok
	Liczba działających ośrodków wsparcia, w tym ośrodków interwencji kryzysowej	Min. 10/rok		Samorządy gminne: 17 Samorządy powiatowe: 10
	Liczba działających grup wsparcia dla ofiar przemocy, grup terapeutycznych	Min. 100/rok		Samorządy gminne: 66 Samorządy powiatowe: 2
2.8 Wspieranie rozwoju oferty programów pomocy psychologicznej, terapeutycznej, rehabilitacyjnej i psychoterapii dla osób uzależnionych, w tym z podwójną diagnozą lub z innymi dysfunkcjami, współuzależnionych, DDA, ofiar przemocy oraz innych uzależnień behawioralnych w placówkach odwykowych, zakładach karnych, przytuliskach dla bezdomnych	Liczba wspieranych programów dla pacjentów w placówkach terapii uzależnień, na oddziałach terapeutycznych, w zakładach karnych i przytuliskach dla bezdomnych	Min. 10/rok	Podmioty świadczące działalność leczniczą, WOTUW, placówki leczenia uzależnień, samorząd województwa, samorządy gminne i powiatowe	Samorząd województwa: 7 Samorządy gminne: 18 Samorządy powiatowe: 6
	Liczba uczestników programów	Min. 100 os./rok		Samorząd województwa: 2922 Samorządy gminne: 23 200 Samorządy powiatowe: 649
Cel 3. ROZWÓJ ORAZ WZMACNIANIE WSPÓŁPRACY Z INSTYTUCJAMI I OSOBAMI DZIAŁAJĄCYMI W OBSZARZE PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM ORAZ MONITOROWANIE SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ DOTYCZĄCEJ UZALEŻNIEŃ				
3.1 Organizacja konferencji, seminariów, porad, szkoleń, warsztatów poświęconych zdobywaniu nowej wiedzy, wymianie doświadczeń, promowania dobrych praktyk oraz podjęcia wspólnych działań na rzecz profilaktyki uzależnień	Liczba zorganizowanych konferencji, seminariów, porad, szkoleń, warsztatów	Min. 5/rok	WOTUW, Ekspert wojewódzki ds. informacji o narkotykach i narkomanii WM, placówki leczenia uzależnień, organizacje pozarządowe, Kuratorium Oświaty, samorządy gminne	Samorząd województwa: 1 Samorząd województwa/WSSE:1 Samorządy gminne: 214 WOTUW: 1 Ekspert: 2 WOTU/WSSE: 3 WSSE:2 Placówki leczenia uzależnień: 2 Kuratorium Oświaty: 5 Policja: 40
	Liczba uczestników konferencji, seminariów, porad, szkoleń, warsztatów	Min. 100/rok		Samorząd województwa: 70 Samorząd województwa/WSSE:140 Samorządy gminne: 8 277 WOTUW: 198 Ekspert: 138 WOTUW/WSSE: 911 WSSE:145 Placówki leczenia uzależnień: 63 Kuratorium Oświaty: bd Policja: 4 000
3.2 Monitorowanie, badanie problematyki związanej z sytuacją epidemiologiczną w zakresie używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP, spożywania alkoholu (z	Liczba zrealizowanych i opracowanych badań, szacunków, diagnoz	Min. 10/rok	Samorząd województwa, samorządy gminne, powiatowe, Ekspert wojewódzki ds. informacji	Samorządy gminne: 30 Samorządy powiatowe: 4 Ekspert: 1

Zadania	Wskaźniki	Mierniki	Realizatorzy	2023 rok
uwzględnieniem monitorowania poziomu i struktury spożycia oraz dostępności alkoholu) oraz w zakresie uzależnień behawioralnych oraz zagrożeń zakażeniem wirusem HIV			o narkotykach i narkomanii WM, WOTUW, ROPS, organizacje pozarządowe.	
3.3 Rozwijanie platformy współpracy pomiędzy instytucjami działającymi w obszarze uzależnień	Liczba zorganizowanych spotkań platformy współpracy udział w spotkaniach platformy współpracy	Min. 1/rok	Samorząd województwa, samorządy gminne, powiatowe, Ekspert wojewódzki ds. informacji o narkotykach i narkomanii WM, WOTUW, organizacje pozarządowe, Policja	Samorząd Województwa: 1 Samorząd województwa: 1 Samorządy powiatowe: 4 Samorządy gminne: 67 Ekspert: 4
	Liczba instytucji, których przedstawiciele brali udział w spotkaniach	Min. 10/rok		Samorząd Województwa: 18 Samorządy powiatowe: 2 Samorządy gminne: 169 Ekspert: 18 (63 osoby)
3.4 Rozwijanie i wspieranie działań Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego w realizacji zadań statutowych – zarządzanie i koordynacja Programu	Nakłady finansowe na koordynację i realizację Programu.	Min 150 tys./rok	Samorząd województwa	Samorząd województwa: 350 700 zł
3.5 Wspieranie WOTUW w realizacji zadań statutowych – zarządzanie i koordynacja Programu.	Nakłady finansowe na koordynację i realizację Programu przez WOTUW	Min 200 tys./rok	Samorząd województwa	Samorząd województwa: 240 000 zł
3.6 Prowadzenie i rozwijanie strony internetowej województwa małopolskiego dotyczącej profilaktyki	Liczba odwiedzających stronę.	Min. 500/rok	Samorząd województwa	Samorząd województwa: 98 tys. (142 tys. odsłon)
	Liczba zamieszczonych treści w obszarze uzależnień	Min. 10/rok		Samorząd województwa: 16 artykułów/informacji
3.7 Wspieranie działalności środowisk samopomocowych, abstynenckich oraz duszpasterstw trzeźwości	Liczba samopomocowych oraz abstynenckich	Min. 20/rok	Samorząd województwa, samorządy gminne i powiatowe, WOTUW, placówki leczenia uzależnień, organizacje pozarządowe	Samorządy gminne: 101

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM na podstawie przesłanych danych z poszczególnych instytucji.

Załącznik nr 2 Zasoby instytucjonalne w województwie małopolskim w 2023 roku w zakresie leczenia uzależnień.

W województwie małopolskim jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty, województwo) ściśle współpracują z instytucjami, powołanymi by wspomagać realizację zadań związanych z profilaktyką i przeciwdziałaniem uzależnieniom. Na szczeblu wojewódzkim funkcjonują między innymi następujące podmioty: Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Krakowie, Wydział Polityki Społecznej Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego, Kuratorium Oświaty w Krakowie, Komenda Wojewódzka Policji w Krakowie, Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Krakowie, placówki leczenia uzależnień, sądy, prokuratury okręgowe i prokuratury rejonowe. W powiatach na terenie województwa działają między innymi Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie realizujące zadania z zakresu pomocy społecznej i rehabilitacji społecznej oraz poradnie psychologiczno-pedagogiczne. Natomiast gminy powołują Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Pełnomocników oraz Koordynatorów gminnych ds. profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom. Pomoc można uzyskać także w Ośrodkach Pomocy Społecznej, Ośrodkach Interwencji Kryzysowej, jak również w punktach konsultacyjnych, placówkach wsparcia dziennego. Realizowane są także spotkania Międzyinstytucjonalnej Platformy Współpracy na rzecz Przeciwdziałania Narkomanii.

Poniżej wykaz placówek leczenia uzależnień od środków psychoaktywnych innych niż alkohol oraz wykaz placówek leczenia uzależnień od alkoholu.

Tabele: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 – Placówki leczenia uzależnień od środków psychoaktywnych innych niż alkohol w województwie małopolskim w 2023 roku.

Tabela 1.

Oddziały leczenia zespołów abstynencyjnych po substancjach psychoaktywnych (detoksykacja)					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	M. Kraków	M. Kraków	Ośrodek Leczniczo-Rehabilitacyjny dla Osób Uzależnionych oddział detoksykacyjny	ul. Suchy Jar 4a, 31-983 Kraków	12 645 06 10
2	M. Kraków	M. Kraków	Szpital Specjalistyczny im. Ludwika Rydygiera w Krakowie sp. z o.o.	os. Złotej Jesieni 1, 31-826 Kraków ots-sekretariat@rydygierkrakow.pl www.szpitalrydygier.pl	12 646 84 04

Tabela 2.

Oddziały stacjonarne terapii uzależnień od substancji psychoaktywnych					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	M. Kraków	M. Kraków	Szpital Kliniczny im. dr. J. Babińskiego SP ZOZ w Krakowie	ul. Józefa Babińskiego 29, 30-393 Kraków, oddział7b@babinski.pl https://babinski.pl/oddzial-oru/	12 65 24 210
2	M. Kraków	M. Kraków	Stowarzyszenie MONAR Ośrodek Leczenia Terapii i Rehabilitacji Uzależnień Monar „Dom Monaru”	ul. Suchy Jar 4, 31-983 Kraków kontakt@dommonarukrakow.pl www.dommonarukrakow.pl	12 645 09 67
3	M. Kraków	M. Kraków	Stowarzyszenie MONAR Ośrodek Leczenia Terapii i Rehabilitacji Osób Uzależnionych z Nawrotami Choroby „Dom Gwan”	ul. Nadbrzezie 25, 31-983 Kraków dom_gwan@wp.pl	12 681 00 66

Tabela 3.

Poradnie leczenia uzależnień, które deklarują pracę z uzależnieniami od środków innych niż alkohol					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	M. Kraków	M. Kraków	NZOZ Krakowskie Centrum Terapii Uzależnień	ul. Wielicka 73, 30-552 Kraków poradnia@kctu.pl	12 425 57 47
2	M. Kraków	M. Kraków	NZOZ Małopolskie Centrum Profilaktyki i Leczenia Uzależnień	ul. Stoczniovców 7, 30-709 Kraków mcpilu@wp.pl	12 262 95 49
3	M. Kraków	M. Kraków	Szpital Uniwersytecki w Krakowie. Poradnia Leczenia Uzależnień od Substancji Psychoaktywnych dla Dzieci i Młodzieży	ul. Śniadeckich 3, 31-501 Kraków	12 424 87 56
4	M. Kraków	M. Kraków	Stowarzyszenie MONAR Poradnia Profilaktyki, Leczenia i Terapii Uzależnień	ul. Św. Katarzyny 3, 31-063 Kraków poradnia@monar.krakow.pl	12 430 61 35

Poradnie leczenia uzależnień, które deklarują pracę z uzależnieniami od środków innych niż alkohol					
5	M. Kraków	M. Kraków	Szpital Specjalistyczny im. Ludwika Rydygiera w Krakowie sp. z o.o. Poradnia Leczenia Uzależnień	os. Złotej Jesieni 1, 31-826 Kraków ops-sekretariat@rydygierkrakow.pl	12 646 87 83 12 646 83 17
6	brzeski	Brzesko	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Brzesku Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Kościuszki 68, 32-800 Brzesko szpital@spzoz-brzesko.pl	14 662 13 20
7	gorlicki	Gorlice	Centrum Terapii Uzależnień w Gorlicach	ul. Szpitalna 10a, 38-300 Gorlice spotuiw@wp.pl , ctu@ctu.gorlice.pl	18 352 77 45
8	M. Nowy Sącz	M. Nowy Sącz	Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Nowym Sączu	ul. Waryńskiego 1, 33-300 Nowy Sącz nsodwyk@poczta.fm http://www.szpital-krynica.pl/uzaleznienia-nowysacz	18 440 71 31
9	oświęcimski	Oświęcim	NZOZ Centrum Psychoterapii „Sobrietas”	ul. Powstańców Śląskich 21,32-600 Oświęcim, biuro@nzoz.sobrietas.pl , biuro@sobrietas.pl	33 444 67 16 730 797 794
10	tarnowski	Tuchów	Centrum Zdrowia w Tuchowie	ul. Szpitalna 1, 33-170 Tuchów	14 653 51 01
11	tatrzański	Zakopane	NZOZ Poradnia Profilaktyki i Terapii Uzależnień „Rodzina“	ul. Grunwaldzka 5a, 34-500 Zakopane	18 201 72 00
12	M. Kraków	M. Kraków	Parasolowe Centrum Terapii	ul. Rakowicka 10a, 31-511 Kraków mail: info@parasol.org.pl	12 430 03 18
13	M. Kraków	M. Kraków	Powrót z U. Towarzystwo Rodzin i Przyjaciół Dzieci Uzależnionych	Ul. Bobrowskiego 10, 31-552 Kraków powrotzukurakow@wp.pl	12 412 77 22. 784 710 162
14	M. Nowy Sącz	M. Nowy Sącz	Stowarzyszenie MONAR Poradnia Profilaktyczno-Konsultacyjna w Nowym Sączu	Ul. Narutowicza 6, 33-300 Nowy Sącz mail: monarnowysacz@interia.pl	18 443 74 44
15	M. Kraków	M. Kraków	SNZOZ UNIMED Poradnia Leczenia Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnień	Ul. Młodej Polski 7, 30-131 Kraków	12 637 08 49

Tabela 4.

Oddziały Dienne Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	M. Kraków	M. Kraków	Szpital Specjalistyczny im. Ludwika Rydygiera w Krakowie sp. z o.o. Oddział Dzienny Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych	os. Złota Jesień 1, 31-826 Kraków www.szpitalrydygier.pl	12 646 87 33
2	M. Kraków	M. Kraków	Szpitala Uniwersytecki w Krakowie. Oddział Dzienny Leczenia Uzależnień O/K Psychiatrii Dorosłych, Dzieci i Młodzieży	ul. Olszańska 5, 31-000 Kraków	12 422 56 74

Tabela 5.

Ośrodki leczenia uzależnień bliżej niescharakteryzowanych					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	wadowicki	Andrychów	Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie	ul. Dąbrowskiego 19, 34-120 Andrychów szpital@szpital.info.pl	33 875 24 46
2	krakowski	Skala	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Skale	ul. Krakowska 250, 32-043 Cianowice biuro@przychodnia-skala.pl	12 389 10 56, 12 389 00 00, 12 389 10 05
3	M. Tarnów	M. Tarnów	Szpital Wojewódzki im. św. Łukasza SP ZOZ w Tarnowie	ul. Lwowska 178a, 33-100 Tarnów hospital@lukasz.med.pl	14 631 50 00

Tabela 6.

Inne placówki pomocowe					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	M. Kraków	M. Kraków	Monar – Noclegownia dla Osób Uzależnionych	ul. Sadowa 113a, 32-020 Wieliczka wodowska@interia.pl	606 203 156
2	M. Kraków	M. Kraków	Poradnia Profilaktyczno-Spoleczna Towarzystwa „Powrót z U”	ul. Bobrowskiego 10, 31-552 Kraków	12 412 77 22
3	tarnowski	Tarnów	Wspólnota Cenacolo – dom w Porębie Radlnej	Poręba Radlna k/Tarnowa	14 679 51 23
5	wielicki	Wieliczka	Hostel – Monar	ul. Sadowa 117A, 32-020 Wieliczka wodowska@interia.pl	606 203 156
6	M. Kraków	M. Kraków	DRPO-IN placówka prowadzona przez MONAR	ul. Krakowska 19, 31-062 Kraków	786 847 747

Tabela 7.

Placówki prywatne					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	krakowski	Liszki	Prywatny Ośrodek Terapii „Wiosenna”	Ściejowice 231, 32-060 Ściejowice	733 175 138
2	krakowski	Świątynki Górne	Prywatny Ośrodek Attente	ul. Krakowska 10, 32-040 Świątynki Górne	603 900 554
3	M. Kraków	M. Kraków	Prywatny Ośrodek Leczenia Uzależnień „Tęcza”	ul. Tuwima 1 31-581 Kraków	662 225 535
4	chrzanowski	Alwernia	Ośrodek terapii uzależnień „nowe życie”	Ul. Jana III Sobieskiego 12, 32-566 Alwernia	504 106 335
5	limanowski	Niedźwiedź	Prywatne Centrum Terapii Uzależnień „Koninki”	Poręba Wielka 480, 34-735 Niedźwiedź	18 331 72 50
6.	tarnowski	Tarnowiec	Ośrodek Terapii Uzależnień SYMPTOM	ul. Szczytowa 28, 33-112 Tarnowiec	531 01 01 00
7.	M. Nowy Sącz	M. Nowy Sącz	Prywatny Ośrodek Terapii Uzależnień „Stoneczna”	ul. Zabełcka 7, 33-300 Nowy Sącz	514 214 515
8.	Kraków	Lusina	Prywatny Ośrodek Leczenia Uzależnień Nowy Dzień	ul. Św. Floriana 41 30-698 Lusina	729 297 878
9.	Kraków	Kraków	Krakowskie Prywatne Centrum Psychoterapii Uzależnień i Rehabilitacji	ul. Obrony Tyńca 22a 30-396 Kraków	531 936 963

Źródło: Opracowanie na podstawie danych Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego.

Tabele: 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 – Placówki leczenia uzależnień od alkoholu w województwie małopolskim w 2023 roku.

Tabela 8.

Poradnie i przychodnie terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	M. Kraków	M. Kraków	Przedsiębiorstwo KSTU Krakowskie Centrum Terapii Uzależnień Ośrodek Psychoterapii Uzależnień i Współuzależnienia	ul. Wielicka 73, 30-552 Kraków poradnia@kctu.pl , www.kctu.pl	505163623
2	M. Kraków	M. Kraków	Przedsiębiorstwo KSTU Krakowskie Centrum Terapii Uzależnień Ośrodek Psychoterapii DDA	ul. Jerzmanowskiego 40, 30-836 Kraków, filia@kctu.pl , www.kctu.pl	12 359018
3	M. Kraków	M. Kraków	Centrum Stowarzyszenie w Dobrą Stronę	ul. Batorego 5, 31-135 Kraków stowarzyszenie.wds@gmail.com	796231871
4	M. Kraków	M. Kraków	Szpital Kliniczny im. Dr Józefa Babińskiego SP ZOZ w Krakowie Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia Poradnia dla Osób z Problemami Alkoholowymi	ul. Babińskiego 29, 30-393 Kraków, pwpo@babinski.pl , www.wotuw.malopolska.pl	12 6524499
5	M. Kraków	M. Kraków	"PRO-VITA" NZOZ Kraków - Śródmieście Poradnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnień	ul. Basztowa 5, 31-134 Kraków provitaestery@wp.pl www.provita.org.pl	12 4219567
6	M. Kraków	M. Kraków	Fundacja „Zdrowie dla Budowlanych” Poradnia Leczenia Uzależnień "ALKO-MED"	os. Sportowe 24, 31-966 Kraków e-mail: alkomed@gmail.com , www.fundacjazdb.pl	512981617
7	M. Kraków	M. Kraków	Stowarzyszenie w Dobrą Stronę i Centrum Psychoterapii i Terapii Uzależnień, Współuzależnienia i DDA	os. Kolorowe 21 31-941 Kraków stowarzyszenie.wds@gmail.com	12 6444555
8	bocheński	Bochnia	NZOZ „Psychomedica” Sp. z o.o. Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia od Alkoholu	ul. Poniatowskiego 25 32-700 Bochnia ptu.bochnia@gmail.com	881046956
9	oświęcimski	Oświęcim	NZOZ Centrum Psychoterapii „Sobrietas”	Ul. Powstańców Śląskich 21 32-600 Oświęcim, biuro@sobrietas.pl	730797794
10	gorlicki	Gorlice	Centrum Terapii Uzależnień w Gorlicach Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia	ul. Szpitalna 10a, 38-300 Gorlice, ctu@ctu.gorlice.pl	18 3527745
11	tarnowski	Tuchów	Centrum Zdrowia Tuchów sp. z o.o. Centrum Zdrowia Tuchów-Przychodnia Ośrodek Psychoterapii Poradnia Leczenia Uzależnień	Kolejowa 8B, 33-170 Tuchów poradnia.uzaleznienn@czt.com.pl	14 6870400
12	wadowicki	Wadowice	Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Wadowicach Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Karmelicka 5, 34-100 Wadowice pps@zozwadowice.pl	33 8721367

Poradnie i przychodnie terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia					
13	wadowicki	Andrychów	Wojewódzki Szpital Psychiatryczny Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia	ul. Dąbrowskiego 19 34-120 Andrychów echmiel@szpital.info.pl	33 8757563 604 513 268

Tabela 9.

Poradnie leczenia uzależnień					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	bocheński	Bochnia	NZOZ "OSIEDLE UROCZE" Sp. z o.o. Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia od Alkoholu	ul. Poniatowskiego 25, 32-700 Bochnia ptu.bochnia@gmail.com	881046956
2	brzeski	Brzesko	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Brzesku Poradnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia	ul. Kościuszki 68, 32-800 Brzesko www.spoz-brzesko.pl kier.ouzaleznien@spoz-brzesko.pl, sekr.ouzaleznien@spoz-brzesko.pl	14 6621320
3	chrzanowski	Chrzanów	Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego w Chrzanowie Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Sokoła 19, 32-500 Chrzanów zla@zla-chrzanow.pl	32 6233845 wew. 61
4	chrzanowski	Libiąż	Miejski Centrum Medyczne Poradnia Uzależnień	ul. 9 Maja 2, 32-590 Libiąż mcm2005@wp.pl	32 6271421 wew. 53
5	chrzanowski	Trzebinia	NZOZ Trzebinia Poradnia Uzależnień	ul. Harcerska 13, 32-541 Trzebinia www.nzoz.trzebinia.com	32 7118343 504 934 268
6	gorlicki	Gorlice	Centrum Terapii Uzależnień w Gorlicach Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Szpitalna 10a, 38-300 Gorlice ctu@ctu.gorlice.pl, www.ctu-gorlice.pl	18 3527745
7	krakowski	Skała	SPZOZ w Skale Poradnia Leczenia Uzależnień (Siedziba Poradni - Cianowice Małe)	Ul. Krakowska 250, 32-043 Cianowice spzozskala@wp.pl www.przychodnia-skala.pl	12 3890000 12 4163405
8	limanowski	Limanowa	"PROMEDICUM" Poradnia Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień	ul. Kościuszki 15, 34-600 Limanowa, nzozpromedicum@gmail.com	18 3374201
9	M. Kraków	M. Kraków	"PRO-VITA" NZOZ Kraków - Śródmieście Centrum Zdrowia Psychicznego i Terapii Uzależnień Poradnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnień	ul. Basztowa 5, 31-134 Kraków provitaestery@wp.pl www.provita.org.pl	12 4219567
10	M. Kraków	M. Kraków	Centrum Medycyny Profilaktycznej Sp. z o.o. Poradnia Uzależnień	ul. Komorowskiego 12, 30-106 Kraków lesniak@cmp.krakow.pl e.piskorz@cmp.krakow.pl, www.cmp-krakow.pl	12 6830528
11	M. Kraków	M. Kraków	Przedsiębiorstwo KSTU Krakowskie Centrum Terapii Uzależnień Ośrodek Psychoterapii Uzależnień i Współuzależnienia	ul. Wielicka 73, 30-552 Kraków poradnia@kctu.pl, www.kctu.pl	505 163 623
12	M. Kraków	M. Kraków	Stowarzyszenia Pomocna Dłoń Poradnia Leczenia Uzależnień Poradnia dla DDA i rodzin osób uzależnionych	ul. Sudolska 16, 31-422 Kraków stowarzyszenie.poradnia@wp.pl	12 6260233
13	M. Kraków	M. Kraków	Przedsiębiorstwo KSTU Krakowskie Centrum Terapii Uzależnień Ośrodek Psychoterapii DDA	ul. Jerzmanowskiego 40, 30-836 Kraków, filia@kctu.pl, www.kctu.pl	12 3593018
14	M. Kraków	M. Kraków	Szpital Specjalistyczny im. Ludwika Rydygiera Poradnia Leczenia Uzależnień	os. Złotej Jesieni 1, 31-826 Kraków plu@rydygierkrakow.pl www.szpitalrydygier.pl	12 6468317
15	M. Kraków	M. Kraków	NZOZ Centrum Stowarzyszenia w Dobrą Stronę Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia	ul. Radomska 36, 31-435 Kraków, stowarzyszenie.wds@gmail.com	12 4181852 796 231 871
16	M. Kraków	M. Kraków	Stowarzyszenie Pomocna Dłoń Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Radzikowskiego 29, 31-315 Kraków, stowarzyszenie.poradnia@wp.pl www.pomocnadlon-krakow.pl	12 6260233
17	M. Kraków	M. Kraków	Fundacja „Zdrowie dla Budowlanych” Poradnia Leczenia Uzależnień "ALKO-MED"	os. Sportowe 24, 31-966 Kraków, alkomed@gmail.com	512 981 617
18	M. Kraków	M. Kraków	NZOZ Specjalistyczna Poradnia Lekarska "ERGOMED" s. c. Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Bonarka 18, 30-415 Kraków mp@ergomed.pl, www.ergomed.pl	12 2668482
19	M. Kraków	M. Kraków	NZOZ Małopolskie Centrum Profilaktyki i Leczenia Uzależnień	ul. Stoczniovców 7, 30-709 Kraków mcpilu@wp.pl	12 2629549
20	m. Kraków	m. Kraków	Szpital Uniwersytecki w Krakowie Oddział Kliniczny Psychiatrii Dorosłych, Dzieci i Młodzieży Poradnia Leczenia Uzależnień dla Dorosłych	ul. Śniadeckich 10, 31-531 Kraków, www.su.krakow.pl rejestracja.psychiatriadoroslych@su.krakow.pl	12 4248186
21	m. Kraków	m. Kraków	CM UNIMED Centrum Psychoterapii i Terapii Uzależnień Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Młodej Polski 7, 31-131 Kraków rejestracja@unimed-nzoz.pl www.unimed-nzoz.pl	124158112

Poradnie leczenia uzależnień					
22	miechowski	Miechów	Szpital Św. Anny, Poradnia Leczenia Uzależnień w Miechowie	ul. Szpitalna 3, 32-200 Miechów, Poradnia.miechów@gmail.com	41 3820350
23	myślenicki	Myślenice	SP ZOZ w Myślenicach Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Szpitalna 2, 32-400 Myślenice plumyslenice@gmail.com www.szpitalmyslenice.pl	12 2730213
24	myślenicki	Myślenice	NZOZ Centrum Psychoterapii s. c.	ul. Pardyaka 5/4, 32-400 Myślenice centrum@psychoterapii.pl www.centrum.psychoterapii.pl	12 2720613 697784033
25	M. Nowy Sącz	Nowy Sącz	Szpital w Krynicy, Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień (OPiTU)	ul. Waryńskiego 1, 33-300 Nowy Sącz nsodwyk@poczta.fm , www.szpital.krynica.pl	18 4420287
26	nowosądecki	Krynica-Zdrój	Poradnia dla osób z problemem alkoholowym (OPiTU)	ul. Kraszewskiego 142, 33-380 Krynica-Zdrój, nsodwyk@poczta.fm	18 4732438
27	nowotarski	Nowy Targ	Podhalański Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II w Nowym Targu Poradnia Terapii Uzależnień	ul. Szpitalna 14, 34-400 Nowy Targ olu.nowytarg@onet.pl , www.pszs.eu	18 2633706
28	olkuski	Olkusz	Przychodnia Wielospecjalistyczna Nowy Szpital w Olsztynie Poradnia Leczenia Uzależnień	Al. 1000-lecia 13, 32-300 Olkusz sekretariat@nzozvita.com.pl , sekretariat.olkusz@nowyszpital.pl	41 2401373
29	oświęcimski	Brzeszcze	NZOZ "VITA" Sp. z o.o. Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Piłsudskiego 6, 32-620 Brzeszcze sekretariat@nzozvita.com.pl , www.nzozvita.com.pl	32 6611572 606357062
30	oświęcimski	Oświęcim	Zespół Opieki Zdrowotnej Poradnia Odwykowa	ul. Orzeszkowej 1, 32-600 Oświęcim monika.kaplita@szpital.oswiecim.pl , www.szpital.oswiecim.pl	33 8422977
31	oświęcimski	Oświęcim	NZOZ Centrum Psychoterapii „Sobrietas”	ul. Powstańców Śląskich 21, 32-600 Oświęcim, biuro@sobrietas.pl	33 4446716
32	suski	Sucha Beskidzka	Stowarzyszenie Pomocna Dłoń Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Handlowa 1, 34-200 Sucha Beskidzka, stowarzyszenie.poradnia@wp.pl	509116935
33	M. Tarnów	M. Tarnów	Szpital Wojewódzki im. św. Łukasza SPZOZ w Tarnowie Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnienia	ul. Lwowska 178 A, 33-100 Tarnów olu@lukasz.med.pl , www.lukasz.med.pl	14 6315291
34	tarnowski	Tuchów	Centrum Zdrowia Tuchów Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Kolejowa 8b, 33-170 Tuchów, poradnia.uzalezniem@czt.com.pl www.czt.com.pl	14 6870400
35	tatrzański	Zakopane	Szpital Powiatowy im. dr Tytusa Chałubińskiego w Zakopanem Przychodnia Specjalistyczna Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Kamieniec 10 b, 34-500 Zakopane, por.uzal@szpital-zakopane.pl	18 2012021 w. 258 18 2068401
36	wielicki	Wieliczka	NZOZ EUROMED Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Sikorskiego 6, 32-020 Wieliczka szpunara19@op.pl , www.euromed24.pl	12 2784000 12 2782005 603258555
37	wielicki	Wieliczka	Samodzielny Publiczny Zespół Lecznictwa Otwartego w Wieliczce Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Poczтовая 1, 32-020 Wieliczka	12 2634312
38	wadowicki	Wadowice	Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Wadowicach Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Karmelicka 5, 34-100 Wadowice www.zzozwadowice.pl	33 8721367

Tabela 10.

Poradnie terapii uzależnień od alkoholu dla dzieci i młodzieży					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	M. Nowy Sącz	M. Nowy Sącz	Szpital w Krynicy Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień (OPiTU) Poradnia Terapii Uzależnień	ul. Waryńskiego 1, 33-300 Nowy Sącz, nsodwyk@poczta.fm www.szpital.krynica.pl	18 4420287
2	m. Kraków	m. Kraków	Szpital Uniwersytecki w Krakowie Oddział Kliniczny Psychiatrii Dorosłych, Dzieci i Młodzieży Poradnia Leczenia Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży	ul. Śniadeckich 3, 31-531 Kraków www.su.krakow.pl	12 4248186
3	m. Kraków	m. Kraków	CM UNIMED Poradnia Leczenia Uzależnień Dla Dzieci i Młodzieży	ul. Młodej Polski 7 30-131 Kraków rejestracja@unimed-nzoz.pl www.unimed-nzoz.pl	12 4158112
4	gorlicki	Gorlice	Poradnia dla Dzieci i Młodzieży	ul. Szpitalna 10a, 38-300 Gorlice ctu@ctu.gorlice.pl , www.ctu-gorlice.pl	18 3527745

Tabela 11.

Dzienne oddziały terapii uzależnienia od alkoholu					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	brzeski	Brzesko	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Brzesku Oddział Dzienny Terapii Uzależnień od Alkoholu	ul. Kościuszki 6832-800 Brzesko, kier.ouzaleznien@spoz-brzesko.pl www.spoz-brzesko.pl szpital@spoz-brzesko.pl	14 6621320
2	gorlicki	Gorlice	Centrum Terapii Uzależnień w Gorlicach Oddział Dzienny	ul. Szpitalna 10a, 38-300 Gorlice ctu@ctu.gorlice.pl	18 3527745
3	M. Kraków	M. Kraków	Przedsiębiorstwo KSTU, Krakowskie Centrum Terapii Uzależnień, Ośrodek Psychoterapii Uzależnień i Współuzależnienia, Oddział Dzienny dla Osób Uzależnionych i ich Rodzin	ul. Wielicka 73, 30-552 Kraków poradnia@kctu.pl , www.kctu.pl	505163623
4	M. Kraków	M. Kraków	Oddział Dzienny Leczenia Uzależnień O/K Psychiatrii Dorosłych, Dzieci i Młodzieży Szpitala Uniwersyteckiego w Krakowie	ul. Śniadeckich 10 31-531 Kraków www.su.krakow.pl rejestracja.psychiatriadoroslych@su.krakow.pl	12 4248933
5	M. Kraków	M. Kraków	CM UNIMED Centrum Psychoterapii i Terapii Uzależnień Oddział Dzienny Terapii Uzależnienia od Alkoholu	ul. Młodej Polski 7, 31-131 Kraków rejestracja@unimed-nzoz.pl	12 4158112
6	krakowski	Skała	SPZOZ w Skałe Dzienny Oddział Leczenia Uzależnień (Siedziba Poradni - Cianowice Małe)	ul. Słomnicka 69, 32-043 Skała spzozskała@wp.pl	12 4163405
7	M. Nowy Sącz	M. Nowy Sącz	Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień Oddział Dzienny Psychoterapii Uzależnień	ul. Waryńskiego 1, 33-300 Nowy Sącz nsodwyk@poczta.fm	18 4420287
8	M. Tarnów	M. Tarnów	Szpital Wojewódzki im. św. Łukasza SPZOZ w Tarnowie Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnienia Oddział Dzienny Psychoterapii Uzależnień	ul. Lwowska 178 A, 33-100 Tarnów www.lukasz.med.pl , olu@lukasz.med.pl	14 6315291
9	oświęcimski	Brzeszcze	NZOZ "VITA" Sp. z o.o. Oddział Dzienny Psychoterapii Uzależnień	ul. Piłsudskiego 6, 32-620 Brzeszcze sekretariat@nzozvita.com.pl	32 6611572 606357062
10	oświęcimski	Oświęcim	NZOZ Centrum Psychoterapii "SOBRIETAS" Oddział Dzienny Psychoterapii Uzależnień	ul. Powstańców Śląskich 21, 32-600 Oświęcim, biuro@nzoz.sobrietas.pl , www.nzoz.sobrietas.pl	730797794
11	wadowicki	Andrychów	Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie Oddział Dzienny Terapii Uzależnień Bliżej Niescharakteryzowanych	ul. Dąbrowskiego 19, 34-120 Andrychów echmiel@szpital.info.pl	338757563
12	nowotarski	Nowy Targ	Podhalański Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II w Nowym Targu Oddział Dzienny Leczenia Uzależnień (czasowo zawieszony z powodu COVID)	ul. Szpitalna 14, 34-400 Nowy Targ olu_ord@pszs.eu	18 2633414

Tabela 12.

Całodobowe oddziały terapii uzależnienia od alkoholu					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	M. Kraków	M. Kraków	Szpital Kliniczny im. Dr Józefa Babińskiego SP ZOZ w Krakowie Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu, w tym Osób z innymi Dysfunkcjami	ul. Babińskiego 29, 30-393 Kraków wotuw@babinski.pl , oddzial5c@babinski.pl www.wotuw.malopolska.pl	12 6524270
2	nowotarski	Nowy Targ	Podhalański Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II w Nowym Targu Oddział Leczenia Uzależnień	ul. Szpitalna 14, 34-400 Nowy Targ olu_ord@pszs.eu , www.pszs.eu	18 2633414
3	M. Tarnów	M. Tarnów	Szpital Wojewódzki im. św. Łukasza SPZOZ w Tarnowie Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnienia	ul. Lwowska 178 A, 33-100 Tarnów olu@lukasz.med.pl , www.lukasz.med.pl	14 6315291
4	wadowicki	Andrychów	Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu	ul. Dąbrowskiego 19, 34-120 Andrychów, otua@szpital.info.pl www.szpital.info.pl/page.php	33 8752446

Tabela 13.

Całodobowy oddział podwójnej diagnozy					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	M. Kraków	M. Kraków	Szpital Kliniczny im. Dr Józefa Babińskiego SP ZOZ w Krakowie Oddział Rehabilitacji dla Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych ze Współistniejącymi Zaburzeniami Psychicznymi	ul. Babińskiego 29, 30-393 Kraków	12 6524210

Tabela 14.

Oddziały leczenia alkoholowych zespołów abstynencyjnych					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	gorlicki	Gorlice	Szpital Specjalistyczny im. Henryka Klimontowicza w Gorlicach Oddział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych	ul. Węgierska 21, 38-300 Gorlice szpital@szpital.gorlice.pl	18 3553401
2	M. Kraków	M. Kraków	Szpital Kliniczny im. Dr Józefa Babińskiego SP ZOZ w Krakowie Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia Oddział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych	ul. Babińskiego 29, 30-393 Kraków, wotuw@babinski.pl , www.wotuw.malopolska.pl	12 6524378
3	nowotarski	Nowy Targ	Podhalański Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II w Nowym Targu Oddział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych (Detoksykacji)	ul. Szpitalna 14, 34-400 Nowy Targ olaza_ord@pszs.eu	18 2633400
4	wadowicki	Andrychów	Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie Oddział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych	ul. Dąbrowskiego 19, 34-120 Andrychów szpital@szpital.info.pl www.szpital.info.pl	33 8752446 wew. 301 33 8757562

Tabela 15.

Oddział Toksykologii i Chorób Wewnętrznych z Pododdziałem Detoksykacji					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	M. Kraków	M. Kraków	Szpital Specjalistyczny im. Ludwika Rydygiera Oddział Toksykologii i Chorób Wewnętrznych z Pododdziałem Detoksykacji	os. Złotej Jesieni 1, 31-826 Kraków www.szpitalrydygier.pl ots-sekretariat@rydygierkrakow.pl	12 6468404

Tabela 16.

Prywatne Placówki Leczenia Uzależnień bez wpisu					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	M. Kraków	Kraków	Tu i teraz	30-240 Kraków, ul. Zakamycze 37a tuiterafterapie@gmail.com	126250420
2	krakowski	Świątniki Górne	Attente	32-040 Świątniki Górne, ul. Krakowska 10 biuro@attente.com.pl	122563766
3	M. Kraków	Kraków	Tęcza	31-581 Kraków, ul. Juliana Tuwima 1	662225535
4	krakowski	Mogilany	Nowy Dzień	30-698 Lusina, ul. Św. Floriana 41 kontakt@nowy-dzien.pl	729297878
5	tarnowski	Tarnów	Symptom	33-112 Tarnowiec, ul. Szczytowa 28 osrodek.uzalezniiony@gmail.com	531010100
6	nowosądecki	Nowy Sącz	Słoneczna	Ul. Zabelecka 7, 33-300 Nowy Sącz osrodeksloneczna@gmail.com	514214515
7	proszowicki	Proszowice	Strefa Trzeźwości	32-082 Więckowice, ul. Kasztanowa 12	505125507
8	krakowski	Liszki	Wiosenna	32-060 Ściejowice 231	773175138
9	krakowski	Zabierzów	Kryształowy Promyk	30-199 Rząska, ul. Topolowa 12	502225315
10	oświęcimski	Oświęcim	Oaza.sos.pl	32-566 Grojec, ul. Jana Sobieskiego 12	516200117
11	M. Kraków	Kraków	AlkoVip	31-242 Kraków ul. Witkowska 74	510720833
12	limanowski	Niedźwiedź	Prywatny Ośrodek Terapii Leczenia Uzależnień	34-735 Niedźwiedź, Poręba Wielka 480	533724499

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Krakowie.